

**A Tiszaföldvári Belterületi Óvoda
Pedagógiai Programja**

OM: 035795

2025.

Hatályos 2025. 09.01-től

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

Intézmény OM - azonosítója: 035795	Készítette a nevelőtestület: <i>Borinyi Bernadett</i> Intézményvezető Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a 36-128 (VII. 08) /2025. határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: <i>Szökei D. Anna</i> ..... nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított <i>Budócse Déder Ivett</i> ..... szakmai munkaközösség vezető
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az óvoda vezetője a 36-128 (VII. 08) /2025 határozatszámon jóváhagyta <i>Borinyi Bernadett</i> ..... intézményvezető	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el. Hefényi Géza Kórház-Kendelőműhely Vármegyei Védőnői Szolgálat Osztálya Tiszaöldvár ..... b) 2013. évi egészségügyi szolgálat/védőnő 128. § (8)* Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél beszerezte a) az óvodapszichológus véleményét. ..... óvodapszichológus
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az óvoda vezetője a 36-128 (VII. 08) /2025 határozatszámon jóváhagyta <i>Borinyi Bernadett</i> ..... intézményvezető	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak <i>Szökei D. Anna</i> ..... a szülői közösség képviselőjében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.szondiovi.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2025. 09. 01. napjától visszavonásig
Verziószám: 10./2020. (ahányadik módosítása a programnak)	Iktatószám: 38-146 /2025 Készült: 1 eredeti példány

Tartalom

1. A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI ALAPJA:	5
2. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	5
3. BEVEZETŐ	6
4. A MI ÓVODÁNK	7
5. GYERMEKKÉP	9
6. PEDAGÓGUSKÉP	10
7. ÓVODAKÉP	10
8. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	11
9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	11
9.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA.....	12
9.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉG NEVELÉS.....	16
9.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	21
10. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	23
10.1. Az óvoda személyi feltételei	23
10.2. A szakmai munkaközösség	33
10.3. Az óvoda tárgyi feltételei.....	34
11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	36
11.1. A PROGRAM NAPIRENDJE	37
11.2. Hetirend	40
11.3. Ünnepek az óvodában.....	40
12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	41
12.1. JÁTÉK.....	41
12.2. VERSELÉS, MESÉLÉS.....	46
12.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	49
12.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	51
12.5. MOZGÁS	53
13. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE - A KÖRNYEZET VÉDELMEHEZ ÉS MEGÓVÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SZOKÁSOK ALAKÍTÁSA, A KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA ÓVODÁNKBAN.	58
13.1. A külső világ tevékeny megismerése.....	58
13.2. MATEMATIKAI TAPASZTALATOK GAZDAGÍTÁSA, TEVÉKENYSÉGE	67
14. ANYANYELVI NEVELÉS:	67
15. AZ ÓVODAI MUNKA, MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	68
16. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	72
17. PEDAGÓGIAI ADMINISZTRÁCIÓS FELADATOK	76

18.	A GYERMEKEK MÉRÉSE-ÉRTÉKELÉSE:	77
19.	GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	78
20.	A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	79
21.	A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	84
22.	A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE	85
	Az óvoda és a család kapcsolata –	85
	ÓVODA-ISKOLA KAPCSOLATA.....	92
23.	AZ ÓVODA ÉS A KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK KAPCSOLATA.....	94
23.	AZ ÓVODA EGYÉB KAPCSOLATAI	96
	Kapcsolatunk a fenntartóval	96
	Kapcsolat a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.....	96
	Kapcsolatunk a Városi Bölcsődével	96
	Kapcsolattartás az egészségügyi szervekkel	96
	Kapcsolattartásunk a Nevelési Tanácsadóval, logopédussal, Tanulási képességeket vizsgáló bizottsággal	97
	Kapcsolatunk a szakmai szervezetekkel	97
24.	A HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA-NEVELÉSE.....	98
25.	INKLÚZÍV PEDAGÓGIA – INTEGRÁCIÓ.....	100
	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	101
26.	A TEHETSÉGES GYERMEKEK GONDOZÁSA.....	104
27.	TEHETSÉGMŰHELY	105
28.	DIFFERENCIÁLÁS	107
29.	ROMA NEMZETISÉGI NEVELÉS	108
30.	INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI	111
31.	BOLDOGSÁGÓRÁK	111
32.	ÖSSZEGZÉS	113
33.	A FELÜLVIZSGÁLATRA, MÓDOSÍTÁSRA, NYILVÁNOSSÁGRA ÉS TÁJÉKOZTATÁSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK	113
34.	TÁJÉKOZTATÁS A PEDAGÓGIAI PROGRAMRÓL:.....	114
35.	Legitimációs záradék	115
	Egészségfejlesztési program	116

1. A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI ALAPJA:

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Kormány rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 403/2023. (VIII.30.) Kormány rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 44/2023. (X.19.) BM rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII.tv. hatálybalépésével kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról.
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban: Nkt.)
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebtv.)
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- a pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kormányrendelet)
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló egyéb dokumentum:

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

A pedagógiai program személyi hatálya kiterjed:

az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra

pedagógiai munkát közvetlen segítőkre

azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában.

A pedagógiai program területi hatálya kiterjed:

az óvoda területére

az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.

2. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény neve: Belterületi Óvoda

Székhelye 5430 Tiszaföldvár, Szondy Vezér út 6/a

Telefonszáma: (56) 470-010

E-mail: szondiovi01@gmail.com

Telephelye: 5430 Tiszaföldvár, Szondy Vezér út 17.

Telefonszáma: (56) 470 111
E-mail: szondiovi17@gmail.com

OM azonosító: 035795

Az intézmény típusa: óvoda

Az intézmény alapító szerve, székhelye:

Tiszaföldvár Város Önkormányzata (Képviselő-testület)
5430 Tiszaföldvár, Bajcsy Zsilinszky út 2.

Az intézmény igazgatója: Berényiné Bencsik Erzsébet

Az intézményvezető, aki képviseli az intézményt és az intézmény dolgozóit, a munkáltatói jogot gyakorolja.

Az igazgatóhelyettes: Szőkéné Kardos Vanda

Az óvodába felvehető maximális gyermeklétszám:

Összes gyermek: 112 fő

székhely: 75 fő

telephely: 37 fő

Az óvodai csoportok száma: 4 csoport

székhely: 3 csoport

telephely: 1 csoport

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. mell. alapján

25.§.(7) A nevelési év indításánál a fenntartó engedélyével legfeljebb húsz százalékkal átléphető, továbbá függetlenül az indított csoportok számától, akkor is, ha a nevelési év során az új gyermek átvétele, felvétele miatt indokolt.

Az óvoda felügyeleti szerve, fenntartója címe telefonszáma:

Tiszaföldvár Város Önkormányzata (Képviselő-testület)
5430 Tiszaföldvár, Bajcsy Zsilinszky. út 2. Tel.: (56) 470-017

A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik.

A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva biztosított.

3. BEVEZETŐ

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása tette szükségessé a helyi pedagógiai program felülvizsgálatát, és annak módosítását.

A pedagógiai programunk felülvizsgálata azt a célt szolgálja, hogy az óvoda működését szabályozó dokumentumok összhangban legyenek a jogszabályokkal, egymással.

A program módosítás egyik teendője, hogy a benne megfogalmazottakat úgy rendezzük, hogy megfeleljen a módosított törvény előírásainak.

Áttekintjük a már működő helyi nevelési programot és a törvényekben rögzített elvekhez illesztjük.

Programunk szellemiségét tekintve szinkronban van az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával, valamint a helyi sajátos körülményekhez igazítottan magában

foglalja és megőrzi a hazai óvodai neveléstörténet hagyományait, értékeit, nemzeti sajátosságait, amelyek gyakorlatunkban jól beváltak.

Óvodánk az érvényes köznevelési törvény módosított jogszabályai szerint működik, alapító okiratban rögzített az alapfunkciója.

Programunk kiindulási alapelve:

A gyermekeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermekközpontú, szeretetteljes, családias óvodai légkör, amelyekben a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük.

Az óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel színvonalas nevelésben részesüljön.

Hirdetjük a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, a családi neveléssel együtt.

A külső világ megismerésén belül, kiemelten hangsúlyt kap a fenntartható nevelés, a környezet tevékeny megismerése, a természet és a környezettudatos magatartás gyakorlása.

Mindezt jól szervezett tevékenységgel, nevelői segítséggel, a mindennapi élet feltételeivel és eszközeivel biztosítjuk.

Az alapprogramban megfogalmazott alapelvek érvényesülnek:

- a gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése és a bizalom övezi;
- a nevelési gyakorlatunk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását; (esélyegyenlőség- képességfejlesztés) hátrányok kompenzációjára való törekvés,
- tehetséggondozás az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak
- a nemzetiséghez tartozó önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, átörökítése

Nevelési gyakorlatunkat továbbra is gyermek- és családcentrikus szemlélet vezérli annak érdekében, hogy óvodásaink érzelmi biztonságban, szeretetben, szép élményekkel gazdagodva, minél önállóbban és boldogabban élhessék meg a kisgyermekkort.

Programunk a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, a környezettudatos nevelésre, a mozgásra, a mesére, versre, a kommunikációra, a művészeti élmény nyújtására, az etnikai kisebbség kultúra ápolására épít.

4. A MI ÓVODÁNK

A Tiszaföldvári Belterületi Óvoda Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a Tiszazug északi kapujában, hosszú alföldi városban épült. Jellemzőes családi házas település.

Az önkormányzat fenntartásában részben önálló gazdálkodással, két épületben működünk. Óvodánk mindkét épülete egy utcában, Tiszaföldvár legrégebbi települési

helyén, a Tabánban helyezkedik el. A központi óvoda egy régi patinás evangélikus iskolából óvodává átalakított épület, melyben 3 csoport működik. Tagóvodánk nagyon közel van a központéhoz, amely városunk első és legrégebbi óvodája. A tagóvodában egy csoport működik, amelyet 1998. évben részlegesen felújítottak (tetőcsere).

A központi egységben 2007-ben „Szemünk fénye” pályázat keretében világításkorszerűsítés, majd 2009-ben a nyílászárók cseréje történt. 2014-ben Napelemek telepítése Tiszaföldvár hét közintézményének megújuló energiával ellátására projekt keretében mindkét épületünkre napelemek telepítésére került sor energiatakarékosság, költséghatékonyság érdekében. 2019-ben energiatakarékosság szempontjából telephelyünkön részleges nyílászáró csere, valamint 2023-ban hűtő-fűtő klímák felszerelése történt. A játszó udvarokon a 2019-ben telepített korszerű játékok biztosítják a gyermekek mozgásfejlesztését.

A tagóvodához tágas udvar, "árnyas liget" tartozik, amelyben nagy árnyékot adó fák, zöld növények, az óvodakertben nyíló virágok árasztanak sajátos hangulatot. Veteményes kertünkben szerezhettek a kerti munkával kapcsolatos tapasztalatokat, élményeket a gyerekek. Kedvezőtlen időjárás esetén az udvar betonozott részén mozoghatnak, levegőzhetnek a gyerekek. Fűves játszó terület, homokozók, természetes anyagokból készült korszerű játékok biztosítják a gyermekeknek a nagymozgás fejlődését.

Mind a két egységünkben jól felszerelt, nagymozgás fejlesztő eszközökkel ellátott tornaterem, illetve tornaszoba biztosítja a gyermekek mozgásos tevékenységét.

A csoportok összetételét a vegyes csoportszerkezet jellemzi. Épületeink megfelelő komfort fokozattal rendelkeznek, vonzó, esztétikus külső és belső környezetben fogadjuk az eltérő szociokulturális környezetű családok gyermekeit.

A gazdasági infrastruktúra hanyatlásával a családok kedvezőtlen szociális helyzetbe kerültek. Megnövekedett a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.

A kedvezőtlen társadalmi változások jelentősen befolyásolják a családok működését, a szülők egyre kevésbé tudják biztosítani gyermekeik szükségleteinek kielégítését (szociális, intellektuális). Az eltérő szociokulturális környezetben élő gyermekek oktatása/nevelése az esélyegyenlőség megteremtése megoldandó problémát jelent a pedagógusok számára. Óvodánk felvállalja, a nemzetiségi szülők igényeihez igazodva, a roma nemzetiségi óvodai integrációs nevelést, a többi gyermekkel együtt. Igyekszünk egyéni felzárkóztatással hátrányaikat csökkenteni.

Az óvodapedagógusok felkészültsége előremutató, több roma tanfolyamot végeztek, az egész nevelőtestület részt vett a „Kedves-Ház” által szervezett képzési programban, egy óvodapedagógus szakvizsgázott roma társadalomismeretből.

Hazánkban már a 80-as évektől elindult a kezdeményezés az ép és sérült gyermekek együtt nevelésére, eszerint a sajátos nevelési igényű gyermekek egy csoportba járnak ép társaikkal (beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő; értelmileg enyhe fokban sérült tanulásban akadályozott, valamint hallás- vagy mozgássérült, esetleg egyéb speciális problémával küzdő).

Ennek lényege, hogy a korai együttélés során a sérült gyermek- személyiségfejlődése harmonikussá válik- és szüleik megtapasztalják a toleranciát, az ép gyermekek számára pedig természetessé válik a „különbözőség”.

Rendelkezőnk olyan végzettségű óvodapedagógusokkal (gyógypedagógiai asszisztens, nyelv- és beszédfejlesztő, fejlesztő pedagógus) az intézményben, akik kiegészítik a speciális szakemberek munkáját. Igyekszünk egyéni felzárkóztatással a hátrányokat csökkenteni és minden gyermek számára biztosítani az egyenlő hozzáférést.

2019-ben bekapcsolódtunk a Boldogágóra programba, 2023-ban elnyertük az „Örökös Boldog Óvoda” címet.

Boldogságóra: Életkézségek a kihívásokkal való megküzdéshez és a boldogsághoz vezető utak felfedezéséhez. A Boldogságóra Integrált Program a pozitív pszichológia legújabb kutatási eredményeit dolgozza fel korosztály specifikusan azzal a céllal, hogy elősegítse a gyerekek és fiatalok mentális egészségének és jóllétének fejlesztését, támogatva őket abban, hogy boldogabb és kiegyensúlyozottabb életet élhessenek, ugyanakkor egészséges megküzdési stratégiákkal reagálhassanak az élet elkerülhetetlen kihívásaira.

A fenntarthatóságra nevelés fontos része óvodai nevelésünknek.

A környezetvédelem előtérbe kerülésével szükségszerűnek láttuk, hogy az óvodai nevelésben a környezeti nevelés nagyobb teret kapjon. Az óvodai környezeti nevelés személyiségformáló, szokásalakító szerepét tekintjük az óvodai nevelés vezérfonalának. A tevékenységeket komplex módon kezeljük, így tudjuk megalapozni az óvodába járó gyerekek környezeti tapasztalatait.

A környezetvédelem fontosságára már gyermekkorban fel kell hívnunk a figyelmet. A környezettudatos gondolkodás, a környezetért érzett felelősség kifejlesztése már ebben a korban kezdődik. A környezeti nevelésben az óvoda szerepe egyedülálló, megalapozó jellegű, meghatározó szerepet játszik a gyermek környezetkultúrájának alakításában.

A szakma és a gyermekek szeretete, személyiségének tiszteletben tartása vezérli a nevelőtestületet, mindig keressük azt a lehetőséget, ami a legjobb a gyermekek számára.

Igyekszünk partnereink elvárásainak eleget tenni, a munkánk színvonalát javítani.

Programválasztásunkat indokolta, hogy környezetünkben él a roma családok 90%-a, és növekvő tendenciát mutat a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek száma.

5. GYERMEKKÉP

Olyan óvodáskorú gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdag, a környezetében jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, a természetet szerető és óvó tulajdonságok alakulására hangolódnak, formálódnak.

Arra törekszünk, hogy minden nap pozitív érzelmekkel éljék át környezetükhöz való viszonyukat, gazdagodjanak általa.

Olyan optimista, magabiztos és kitartó óvodások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. A sajátos nevelési igényből, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, halmozottan hátrányos helyzetből eredő hátrányok csökkentésével, az egyenlő bánásmód elvére építve biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

6. PEDAGÓGUSKÉP

Olyan pedagógusok, akik a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, az együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszeretet jellemző.

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósítsuk.

Figyelembe vesszük, és tiszteletben tartjuk a családok nevelési hagyományait, ezért nevelőközösségünk a családpedagógia elveit értéknek tartja.

Természetes viselkedésünkkel védelmet, biztonságot jelentünk a gyermekek számára. Magatartásunkban az elfogadás és a tolerancia a domináns, az egyéni, egyedi, más fajta értékek pozitív irányú megközelítése érvényesül. Különösen fontos ez a halmozottan hátrányos helyzetű, szocializációs zavarokkal küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.

Nevelőközösségünk tudatosan felelősséget vállal a környezete ügyéért, a környezet alakítása, fejlesztése, védelme érdekében. Óvodai környezetünk feltételei, nevelőközösségünk környezeti szemlélete, magatartása, humanisztikus, értékátadó környezetpedagógiánk együttesen teszik lehetővé nevelésünk hatékonyságát.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények partneri kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Az óvodapedagógusok széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítsük az eredményes további tanulmányokra.

7. ÓVODAKÉP

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,

helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
az óvoda befogadó nevelését erősítő, esélyegyenlőség fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését az egyenlő esélyek megteremtését.

8. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A Tiszaöldvári Belterületi Óvoda a város periferiáján helyezkedik el.

A gyermekek 60-70%-a hátrányos és veszélyeztetett családból kerül ki.

Óvodánk alapvető feladatként látja el a 3-6-7 éves korú gyermekek óvodai nevelését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és a roma nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelését.

Az intézmény környezetorientált neveléssel garantálja a gyermekek nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődését.

5 éves kortól részt vehetnek a gyermekek hittan és úszásoktatásban.

A Magyar Mozgáskotta mozgásfejlesztő programot beiktattuk nevelési-oktatási gyakorlatunkba.

Törekszünk a különböző szociális háttérrel rendelkező, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak csökkentésére.

Hiszünk abban, hogy a művelt, értelmiségi emberek az intézmény értékeit emelik.

Az önművelés, önfejlesztés értéket jelent számunkra.

Az óvodapedagógus viszonya az értékekhez, értékválasztása, követésre motiváló magatartásban mérhető. A hitelességet az értékek következetes érvényesítése, a gyermekek értékelése garantálja.

Az óvodapedagógusok olyan mennyiségű és magas színvonalú nevelőmunkát próbálnak nyújtani, amely kielégíti a fenntartó és valamennyi – az intézménnyel kapcsolatban álló- partner (gyermek, szülő, iskola, családsegítő stb.) igényét.

Az óvodapedagógusok elhivatottak hivatásuk iránt, nyitottak a továbbképzésekre, a pedagógiai innovációra.

Fontosnak tartjuk az óvodai nevelés minőségének folyamatos javítását.

A legmagasabb színvonalon igyekszünk megfelelni közvetlen és közvetett partnereink elvárásainak.

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Általános nevelési feladatok

Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítésére az erkölcsi-szociális, az esztétikai, és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

9.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA

Célja:

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése. Pozitív kapcsolat a természeti és a társadalmi környezettel. A gyermekek egészséges életmódhoz szoktatása, életkoruknak megfelelően.

Feladatok:

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.

Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítás

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

Megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése:

A természet adta lehetőségek kihasználása (levegő, víz, napfény).

A gyermekek óvodába lépése előtt családlátogatás alkalmával tájékozódunk az otthoni körülményekről, szokásokról, életvitelről, a nemzetiségi kultúráról különösen a halmozottan hátrányos helyzetű, a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél.

Kiemelt figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű és a roma nemzetiségű gyermekek gondozására, gondozottságára.

A gyermekek testi szükségleteinek kielégítése megalapozza a jó közérzetüket, az összes óvodai tevékenységhez. A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezt folyamatos megfigyeléssel testsúly, és testmagasság mérésekkel segítjük feltárni.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozási tevékenységet végző többi munkatárssal.

A legfontosabb feltétel a gyermekek gondozásánál az óvodapedagógus és a gyermek meghitt, megértő viszonya, a természetes testközelsége.

Az óvodába kerülő roma nemzetiségű gyermekek körében első dolgunk a gondozási feladatok elfogadtatása. A gondozásra a napirendben elegendő időt biztosítunk. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk, minden gyermeknek.

A befogadás idején az óvodapedagógusaink a gyermekekkel együtt végzi a teendőket, hogy megtanulhassák a testápolási szokások rendjét. Az óvodapedagógus a dajkával összehangolja a munkáját. Minden tevékenységet pontos szóbeli megerősítés kíséri.

Étkezés:

A fejlődés egyik alapfeltétele a helyes táplálkozás, amely biztosítja a testépítést. A gyermekeink napi háromszori étkezésben részesülnek életkorhoz, az évszakhoz igazítva. Törekszünk az egészséges és korszerű táplálkozás igényének felkeltésére. A kifüggesztett étlap alapján tájékozódhatnak a szülők a heti étrendről, melyen feltüntetni az energia tartalom mellett az ételek összetételét, az allergén anyagokat is. A szolgáltató a korszerű táplálkozás normáit figyelembe véve állítja össze a nyersanyagot és készíti el az alacsony cukor, só tartalmú, telített zsírtartalmú ételeket.

A gyermekeknek különbözőek a táplálkozási szokásai. Ezeket megismerve kellő türelemmel, megértéssel fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságát, válogatást. Később ösztönözni kell a gyermekeket minden étel elfogadására, de soha nem kényszerítjük az evésre. A nap bármely szakaszában kérhetnek vizet, ha szomjasok. Igyekszünk, hogy az étkezések előtt minél kevesebb várakozási idő legyen.

Az **étkezés** jó szokásainak a kialakítására nagy figyelmet fordítunk. Az étkezések alkalmával a terítés ízléses legyen, tartsuk be a kulturált étkezés szabályait. (kés, villa, szalvéta használata)

Étkezés közben a gyerekek halkan beszélgethetnek.

Az egészséges étkezés szempontjait figyelembe véve, folyamatosan, egészség hét keretében családi napokon fokozottan, személyes példát nyújtva, ösztönözzük a szülőket, gyermekeket egyaránt a különösen magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására.

Az óvodai ünnepek alkalmával a magas cukor tartalmú gyümölcszörpök helyett, a teljes értékű gyümölcslét, az édes sütemények helyett, a gyümölcsöket, zöldségfélétet részesítjük előnyben.

Felhívjuk a gyermekek figyelmét a megfelelő folyadék bevitel jelentőségére.

A víz fontos szerepet játszik szervezetünk működésében, alapvető fontosságú az egészség megőrzéséhez, mindennapi létünk alapja.

A folyadéknak nélkülözhetetlen szerepe van abban, hogy egészségesek és kiegyensúlyozottak legyünk. A gyermekek számára biztosítjuk a folyamatos folyadék szükséglet kielégítését. A nap folyamán bármikor ihatnak a csoportszobákban, az udvari játék során rendszeresített kancsókból, egyénileg használatos poharakból.

Az udvari játék során is folyamatosan ihatnak egyéni szükséglet szerint.

Különösen a nagy melegben szorgalmazzuk a folyadékfogyasztást.

Kiemelt feladatként kezeljük a roma nemzetiségű gyermekek kulturált étkezési szokásainak kialakítását a többi gyermekkel együtt. Pl.: az evőeszközök használata, a tiszta étkezés, a megfelelő mennyiség fogyasztása stb.

A tízórai és uzsonna folyamatosan történik, az ebédeltetéskor egy időben étkeznek a csoportok, de lehetőséget biztosítunk a részben folyamatos és/vagy folyamatos ebédeltetésre.

A testápolás, tisztálkodás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja.

Az óvodapedagógus a gondozási munkája közben folyamatosan beszélget a gyermekekkel. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését.

A kézmosás fontosságára, fertőzések megelőzésére felhívjuk a gyermekek figyelmét környezetünkben szabad szemmel nemlátható mikrobák találhatóak. Ezek rákerülhetnek a kézre, edényekre, eszközökre és akár meg is betegíthetnek bennünket.

A tevékenységek során elmélyítjük a gyermekekben a helyes kézmosás és testápolás szabályait, melyet az egészségfejlesztési programunkban részletezünk.

A dajka feladata:

Tisztálkodási eszközök rendben tartása

Segítségnyújtás a mosdóban lévő szokások kialakításában

Következetesség, az egyéni igényekhez igazodó odafigyelés, gondoskodás

A gyermek a testápolási teendőket eleinte több, később egyre kevesebb segítséggel, majd önállóan végzi. Megismerkedik a tisztálkodáshoz szükséges eszközökkel, azok helyes használatával.

Különösen védjük a gyermekek érzékszerveit.

Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában.

Óvodánkban fokozott figyelmet kíván a különleges bánásmódot igénylő, a halmozottan hátrányos és a roma nemzetiséghez tartozó gyermekek egészségügyi szokásainak kialakítása, megtartása, mivel az otthoni szociális hátrányból adódó hiányosságok nyomot hagynak életvitelükben. Az egészségügyi szokások kialakításához biztosítjuk a feltételeket.

Meghatározzuk állandó helyüket az asztalnál, jelet kapnak a mosdóban a törölközőtartón, az öltözőszekrényen stb.

Mindent többször ismételve részletes magyarázattal megmutatunk pl.: tisztálkodás, orrfújás, WC használat. A gyermekek számára a WC-k között válaszfallal biztosítjuk az intimitást. A saját törölköző és fésű használatát minden gyermeknek bemutatjuk, de csak lassan alakul ki, mert kevés családban van szokásként rendszeresítve.

Többször figyelmeztetni kell a gyermekeket a ruhájuk tisztaságának megővására is (szeretnek a földön ülni, feküdni). A testápolási tevékenységek közben a környezettudatos magatartás szabályai érvényesülnek. Ügyelünk a takarékos vízhasználatra, a tisztálkodó szerek megfelelő mennyiségű alkalmazására.

Fokozott védőnői ellenőrzésre van szükségünk a tisztasági vizsgálatoknál (pl.: haj, köröm, bőr stb.) Az öltöztetést az időjárásnak megfelelően kérjük a szülőtől, célszerű a réteges öltöztetés, a váltócipő használata szükséges a tisztaság védelmében és a betegségmegelőzés érdekében.

Mozgás

A gyermekek egészségének védelmét szolgálja a szervezett mozgás mellett a rendszeres, mindennapos mozgás, mely biztosítja a gyermekek szellemi és testi frissességét, ezáltal az egészséges lelki működés és a kognitív képességek fejlődését, a gyermekek jobb egészségének biztosítását.

Az óvoda korosztály nélkülözhetetlen életeleme az óvodában a szabad mozgás lehetősége.

A gyermekek naponta egyéni mozgásigényüknek megfelelően végeznek nagymozgásokat, játszanak mozgásfejlesztő játékokat eszközökön testi fejlődésük elősegítéséért.

Mindennap végeznek szervezett mozgásos tevékenységet is (mindennapos torna).

A mindennapos mozgás a délelőtti bármely időszakába beilleszthető.

A rövid vagy hosszabb ideig tartó szervezett mindennapi séták is hozzájárulnak a mozgásigényük kielégítéséhez, a levegő és a napfény edző hatásának kihasználásához.

A gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítését a változatos udvari játékokkal, a sokféle, sokirányú mozgásos szabályjátékokkal, a népi dalos játékokkal, a körjátékokkal, séták, rövid kirándulások szervezésével biztosítjuk.

Pihenés

Óvodánk igyekszik kielégíteni a gyermekek alvásigényét. Biztosítjuk a jó alvás feltételeit a szellőztetett csoportszobákat, a nyugodt pihenés feltételeit, a csendet, a nyugalmat.

Elalvás előtt mindig mesélünk, esetleg halkán dúdol vagy altatót énekel az óvónő.

Az óvodás gyermekeink alvásigénye is különböző.

A pihenési idő tartamával igazodunk a gyermekek egyéni szükségleteihez. Legalább fél óra pihenés, elcsendesedés szükséges minden gyermek számára. A kevés alvás szükséglettel bíró gyermekeknek csendes elfoglaltságot biztosítunk (pl. társasjáték, kártyajáték, memóriajáték, rajzolás, színezés, konstruáló játékok stb.).

A nyári hónapokban a nagycsoportosaink csak igény szerint alszanak. Biztosítjuk a játék és a mozgás lehetőségét, ezzel is szoktatjuk őket a kisiskolások napirendje szerinti életre.

Betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés

Az óvodában megbetegedett gyermeket igyekszünk gyorsan hazaszállítani, ha erre van lehetőségünk. Elkülönítve, fokozott törődéssel vigyázunk rá, amíg a szülő meg nem érkezik a beteg gyermekéért. Igyekszünk a fertőzés elterjedését megakadályozni a gyakori szellőztetéssel, a fertőtlenítő takarítással, a külön törölköző használatával stb. Ha a kisgyermek, alvás alatt bevizel, átöltöztetjük. Nem szégyenítjük meg - hiszen ez ebben az életkorban még előfordulhat.

Csak a tapintatos szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek fejlesztő tornák pl.: a lábboltozat erősítés segít a gerinc deformitások megelőzésében, a lúdtalpas gyermek lábtartásán, lábboltozatán.

Minden alkalmat megragadunk a szabadban való tartózkodásra, ezzel is javítjuk a gyermekek ellenálló képességét és biztosítjuk egészséges életmódjukat. Ezért a napirendünk szerint délelőtt és délután is van a kinti szabadban való tartózkodásra lehetőségük.

A gyermekek a víz edző hatásával is megismerkednek. Biztosítjuk a pancsolást alkalmasszerűen, a strandot, a vízhez szoktatást játékosan.

Edzési lehetőségünk a téli időszakban a szánkózás, hógolyózás, csúszkálás. Igyekszünk, hogy a mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést, örömet a gyermekeknek. És minden egyes alkalommal felhívjuk a gyermekek figyelmét egészségük megővésére, védelmére, a balesetek elkerülésére, melyet írásban is rögzítünk a csoportnaplóban.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Az óvodának, a csoportszobának sajátos klímája, hangulata van.

A gazdag tárgyi környezet, az esztétikus, harmonikus környezet jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához - naponta megjelenik a csoda.

Óvodánk egyik legfontosabb fejlesztési helye az óvodaudvar. Az udvaron minden gyermek megtalálja a neki megfelelő helyet, játékot. Van árnyékos, napos, füves, betonos, kertes, homokos rész.

Az udvar esztétikai szépségét a sok tavaszi virág, cserje, bokor, sövény, valamint a kis ágyásokkal a gyermekek részére kialakított sziklakert adja.

A mozgásfejlesztő eszközök, mászóakák különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. Megfelelő terület áll rendelkezésünkre a labdás játékokhoz és az énekes mozgásos játékokhoz. A gyermekeknek van lehetőségük asztalok mellett rajzolásra, barkácsolásra, bábozásra, dramatizálásra.

A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá tesszük, szabad játékra, az alvásra, a pihenésre. A mozgás lehetőségét biztosítja a tornatermünk. Minden csoportban biztosított a gyermekek számára a lehetőség, hogy igény szerint használhatják a nagymozgást, egyensúlyérzék fejlesztő játékeszközöket.

A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközzvetítés miatt fontos.

A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, és olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket nyitott ablaknál végezzük.

A különböző játéktevékenységekhez alakítunk ki csoportszoba részeket, kuckókat. Pl.: mesesarok, dramatizálás. Van minden csoportban élősarok, ahol a gyermekek összegyűjtik a séták alkalmával talált "kincseket".

Minden gyermeknek van öltöző polca, külön a ruhának, cipőnek, az öltözéshez, vetkőzéshez. Az öltöző folyosón minden csoportnak van egy hirdető táblája a szülők részére.

A gyermekeket a mosdókban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését.

Saját fogmosó felszereléssel, törölközővel, fésűvel rendelkezik minden gyermek.

A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelek segítik a szokások beidegződését.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek az egyéni fejlődési üteméhez mérten elsajátítják a tisztálkodás szokásait, fogmosás, tisztálkodás stb.

Tisztálkodási eszközökre vigyáznak, azokat a helyükre teszik.

Önállóan használják a mosdót.

Elsajátítják a helyes orrfúvás technikáját.

El tudják dönteni mennyi ételt, italt kérnek.

Önállóan szednek, töltenek.

A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások kialakulnak.

Igényessé válnak, és törekednek a szépre, ízlésesre a saját személyük és környezetük rendezettségére.

Elsajátítják a kulturált étkezési szokások szabályait. Önkiszolgáló tevékenységeikben egyéni fejlettségeikhez mérten önállóvá válnak.

Ruhájukat ki-, begombolják, cipőjüket felhúzzák, bekötik.

Környezetükben igyekeznek rendet tartani.

Ügyeljenek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre való törekvés.

Felismerik az időjárás és öltözködés összefüggéseit.

9.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉG NEVELÉS

Az érzelmi - értékorientált közösségi érzelmek alakítása

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk: állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk:

a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

Az állandó értékrend, a derűs, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtésével, az óvodai alkalmazottak közötti pozitív attitűd meglétével, megteremtjük a gyermekek biztonságérzetét az óvodai befogadástól az iskolába lépésig.

Olyan óvodai élet szervezünk meg, amelyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség.

A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejleszti a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.

Képessé tesszük a gyermekeket arra, hogy vegyék észre a környezetükben levő emberi kapcsolatokban a jót és a rosszat.

Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére neveljük őket.

Példamutató magatartással, szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőségek elfogadását.

Segítjük a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.

A gyermekeket megismertetjük a közösségi élet szabályaival.

Szükségesnek tartjuk az óvodapedagógus óvó-védő, balesetmegelőző intézkedéseit, melyeket példaadással közvetít a gyermekek felé. Pl.: ollóval csak az asztalnál ülve lehet dolgozni, a másik építményét nem szabad tönkre tenni, halk, csendes beszédmodor alkalmazása.

Az óvodapedagógus köteles a gyermekeket tájékoztatni a felmerülő veszélyről, balesetmegelőző magatartásról, minden olyan tevékenység megkezdése előtt, amely a gyermekek számára balesetveszélyforrást jelenthet.

A szabályokat következetesen betartja, betartatja.

A játékszereket a nap befejeztével el szoktuk rakni, de meghagyjuk a folytatható, érdekes játékhelyzeteket, építményeket.

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk:

a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja.

Különös gondot fordítunk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és esetleges migráns gyerek beilleszkedésére.

a csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése

az egészségvédő, szabálykövető magatartás,

a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása,

az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása,

az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.

Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletére épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet. Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

Az esztétikai érzelmek alakítása:

Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.

Harmonikus, esztétikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda minden napjaiban, a természetben, a tárgyi és a társadalmi környezetben egyaránt.

A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön.

Legyenek képesek a tárgyi, emberi, természeti környezetben észrevenni a szépet és a jót, de a csúnyát is.

Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek később kialakuló esztétikai értékítéletének.

A természeti- emberi- tárgyi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése, önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés. A környezet cselekvő megismertetése és alakítása során a gondoskodás, felelősségvállalás, óvás, védelem igényeinek megalapozása.

Az intellektuális érzelmek alakítása

Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze az értelmi képességeket - az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást - különös tekintettel a kreativitásra.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását.

A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettség-érzet, segítése a gyermekek szóval, mozgással vagy vizuális eszközzel szabadon kifejezhessék.

Érzelmi indíttatású, játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül, sokszínű élmény, tapasztalatszerzéssel, a természeti - emberi - tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése, a gyermekek természetes kíváncsiságára építve, a tudásvágy ébrentartása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A viselkedési formák megismerése által kialakul a gyermekekben a környezetorientált magatartás. A gyermekek eltérő szociális környezetéből adódó hátrányok kimutathatóan kiegyenlítődnek a speciális fejlesztésekkel, hátránykompenzációval.

Az erkölcsi - értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket

hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

Az erkölcsi tulajdonságok fejlesztését, a baráti kapcsolatok alakulását, a szocializáltság mértékét állandó erkölcsi szabályok felállításával és betartásával segítjük elő.

Erkölcsi tulajdonságok: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, egymásra figyelés, együttműködés, őszinteség, önbizalom, bizalom, tapintat, alkalmazkodás, egymás tisztelete, önállóság, önfegyelem, kitartás, az egyén tiszteletét, a humánus gondolkodást, a közösség iránti felelősségvállalást, az empátiát, a toleranciát és mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellettélést segítik.

Feladatunk:

a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik.

az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvoda alkalmazottai közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

az óvoda egyszerre segíti a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és teret engedünk önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.

a gyermeket egymás elfogadására, megértésére, neveljük. Fogadják természetesen, hogy az emberek különböznek egymástól.

Családias légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt.

Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, kommunikációra, játékokra ösztönzi a gyermeket. A gyermekek élettere barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvodapedagógus tervez meg.

Szabadon mozoghatnak a gyermekek a csoportszobában, mosdóban. Az óvoda egész épületében a felnőttek figyelemmel kísérik a gyermekek mozgását.

Az 5-6-7 évesek megfelelő biztonság mellett meghatározott céllal, önállóan kimehetnek az udvarra.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával /anyás befogadás/. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait.

A biztonságos befogadás során megtanulja a gyermek a szokásrendet, a társas viselkedés szabályait, ami segíti a társas beilleszkedését. A befogadás ideje alatt a gyermekek elhozhatják magukkal azokat a kedvenc tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. A befogadás idején mindkét óvodapedagógus jelen van. Az óvodapedagógusok a szülőkkel megbeszélik befogadás menetét.

A sok érdekes, ízléses játék mellett, mesével, ölbéli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskednek az óvodapedagógusok a gyermekeknek.

A lefekvésnél az új gyermeket különös szeretettel veszi körül az óvónő. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében közéjük ülve altatót dúdol vagy énekel. Az óvodapedagógusok különös türelemmel, tapintattal mutatják be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat, és azok használatát.

Már a befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végzik a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltat az óvodapedagógus, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.

A nagyobb gyermekek 5-6-7 évesek segítenek a kiscsoportosok öltöztetésében, körül veszik őket szeretettel, gyengédséggel. A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése, attitűdje, értékközvetítő minta adása, a „mindenki sikeres valamiben” szemlélet érvényesítése, az értő odafordulás, mely megalapozza gyermekek szokás- és normarendszerét, pozitív érzelmi beállítódását, az egymáshoz fűződő viszonyokat (felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek).

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója, s egyben társa a nevelő munkát segítő dajkának.

A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelennek meg:

Az óvodapedagógus próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekszik kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átértékelést. Így elérhető, hogy a gyermek igénye, akarata, energiája nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.

Az óvodapedagógus magyarázatában megjelenik a dolgok pozitív oldala. A gyermekek tevékenységéhez az óvodapedagógusok nagy szabadságot biztosítanak, a pontos határok megjelölésével. Az óvodapedagógus mindig röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit akar, vagy amit nem akar.

Alakítja a közösségi élet szabályait. Képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolást.

Az óvodapedagógus segíti a gyermekbarátságok kialakulását, úgy formálja, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.

Fontos, hogy a gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

Az óvodapedagógus neveli a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgatja meg, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Az agresszív gyermek lehetőleg nem kap figyelmet az agresszivitáson keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

Elősegítjük, hogy a felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előre vivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével. Az óvodapedagógus minden gyermeknek biztosít személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikereket preferálja, és a sikertelenséget segít elviselni.

Az óvodapedagógus örömét dicsérattal jelzi, és félelemkeltés nélkül jelöli meg a veszélyeket, problémákat.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

A bátoratlan gyermekek nevelésekor az óvodapedagógus örül a kisebb előre lépésnek, fejlődésnek is.

A közösségfejlesztő pedagógiai munkát áthatja a bizalom, az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen. Az óvónő elemzi, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

Olyan inkluzív pedagógiai gyakorlatot alakítunk ki, melyben a befogadó és elfogadó szemlélet érvényesül és válik természetessé. A nevelőmunkát végző óvodai alkalmazottakban, gyermekekben, a szülőkben tudatos felkészüléssel alapozzuk meg a valamiben kiemelkedő képességű, az eltérő szociális háttérű, a sajátos nevelési igényű, a roma nemzetiséghez tartozó gyermekek iránti empátiát, toleranciát, s a kíváncsi egyéni, közösségi, társadalmi szocializációt.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít és hozzásegíti őket a szűkebb és tágabb környezetének megismeréséhez, mely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek keresztény, a hazaszeretet és a szülőföldhöz és a családhoz kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

A gyermekek:

Ragaszkodjanak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.

A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés szokásszabályainak betartása.

Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.

A felnőtt kérése nélkül is segítsenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival

Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.

Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.

A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.

Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.

Értik környezetük metakommunikációs jelzéseit.

A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.

Értékelik saját tetteiket, és az eljuk tárt magatartási példákat.

Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.

Fejlett problémamegoldó képességgel rendelkeznek.

Önállóan nyilvánít véleményt, választási helyzetekben tud önállóan dönteni.

Viselkedése tisztelettudó, igazmondásra törekszik, rendelkezik az alapvető erkölcsi tulajdonságokkal.

Egészséges én-tudattal rendelkezik, melyben jelen van az identitás (magyarság, szülőföld, lokálpatriotizmus)

Természetes számára a különbözőség jelenléte.

9.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-

és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Anyanyelvi nevelésünkben kitűzött feladataink megvalósításában elsődleges szempontunk a játékoság, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosítása.

Cél:

A beszédkedv felkeltése és fenntartása, a biztonságos önkifejezés, az érthető, kifejező beszédképesség megalapozása.

Nyitott, jó kommunikációs képességgel rendelkező gyermekek nevelése.

Az életkornak megfelelő beszédkultúra kialakítása – illemszabályok, kapcsolatteremtés és kapcsolatfenntartás elemi szabályainak megismertetése.

Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) a képzelet és kreativitás fejlesztése megfelelő, ösztönző környezet biztosításával.

Az eredményes iskolai munkához szükséges anyanyelvi és kommunikációs fejlettség elérése.

Az eltérő szociokulturális helyzetből érkező gyermekek (halmozottan hátrányos helyzetű, Roma és más nemzetiségű gyermekek) nyelvi hátrányainak csökkentése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Szoktassa hozzá a gyermekeket ahhoz, hogy szabadon mondhassák el érzéseiket, gondolataikat

Teremtse lehetőséget arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhassanak

A gyermekek beszédaktivitását a teljes odafordulással, aktív figyelemmel, és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdésekkel tartsa ébren

Az óvónő magatartása minden helyzetben (tevékenységeket kísérő beszélgetések során, beszélgető körök, nyelvi játékok, szabad önkifejezés stb.) legyen érdeklődő.

Jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtése az óvodában.

Derűs, nyugodt, családi légkör biztosításával a gyermekek beszédkedvének fokozása.

A gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő

ösztönző környezet biztosítása.

Nyelvi képességek fejlesztése anyanyelvi játékokkal ill. motoros fejlesztő gyakorlatokkal.

Beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.

Relációs és általános szókincs gyarapítása.

A beszéd fonológiai, grammatikai, jelentéstani rendszerének, szabályainak kialakítása, tudatosítása.

Érzelmi identitású, játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül, sokszínű élmény- és tapasztalatszerzés biztosítása.

Minta- és példaértékű óvodapedagógusi, dajkai megnyilatkozások.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés szervezeti formái a csoportokban:

Spontán helyzetek, kötetlen beszélgetések.

Olyan szervezett tevékenységek, amikor kifejezetten a kommunikációs fejlesztés a cél.

Beszédállapot mérés – beszédhallás, beszédértés, mondat szerkesztés, összefüggő beszéd mérése – ugyanis ezek ismeretében tudjuk tovább fejleszteni beszédképességüket.

Beszédhelyzetek, beszélgető-körök teremtése.

Évente logopédiai szűrésen vesznek részt az 5-6-7 éves gyermekek, s ez alapján történik a beszédhibás gyermekek fejlesztése.

A nyelv- és beszédfejlesztő óvodapedagógus kiegészíti a logopédiai fejlesztést. Elméleti és gyakorlati módszertani segédanyaggal segíti az óvodapedagógusok munkáját, akik a napirendbe beépítve, 5-10 percben végzik az ajaktornákat, nyelvtornákat, fúvógyakorlatokat, lágy szájpád gyakorlatokat, légző gyakorlatokat, ritmusgyakorlatokat, oldó – lazító gyakorlatokat, auditív fejlesztő gyakorlatokat.

Az **értelmi fejlesztés** szoros kapcsolatban van az anyanyelvi és kommunikáció alakulásával. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példamutatásával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt. Ezáltal bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség – fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Tisztán ejtik a magán- és mássalhangzókat.

Megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezik ki magukat.

Képesek különböző mondatfajták alkotására.

Kommunikatív jeleket értve és használva képesek a folyamatos beszédre.

Hallásuk, fonémahallásuk megfelelő.

Figyelmesen meghallgatják és megértik mások beszédét, a metakommunikációs jelzéseket, felfogják, alkalmazzák.

Elemi fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van.

Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.

10. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

10.1. Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodában összesen 17 fő dolgozik. Az óvoda személyi feltételei a Nemzeti Köznevelési

Törvényben előírtaknak megfelel. Az intézményünkben a pedagógus-munkakörben alkalmazottak végzettsége és szakképzettsége megfelel a 2011. évi CXCV. a nemzeti köznevelés törvény 3. mellékletében előírt követelménynek.

Nevelőtestületünk jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő nevelők, akik képesek az együttműködésre, saját ötleteik megvalósítására, egymás munkájának megbecsülésére.

Továbbképzéseken, önképzésben (ami számunkra nagyon fontos) arra törekszünk, hogy szakmai kompetenciákat fejlesztjük és a legújabb pedagógiai módszerek megismerjük, ezáltal az innovatív pedagógiai módszereket alkalmazzuk.

A pedagógiai asszisztens széleskörű szakmai ismeretekkel folyamatos támogatást nyújt a pedagógusoknak, a gyermekekkel közvetlenül találkozik, aktív szerepet vállal:

- a lassabban haladó, egyéni segítséget igénylő gyermekek támogatásában, segítésében
- a különbözőség elfogadtatásában (személyes példaadás), SNI, BTM, HH, HHH
- a gyerekek biztonságos körülményeinek megteremtésében, a balesetek elkerülésének kivédésében
- az óvodai tevékenységekhez szükséges szervezési feladatok ellátásában
- az óvodai ünnepek, hagyományok szervezésében
- Közreműködik a foglalkozások, illetve intézményen kívüli események lebonyolításában. A foglalkozásokon való jelenlétén túl, szervez és lebonyolít szabadidős tevékenységeket, pl. múzeum-, színházlátogatás, szüret stb. Ő maga is elkíséri a külső programokra a csoportot.
- Gondozási feladatokat lát el. Segíti a gyermekek étkeztetését, tisztálkodást, közlekedését, segédkezik az altatásban.
- Felügyeli a gyermekeket. Udvari vagy szabadidős tevékenység, illetve külső program esetén vigyázz a gyermekre, betartatja velük az óvodai házirendet.
- Családtámogatási feladatokat lát el. A hátrányos helyzetű gyermekekre és családjaikra külön figyelmet fordít. Kapcsolatot tart a családsegítővel és az egyéb szociális szervekkel. Szükség esetén jelzi a felmerülő problémákat, közreműködik a megoldás megtalálásában.
- Adminisztrációs és kapcsolattartási feladatokat lát el.

Óvodánk kiemelt feladatként kezeli a színvonalas kisgyermekkori nevelés biztosítását minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényűvel rendelkező, BTMN, valamint a tehetséges gyermekek részére. Törekszünk a partneri körünk bővítésére, így olyan intézményekben is részt veszünk hospitálásokon, egyéb fórumokon, akik hasonló kiemelt célokkal rendelkeznek. Óvodánk is nyitott az erősségeinek átadására, szívesen látjuk más intézmények óvodapedagógusait jó gyakorlataink megtekintésére, átadására.

Óvodapedagógusok képzettsége:

Óvodapedagógusok	Végzettség, szakirány		Számuk
Intézményvezető szakvizsgázott	Intézményvezető Óvodai szakértő	Ped.II.	1 fő
Egyéb szakvizsgázott pedagógus	-Nyelv-, és beszédfejlesztés	Ped.II.	1 fő

	- Közoktatási vezető	Ped.I.	1 fő
Óvodapedagógus	szakképzettség	Ped.I.	6 fő

Nevelő munkát segítő alkalmazottak	Végzettség	Számuk
Pedagógiai asszisztens	Középfokú+ számítógép kezelő ismeretek	1 fő
Dajka	Dajka szakmunkás	4 fő
Konyhai dolgozó	Egészségügyi minimum vizsga szakmunkás	2 fő
Udvari takarító		1 fő

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága - Részvétel továbbképzéseken

Irányultság tárgya	Székhely	Telephely
	óvoda- pedagógusok száma	óvoda- pedagógusok száma
A boldogságórák elméletének és módszertanának elsajátítása a pedagógusok és a diákok érzelmi intelligenciájának, valamint pozitív gondolkodásának fejlesztése érdekében.	2	
Difer használata és az erre alapozott fejlesztés 4-8 éves korban.	5	1
Szociális kompetenciákat fejlesztő tréningek modulrendszerben c. képzés		
Konfliktuskezelés c. modul és Asszertivitás	1	1
Drámajáték vezetés.	4	1
Kompetencia növelő interaktív elsősegély képzés a köznevelési intézményekben dolgozó pedagógusok részére.	1	1
A játék szabadjáték szerepe az óvodai hátránycsökkentésben, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba.	2	
„Mesélj jogosan” Gyermekjogi szakmai nap.	2	
„Testkultúra – Vitamintorna. 1. sz. képzés egészségmegőrző képességfejlesztő gerincbarát zenés tornaprogram”.	1	
Óvodapedagógusok szakmai megújító továbbképzése.	1	
A pedagógus és a család együttműködési lehetőségei napjainkban.	2	
Kreatív kapcsolatok.	2	
Szociális kompetenciákat fejlesztő tréningek modulrendszerben c. képzés.	1	1
Stresszkezelés c. modul.		

Bátorító pedagógia individuálpszichológia alapjai.	1	1
„Egyre magasabb szinten” – Óvodapedagógusok szakmai megújító felkészítése.	3	
Tanácsadás - kommunikáció	1	
Önértékelés.	1	
Vezetői mesterfogások – Intézményvezetői szakmai műhelye.	1	
„Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez a tanfelügyeleti ellenőrzéshez és a pedagógusminősítéshez kapcsolódó intézményi feladatok ellátására”.	1	1
Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba.	1	
Pedagógusok felkészítése a minősítésre.	1	1
Ünnepek a néphagyományban, ünnepek az óvodában és az általános iskolában.		1
„Így tedd rá” – Népi játék néptánc módszertan az óvodai és az általános iskola alsó tagozatában.		1
Intézményvezetői szaktanácsadók képzése.		1
Szaktanácsadók felkészítése szervezeti szintű tanácsadásra interprofesszionális csoportokban	1	1

Fontos számunkra a tudás folyamatos megújítása, a megszerzett tudást a pedagógiai gyakorlatban eredményesen alkalmazzuk. Ennek érdekében a továbbiakban kihasználjuk a felkínálkozó továbbképzési lehetőségeket. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködünk pedagógustársakkal, munkaközösséggel a gyermek fejlődését támogató más szakemberekkel. Szükséges a pedagógus kompetencia fejlesztése az autizmussal élő gyermekek felismerésére, nevelésére. A szakirodalom tanulmányozása, a módszertani ajánlások gyakorlatba való átültetése. Az óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – pedagógiai programunk cél és feladatrendszere határozza meg.

A képzési igényeket a Pedagógus Továbbképzési Intézményi Program tartalmazza, melyet a fenntartó hagy jóvá.

Az óvodapedagógusok szakmai fejlődését az alábbi továbbképzések biztosítják:

Önképzés

Óvodán belüli hospitálási rendszer, szakmai bemutatók (a munkaterv kiemelt feladatának megfelelő házi bemutatók)

Nevelőtestületi értekezletek (közös elfogadott témákban, valamint a külső továbbképzéseken, konferenciákon elhangzottak átadása)

Más intézményekben, helyszíneken külső továbbképzések, konferenciák, egyéb fórumok (nem akkreditált továbbképzések)

Akkreditált továbbképzések

Pedagógus szakvizsga

Önképzés

„Az **önképzés** nem cél, csupán eszköz arra, hogy a megszerzett és a tapasztalataink által élővé tett tudással elérjünk valamilyen magunk elé tűzött, konkrétan megfogalmazott és elképzelt célt.”

Az önképzés célja:

Az óvodapedagógusok önfejlesztés iránti vágyának felébresztése, támogatása a szakmai kompetenciáinak fejlesztésére.

Önművelés igényének kialakítása, az elkötelezettség erősítése, a pályakezdés, a beilleszkedés támogatása.

Az egész életen át tartó tanulást, a szakmai szocializációt folyamatosan megalapozó kompetenciák fejlesztése.

Az új információk, az új trendek, új nevelési módszerek, fiatalabb generációk megjelenése miatt az újdonságok befogadására való képesség megteremtése a pedagógusok körében.

A hátrányok elkerülése érdekében az újdonságok befogadására ösztönzéssel a helyi pedagógiai program maradéktalan megvalósítása.

Az önképzés feladatai:

Az önképzési lehetőségek javaslatával, megvalósításával a pedagógusok fejlődési lehetőségeinek támogatása.

Az óvodapedagógusok önálló irodalomfeldolgozó, feladatmegoldó, gyűjtő munkájának átadása a problémák, tanulságok, tapasztalatok közös feldolgozását, megvitatását tartalmazó munkaformákkal.

Az információrobbanással, a médiák és az internet széleskörű, szinte minden társadalmi réteget elérő terjedésével, kitarult a tudás világának kapuja. Emellett használják az óvodapedagógusok a könyveket, papír alapú cikkeket önművelődésükhöz.

Az óvodapedagógusok feladatai az önképzés területén:

Tudatosuljon az óvodapedagógusokban, hogy „a tegnap megszerzett ismeret holnapra elévül”

Legyen igényük az önművelésre annak érdekében, hogy fejlődjön szakmai kompetenciájuk, maradéktalanul valósítsák meg az intézmény pedagógiai programjának céljait, feladatait.

Fedezzék fel az önművelés lehetőségeit, egészítsék ki tudásukat az új ismeretekkel, használják azokat adminisztratív, szakmai munkájukban a pedagógiai programnak megfelelően.

Elvárás, hogy minden óvodapedagógus a tudását tovább fejlessze, ismereteit **önképzés** vagy intézményes keretek közt bővítse.

Óvodán belüli hospitálási rendszer

Óvodán belüli hospitálási rendszer céljai:

Az óvodapedagógusok egyéni szakmai tapasztalatainak gazdagítása, felkészültségének fejlesztése.

A pedagógusok megismerjék egymás 'jó gyakorlatait', szakmai tevékenységét, az alkalmazott módszereket, eszközöket, segédanyagokat; lehetőséget kapjanak az újdonságok megismerésére, a tapasztalatcserére, konzultációra.

Lehetőség biztosítása a szakmai önállóságra, a kezdeményezésre, a kreativitásra, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának és az intézmény pedagógiai programjának keretein belül.

Saját ötletek, módszerek átadási lehetőségére törekvés.

Egymás csoportjában folyó munka megismerése.

Az óvodapedagógusok erősségeinek felfedeztetése, ismeretek átadása, jó gyakorlatok átvétele.

A belső hospitálásokon a pozitív értékek beépítése a hospitálók nevelőmunkájába.

Önismeret, önreflexió fejlődésének elősegítése.

A tudásátadás formáinak, módszereinek megismerése.

Az építő kritika gyakoroltatása a személyiségi jogok megsértése nélkül a hospitálások utáni reflexió során.

Az óvodapedagógusok szakmai kompetenciáinak fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.

A tervezési folyamat együttes értelmezése, a kész tervek közreadásával ismeretek bővítése.

Az óvodapedagógusok szakmai megsegítése a minősítésekre, tanfelügyeletekre.

Óvodán belüli hospitálási rendszer feladatai:

A szakmai fejlődés, és az egymástól való tanulás lehetőségének megteremtése a helyi pedagógiai program céljai, feladatai mentén.

Szükség esetén hospitálás elrendelése az intézményvezető által, amennyiben azt a vezető szükségesnek érzi.

Az óvodapedagógusok feladatai az óvodán belüli hospitálás alkalmával:

Saját ötletek, módszerek átadása a kollégáknak lelkiismeretes felkészüléssel.

Az óvodapedagógusok ismerjék meg egymás nevelési/oktatási módszereit, építsék be a jó gyakorlatokat a saját szakmai munkájukba.

Legyenek készek a szakmai fejlődésre.

Hospitálás alkalmával vezessék a Hospitálási naplót, reflexiót.

Az óvodapedagógusok tartsák be az önreflexió, a reflexió szabályait, elvárásait.

Az óvodán belüli hospitálás eljárásrendje:

Az intézmény vezetője az éves munkatervben megjelöli a belső hospitálás rendjét (szempontok, cél, feladat, idő, résztvevők, felelősök)

A felelősök időtervet készítenek az óvodapedagógusok bevonásával a hospitálásokról konkrét idejéről, a bemutatót tartók nevével, témával megjelölve.

A hospitálni kívánó óvodapedagógusok írásban bejelentkeznek a bemutatót tartókhoz. Lényeges szempont, hogy a mindennapi óvodai életet ne zavarja a hospitáló pedagógus távolléte a saját csoportjától.

A bemutatót tartó óvodapedagógus elkészíti a napi tervet, melyet a hospitálás napján átad a hospitálni kívánó óvodapedagógusoknak.

A hospitálás napján a látogatók hospitálási naplót vezetnek.

A hospitálást követően sor kerül a reflexiókra, az önreflexióra.

Az intézmény vezetője az éves beszámolójában rögzíti a hospitálás összegzett eredményeit.

Nevelőtestületi értekezletek

A nevelőtestületi értekezletek célja:

Szakmai szervezetfejlesztés a nevelőtestületi értekezleteken keresztül.

A közösen elfogadott témákban, valamint a külső továbbképzéseken, konferenciákon elhangzottak átadása során az óvodapedagógusok szakmai ismereteinek bővítése kollégái által.

Az óvodapedagógusok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel, a családokkal és a különböző helyi közösségekkel annak érdekében, hogy megismertessék velük a kisgyermekkorai nevelés és gondozás kínálatát lehetőségeket és a kisgyermekkorai tanulás fontosságát.

A nevelőtestületi értekezletek feladatai:

Az értekezletek összehívása célszerűségi alapon történik, résztvevői a témában érdekeltek. Nevelőtestületi értekezletek időpontjai és témái meghatározottak. A heti értekezleteken mindig az aktualitásnak megfelelő témát dolgozzuk fel.

A nevelőtestületi értekezletek alkalmával a jogi és szakmai tájékoztatásra nagy hangsúlyt fektetünk. Feladatunk a tudásmegosztás, egymás segítése.

Belső tudásmegosztás heti rendszerességgel.

Közös gondolkodás arról, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek milyen speciális támogatást, megsegítést kapjanak, hogyan lehet segíteni a tanulói lemorzsolódás megelőzését.

Figyelembe vesszük a társadalomban, szűkebb intézményi környezetünkben zajló változásokat, melyeket beépítünk a munkánkba, ami megjelenik a dokumentumokban és a szakmai munkában is.

Az intézmény vezetője felkutatja és továbbadja a változásokat, annak szükségességét és folyamatát, valamint a kockázatokat és azok elkerülési módját. A felmerülő kérdésekre választ ad. Kollégáival értekezletek alkalmával konzultál a feladatok szükségességéről.

A változtatás folyamatát közösen és hatékonyan megtervezzük, értékeljük, a későbbiekben végrehajtjuk, majd az óvodapedagógusok beszámolnak az eredményekről.

A feladatok tervezése során az intézmény vezetője a nevelőtestület bevonásával a célok elérését értékeli, és a szükséges lépéseket meghatározza. Célokat vagy feladatokat módosít. A nevelőtestülettel közösen, értekezlet során végzik el az elvégzendő feladatok lépéseinek megfogalmazását.

Az intézményvezető az értekezletek során lehetőséget biztosít az óvodapedagógusok számára az önálló információszerzésre (konferenciák, előadások, továbbképzések, egyéb források).

Az intézményvezető megosztja a tevékenységeket a kollégák között azok erősségeinek, fejleszthető területeinek figyelembevételével.

Az intézmény vezetője a döntés előkészítő folyamataiba is bevonja a nevelőtestületet, a döntésekhez szükséges információkat megosztja az érintettekkel.

A megbeszélések, értekezletek vezetése hatékony, szakszerű kommunikáción alapul.

A hetente tartott nevelési értekezleteken a pedagógusok feladatra történő időbeni felkészítése és bevonása megtörténik.

Az intézmény terveinek (éves munkaterv, éves intézkedési tervek, munkaközösségi tervek, a pedagógiai munka, tervezési dokumentumai stb.) gyakorlati megvalósítása a pedagógusok és a munkaközösségek bevonásával történik. A tervek esetleges módosítása a nevelőtestület bevonásával valósul meg.

Az óvodapedagógusok módszertani kultúrája kiterjed a gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztésére, és ezirányú módszertani tudásukat is megosztják egymással.

A pedagógusok feladatai a nevelőtestületi értekezletek alkalmával:

Együttműködnek munkatársaival, és példát mutat annak érdekében, hogy az intézmény elérje a nevelési/tanulási eredményekre vonatkozó deklarált céljait.

Együttműködő, kooperatív szemlélet jellemzi munkájukat.

Felkészülnek a nevelőtestületi értekezletekre, az intézményvezető megbízásából átadják az új ismereteiket a többi pedagógusnak.

A kollégákkal megosztják a nevelési/tanulási eredményességről szóló információkat, a mérési eredményeket elemzik, és levonják a szükséges szakmai tanulságokat. A kapott információkat a nevelőtestületi ülésen kielemezik.

Kollégái véleményét minden óvodapedagógus meghallgatja és figyelembe veszi munkája során.

Minden óvodapedagógus hiteles és etikus magatartást, nyitottságot tanúsít. (Kommunikációja, magatartása a pedagógus etika normáinak megfelel).

Minden pedagógus nyitott az új módszerek, eszközök megismerésére, gyakorlatba ültetésére.

A gyermekek nevelése/tanítása érdekében a pedagógusok kezdeményezően együttműködnek egymással a felmerülő problémák megoldásában.

Más intézményekben, helyszíneken külső továbbképzések, konferenciák, egyéb fórumok (akkreditált és nem akkreditált továbbképzések, pedagógus szakvizsgák)

A továbbképzések céljai:

Célunk a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a tehetséges gyermekek részére. Az óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

Az óvodapedagógusok szakmai felkészültségének fejlesztése.

A 120 óra kredit/fő megszerzése öt évenként.

A pedagógus-alapképzésben megszerzett szakmai, szaktudományos ismeretek frissítése, az egyes szakmai területeken megszületett tudományos eredmények megismerése.

A pedagógus-alapképzésben megszerzett, a pedagógusmesterséghez kapcsolódó ismeretek (pedagógia, pszichológia, módszertan) frissítése, új ismeretek és készségek elsajátítása.

A továbbképzések feladatai:

Az intézményi éves továbbképzési programot, úgy állítjuk össze, hogy az megfeleljen az intézmény szakmai céljainak, valamint a munkatársak szakmai karriertervének. Odafigyelünk a pedagógusok továbbképzési igényére.

Fontos annak megláttatása a nevelőtestülettel, hogy a térítéses továbbképzések támogatása, engedélyezése fenntartói feladat. Amennyiben a fenntartó nem támogatja, abban az esetben önköltséges.

A pedagógiai asszisztens és a dajkák belső továbbképzése

A pedagógiai asszisztens és a dajkák belső továbbképzésének célja:

A pedagógiai asszisztens és a dajkák szakmai kompetenciáinak fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.

Szakmai szervezetfejlesztés megvalósítása.

A belső továbbképzés segítse elő a pozitív énkép alakítását, a jó kapcsolat építését, a bizalomteljes légkör megvalósítását a kollektívában.

A nevelésért vállalt felelősségérzet, a döntésképeség, az emocionális érzékenység, az elfogadó, befogadó, segítő beállítódás, az intellektuális ismeretek, képességek, jártasságok, készségek terén ismeretek nyújtása.

A pedagógiai asszisztens és a dajkák belső továbbképzésének feladatai:

A gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének biztosítása, valamint a munkaköri feladatok minőségi szinten történő ellátásának támogatása miatt a pedagógiai munkát segítők számára tematikusan tervezett belső képzéseket szervezünk. A munkakörből eredő kompetenciák aktuális átbeszélése, erősítése évente 1-2 alkalommal történik.

Nevelőtestületi tanácskozásainkon (nevelés nélküli munkanap, nevelőtestületi értekezlet) a nevelőtestület valamennyi tagja részt vesz. A nevelőmunkát segítőmunkatársak (pedagógiai asszisztens, dajka, részvétele alkalomszerű, a szervezés függvényében kötelező).

PP tartalmi elemeinek áttekintése:

Célrendszer

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai élet tevékenységformái

A fejlődés jellemzői óvodáskorban

pedagógusok kompetenciái mentén (adminisztráció, mérés-értékelés, szakmai munka)

Befogadó, elfogadó együttélési normák és értékek ismerete, működtetése

Kommunikációs kultúra: kapcsolatok kezelése, megvalósítása.

A pedagógiai asszisztens és a dajkák teendői a belső továbbképzések terén:

Részvétel a belső továbbképzéseken.

Elengedhetetlen a munka összehangolása!

Csak akkor tudja a szakképzett dajka és a pedagógiai asszisztens a nevelést tudatosan segíteni, ha tudja a nevelés célját, feladatát, módszereit. Kötelessége a pedagógiai program ismerete! Mindezek megismertetése az óvodapedagógus kötelessége, feladata.

Az együttműködés megvalósítása. Milyen a pedagógiai munkát segítő, amikor együttműködő?

Légy számomra elérhető, és megszólítható!

Avass be a szándékaidba, adj nekem tájékoztatást arról, ami engem is érint!

Gondoskodj róla, hogy elvárásaid világosak, és egyértelműek legyenek számomra!

Figyelj rám!

Kérj tőlem gyakran visszajelzést!

Fogadd elfogulatlanul a viselkedésemet, kezeld tárgyyszerűen a visszajelzéseimet!

Vedd figyelembe körültekintően a véleményemet, vonj be engem is a problémák megoldásába!

Válaszlépéseid legyenek hozzám méltányosak és igazságosak!

Az óvodapedagógus a dajka közvetlen felettese, aki irányítja őt a gyermekek nevelését segítő folyamatban.

A nevelő munkát segítő dajkák mindannyian elvégezték a dajkaképzőt.
A szülők mindennemű tájékoztatása az óvodapedagógus jogköre.

Az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzá járul az óvodai nevelés eredményességéhez.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának - kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Nevelőtestületünk jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő nevelők, akik képesek az együttműködésre, saját ötleteik megvalósítására, egymás munkájának megbecsülésére.

Továbbképzéseken, önképzésben (ami számunkra nagyon fontos) arra törekszünk, hogy a gyógypedagógiai, mozgás prevenciós területeket fejlesszük, valamint a multikulturális tartalmakat megismerjük, ezáltal az innovatív pedagógiai módszereket alkalmazzuk.

A továbbképzéseken szerzett információkat, ismereteket, gyakorlati tapasztalatokat lehetőség szerint igyekeznek átadni társaiknak, ezzel biztosított a belső továbbképzés keretében a szakmai tudás továbbadását.

Az alapvető feladatunkon túl kiemelt feladatként kezeljük különleges bánásmódot igénylő - sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, kiemelten tehetséges – gyermekek, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelésének és a roma nemzetiséghez tartozó gyermekek nemzetiségi óvodai nevelésének célkitűzéseit.

Munkavégzés rendkívüli helyzetben

Az óvodapedagógusokat új kihívás elé állítja, alkalmazkodniuk kell a váratlanul kialakult szituációhoz.

Az Oktatási Hivatal által kiadott módszertani ajánlás alapján az **infokommunikációs eszközök használatával online** nyújtanak segítséget és **támogatást a szülők részére.**

Digitális munkarend

A digitális munkarend sikere jelentősen azon múlik, hogy a szülők és a pedagógusok mennyire sikeresek az együttműködésben.

Az óvodapedagógus távmunka keretében végzett pedagógiai munkája:

A gyermekek érdeke az elsődleges, fontos az egymásba vetett bizalom.

Munkánk során tartjuk szem előtt, hogy a gyermek abban tud elmélyedni, és abból tud fejlődni, amit szívesen csinál.

Szakmai tudásunkat az otthoni ötletek sokszínűségével, azok metodikai alátámasztásával tudjuk megmutatni.

Az igényes és hiteles kommunikáció és esztétikus kivitelezés az intelligenciánk megmérettetése.

A cél elérése érdekében törekedjünk a lojalitásra a kollégákkal.

A félreértések elkerülése érdekében segítsük egymást a megfogalmazásokban, a korrekt kommunikációban.

A digitális technika alkalmazásában segítsük azokat az óvodapedagógusokat, akiknek minden képessége adott, hogy elismert pedagógusok, - azonban az online felületek kezelésében kevés a jártasságuk – hogy aktív részesei legyenek a teendőke ellátásában, a családokkal való kapcsolattartásnak.

Rendkívüli helyzetben a családok életritmusa egyik napról a másikra megváltozhat, ezt lelkiileg és fizikailag is fel kell dolgozniuk, új életritmust kell kialakítaniuk. A szülőket segíteni szükséges, hogy az óvodapedagógusok által küldött tudástartalmakat fel tudják dolgozni.

Az óvodapedagógus feladatai:

ötletek, javaslatok adása idő és helyhez kötöttség nélkül.

a szülők segítése a napirend felállításában

a szülők tájékoztatása, a folyamatos, rugalmas napirend fontosságáról, a gyermekek napirendje a szükségletekhez, igényekhez, fejlettséghez igazodjon. Tartsák szem előtt a gyermekek legalapvetőbb tevékenységét, a játékot. A napirend a gyermek számára a biztonságot jelenti. Időnként el lehet tőle térni.

a szülők részére továbbított tartalmak terjedelme, átláthatósága biztosított legyen

az instrukciók szakmai alátámasztása

a szülők segítése abban, hogy minőségi időt töltsenek a gyermekükkel, biztatva őket, hogy élvezzék a közös tevékenységet, játszanak, meséljenek, főzzenek, végezzenek házimunkát együtt, kísérletezzenek. Hiszen minden közösen végzett tevékenység fejlesztési és fejlődési lehetőséget rejt magában, mely erősíti a szülő és gyermek közötti pozitív érzelmi kötődést

az óvodapedagógus szakmai tudásával a szülőnek partner és nevelőtárs

amennyiben szükséges a pedagógiai program felülvizsgálata, a szakmódszertani anyagok ismeretében

egyéb szabályzatok aktualizálása a hatályos jogszabályok alapján

A szülőkkel való kapcsolattartás formája: online kapcsolattartás.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az óvodapedagógusok **a szülők számára**, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánljanak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak.

Jelöljék meg azokat az interneten elérhető információforrásokat is, amelyeken a szülők a közös és élmény teli otthoni hasznos tevékenységekhez, együtt játszáshoz a támogató segédanyagokat elérhetik.

Tájékozódjon az interneten hozzáférhető fejlesztő játékokról, gyűjtse össze a fellelhetőlehetőségeket.

A heti tervnek megfelelően napi feladatok, tevékenységjavaslatok, versek, mesék, leírása, játéktevékenységek, linkek, ajánlások küldése részletes útmutatással a szülőnek

online kapcsolattartás a szülőkkel

anyaggyűjtés, felkészülés

tapasztalatok, visszajelzések összegyűjtése a szülőktől, ezek rögzítése a reflexiókban

szakmai konzultáció a kollégákkal, önképzés tudástartalmak megosztása

A szülőkkel való kapcsolattartást során tett ajánlásokat dokumentálja - a heti tervben feltüntetve a megfelelő linket, a hozzá megfelelő képpel.

10.2. A szakmai munkaközösség

A szakmai munkaközösség szervezésének feltétele:

A szakmai munkaközösség az intézmény pedagógiai programja, munkaterve, valamint az adott közösség javaslatai alapján összeállított, egy nevelési évre szóló munkaterv alapján tevékenykedik.

A szakmai munkaközösség célja: Növelni és emelni a nevelési eredményeket, fokozni a pedagógiai munka minőségét.

A szakmai munkaközösség feladatai különösen:

szakmai, módszertani kérdésekben segítséget ad a nevelési-oktatási intézményben folyó nevelő és oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, értékeléséhez és ellenőrzéséhez

az óvoda szakmai segítése módszertani értekezletek és bemutató napok, társóvodákkal történő hospitálás szervezésével

gondoskodik a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak szakmai segítéséről

az újonnan megjelenő szakirodalom figyelemmel kísérése, felhasználása és ajánlása

A szakmai munkaközösség vezetője:

A szakmai munkaközösség vezetőjét az intézményvezető bízta meg határozott időre. Megbízatása többször meghosszabbítható. Az intézményvezető minden évben felülvizsgálja a munkaközösség szükségességét.

Megbízásának elvei az óvodában:

köznevelési foglalkoztatotti jogviszony az óvodában

kiemelkedő szakmai tevékenység

a nevelőtestület általi elfogadottság, elismertség

kiemelkedő önképzés, továbbképzés

jó szervező, irányító és kommunikációs képesség

Feladata:

irányítja a szakmai munkaközösséget

részt vesz a nevelési-oktatási intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében, összegző véleménye figyelembe vehető a pedagógusok minősítési eljárásában.

módszertani segítséget nyújt a fejlesztő munkához

elősegíti az óvodai nevelő-oktató munka belső fejlesztését

figyelemmel kíséri a pályázati kiírásokat

pályázatírás során segítő, aktív közreműködő

feladata a munkaközösség munkájának koordinálása, a tervezett feladatok végrehajtásának ellenőrzése, az eredményekről, az intézményvezető felé, a nevelőtestületnek évente beszámol.

10.3. Az óvoda tárgyi feltételei

A nevelési - oktatási intézmények működéséről 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben előírt eszközöket folyamatosan beszerezzük, illetve pótoljuk.

Az intézményünk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, amelyeket az eszközök, berendezések folyamatos beszerzésével, pótlásával biztosítunk.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja. Lehetővé tesszük a mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket izléses, nyugalmat árasztó természetes anyagokkal vesszük körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra

hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít a munkatársaknak, lehetőségeinkhez mértén megteremtjük a szülő és pedagógus konzultációjához szükséges zavartalan feltételeket.

A központi épület jól szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét. A csoportszobák méretei megfelelőek, tágasságuk az előírtnak megfelelő.

A folyosón öltözködnek gyermekeink, jellel és fogassal ellátott helyen.

A csoportszobák kialakításánál érvényesül a pedagógiai szabadság elve, hiszen a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok saját ízléseiknek, igényeiknek megfelelően rendezik be, a környezetvédő óvodai program szellemiségéből adódó, környezetbarát, természetes anyagok és harmonikus színek formák felhasználásával a csoportszobákat. Így minden csoportszoba sajátos arculatot mutat, ezzel mintát adva a gyermekek ízlésének formálásában, fejlesztésében. A berendezés a gyermekek testméreteihez igazodva szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítja egészségük megőrzését és testi fejlődését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésére korszerű, jól felszerelt fejlesztő szoba biztosított.

Az óvodások pincéből kialakított tornatermet használnak a szervezett mozgásos tevékenységükhöz.

A tálaló-melegítő konyhában a gyermekek tányérjai, evőeszközei -a szolgáltató jóvoltából- kicserélésre került. A tálaló konyhánk a HACCP programnak megfelelően működik.

A telephelyen működő óvoda csoportszoba padozata laminált padlót kapott, az előszoba a régi mozaiklapok helyett új burkolattal lett ellátva, a tornaszoba aljzatát PVC-vel borítottuk be.

Két gyermekcsoport számára elegendő helyet biztosítanak a csoportszobák, a kiszolgálóhelyiségek. Az udvaron a környezethez igazodó, természetes anyagból készült ügyességet és mozgást fejlesztő, modern játékszerek, rollerek, gyermekkerékpárok, a tornaszobában és a tornateremben nagy szivacs elemek, „Mozgáskotta” eszközfelszerelés, biztosítják a gyermekek jó közérzetét, mozgásigényük kielégítését, egészséges mozgásfejlődésüket.

Óvodánkban évtizedek óta folyik a roma nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelése a magyar gyermekekkel együtt, magyar nyelven mind a négy óvodai csoportban.

A roma nemzetiségi szülők igénye a kezdetektől fogva, hogy integrációban, együtt neveljük gyermekeiket.

Óvodánk felvállalja az óvodai környezetünkbe telepedett roma nemzetiségű családok gyermekeinek óvodai nevelését, kapcsolatot tartva a mindenkori érintett nemzetiségi önkormányzattal.

Általában sok közöttük a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermek.

Ha eredményesen akarjuk nevelni a roma gyermekeket szükséges, hogy ismerjük a múltjukat, kultúrájukat.

A roma gyermek nagyobb eséllyel indulhat az óvodában, ha megismerjük egyéniségét, ha a teljesítményei mellett elismerjük multikulturális értékeiket.

Az óvoda program céljaihoz rendelt eszközrendszere

Játéktevékenység eszközei

A tevékenységekben megvalósuló tanulás eszközei: szakmai fejlesztőeszközök

Mese, szakkönyvellátottság

A környezetvédelem eszközrendszere, munkaeszközök stb.

Digitális eszközök gyarapítása

A játéktevékenység eszközei:

A nevelési program végrehajtásához szükséges játékeszközöket a felszerelési és eszközjegyzékben meghatározottak szerint bővítjük.

Folyamatosan bővítjük a természetes anyagból készült játékok körét, melyhez óvodánk egyesülete nagyban hozzájárul.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás eszközei, szakmai fejlesztő eszközök:

Folyamatosan bővíteni kell a „Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka” eszközeit: papírok, rajzlapok, festékek, zsírkréta, textíliaképek, bábok készítéséhez. Fonalak, gyékény, vessző, agyag, népi kismesterségek felelevenítésére. Ragasztók, gyurma, olló, parafa, hurkapálca stb.

Ének- zenéhez szükséges eszközök pótlása: hangszerek (metallofon, csörgők, ritmuspálca stb.)

A mozgásfejlesztés eszközeit folyamatosan bővíteni szükséges, mert a meglévő tárgyi eszközök elavultak (zsámoly, karika, padok).

Mese szakkönyv-ellátottság: Fontos a folyamatosan megjelenő szakirodalom beszerzése: gyermekek mesés, verseskönyvei és az óvónők szakkönyvellátottsága.

Óvodánk berendezéseit természetes anyagokból alakítottuk ki: gyermekszékek, asztalok, szekrények, polcok, galériák, a folyosón öltözőszekrények.

Folyamatosan pótoljuk az elhasználódott eszközöket.

A külső világ tevékeny megismerése, a külső- belső munkavégzéshez szükséges az eszközök folyamatos pótlása:

kerti munka eszközei: szerszámok, (ásó, kapa, gereblye, locsoló, vödör, metszőolló, kosár, söprű, palántázó fa stb.)

anyagok, eszközök kísérletekhez: edények, üvegek, csíráztató-tálak, virágcserepek, ládák, üveggömb, akvárium, terrárium, akvárium, állateleségek stb.

a növények folyamatos utánpótlása, vetőmagok, virágföldek, virághagymák, termések, tárolóedények stb.

megfigyelésekhez: távcsövek, nagyítók, mikroszkóp, fényképezőgép

természetvédelmi könyvek, határozók, gyógynövényes könyvek, ismeretterjesztő könyvek, folyóiratok, színes képek.

Digitális eszközök használata:

Az óvodapedagógusok óvodai laptopjuk segítségével ismertetik meg gyermekeikkel a külső világot, a természet csodáit.

„Az egész gyermek olyan, mint egyetlen érzékszerv, minden hatásra reagál, amit emberek váltanak ki belőle.

Hogy egész élete egészséges lesz-e vagy sem, attól függ, hogyan viselkednek a közelében.

Az a feladatunk, hogy a gyermek környezetében olyan hatást fejtsünk ki, hogy egészen a gondolatokba és érzületekbe menően a jót, az igazat, a szépet és a bölcsét utánozó lényvé lehessen.”

/ Rudolf Steiner/

11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.

Az óvodai élet megszervezésének célja:

Egyértelmű szerkezetet és rendet teremtsen a mindennapokban, ami biztonságérzetet és kiszámíthatóságot nyújt a gyermekeink számára. Segít a feladatok hatékonyabb elvégzésében és a változásokhoz való alkalmazkodásban.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A heti rend kialakításánál alkalmazkodunk a gyerekek igényeihez, érdeklődéséhez, és figyelembe vesszük a többi óvodai csoport tevékenységeit, aktualitásokat.

Gyermekcsoportjaink napi – és heti rendjét az óvodapedagógusok alakítják ki, ehhez figyelembe véve a gondozási teendőket és a gyermekek fejlesztéséhez szükséges egyéb tevékenységeket. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. (csoportnapló, fejlődési lapok) Az óvodai élet megszervezésének alapja a jóváhagyott pedagógiai program. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozik.

11.1. A PROGRAM NAPIRENDJE

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A **Napirend** igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermek számára.

A gyermek óvodába érkezésétől, távozásáig biztosítjuk a gyermek szabad játékát, azon belül a játékban megvalósuló tanulást, egyéni képességekhez igazodó fejlesztést.

A gyermekekre nagy hatással van a feszültségtől mentes együttlét, az örömteli hangulat, az óvónő érzelemgazdagsága, az óvoda egész életének átgondoltsága. A tervezésnél, valamint a megvalósításnál figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet.

Egész nap során érvényesül a folyamatosság, a rugalmasság a **szabad** játék kitüntetett szerepe. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően többféle, kötetlen tevékenység közül válasszanak.

A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása törekszünk.

A napirendben legyen biztosított a folyamatos szabad játék, a játékos tevékenységszervezés ebédidőig a játékok elrakása nélkül. Kivétel udvari játék, séta. A tevékenységek párhuzamosan végezhetők, kivétel irányított mozgás.

A napirendünk lehetővé teszi, hogy sokat tartózkodjunk a szabad levegőn, s azt ki is használjuk. Nyári időszakban, ha az időjárás kedvező, már a gyermekekkel a reggeli fogadásakor a játékot is kint az udvaron kezdjük. Az óvodapedagógus kötelessége a nyári élet megtervezése a csoportnaplóban, (nyári napirend, szervezési feladatok, megajánlott játéktevékenységek) a különböző fejlesztő játéklehetőségek megajánlása a gyermekek számára. Az irányított mozgást, amíg lehet, az udvaron tartjuk.

Vigyázunk, hogy a terítés ízléses, hangulatos legyen. Az evésre bőven van idejük. Étkezés közben a gyerekek halkán beszélgethetnek, de nem lehet szaladgálni.

A gyermekek délutáni pihenése élettani szükséglet. Délután mindig ugyanabban az időben pihentetünk. A gyermekek alvásszükséglete egyéni. Az altató mese és dal után minden gyermek számára legalább fél óra pihenést biztosítunk, azonban a kevés alvási igényű gyermek számára lehetőséget adunk a pihenő gyermekek zavarása nélküli, csendes tevékenykedésre. (egyéni fejlesztés, kártyajáték, színezés, halk társasjáték, mesekönyv nézegetés, memória játék, stb.)

A környezet is nevelő hatással bír. Melegséget, puhaságot, jó hangulatot áraszt. Szükség van bizonyos szokásrendszer kialakítására.

Állandó szokások alakulnak ki délelőtt és délután is.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend, hetirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek megszervezéséhez.

A napirendben biztosított a folyamatos szabad játék, a játékos tevékenységszervezés.

A frontális fejlesztések mellett megjelöljük az egyéni és a mikro-csoportos fejlesztéseket is.

Az állandó vagy ciklusosan megjelenő tevékenységek nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak.

A gyermekek életkorának megfelelő optimális életritmus kialakítására törekszünk.

Így az óvodai napirendben vannak rendszeres ugyanabban az időben végzett tevékenységek (étkezés, mindennapos testnevelés, pihenés stb.), melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, ritmust adnak napjának, kihatnak életfolyamataikra.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezzék, pontosan elvégezzék.

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodapedagógustól olyan nevelési kultúrával megoldott feladatvállalást kíván, amelynek fontos eleme a helyzetekhez, a gyermek szükségleteihez rugalmasan alkalmazkodó nevelési stílus.

Napirend

A rugalmas napirendünk biztosítja a fejlődéshez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását, fokozza a gyermekek biztonságérzetét.

Szeptember 1-től augusztus 31-ig

A tevékenység időtartalma:	A tevékenység megnevezése
6.00-tól -7.30-ig 7.30-tól -11.30-ig	Összevont gyülekezés, játék Játék a csoportszobában. Játékba integrált egyéni és mikro-csoportos tevékenységek, részkapességek fejlesztése, hátrányok kiegyenlítése /kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/ Sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás. Testápolás, folyamatos tízórai. A környezetben szerzett élmények, tapasztalatok feldolgozása mikro-csoportos - egész csoportos szervezés formájában. Játék a szabadban Szervezett és szabad mozgás.
11.30-tól -14.30-ig	A környezet tevékeny megismerése, környezetvédelmi nevelés (mikro-csoportos megfigyelés, séta, kerti munka, beszélgetés)
14.30-tól -16.30-ig	Testápolás, gondozási feladatok, közös ebéd, mese, altató dal, csendes pihenő. Ébresztő, testápolás, uzsonna, szervezett mozgás. Játék a csoportokban vagy a szabadban mozgás, játék.

11.2. **Hetirend**

Nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozza fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül. Kivételt képez a testnevelés sajátos feladatai, céljai, speciális eszköz és hely igényei miatt.

A hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A nevelési programunk eddigi tapasztalatai alapján megállapítottuk, hogy a napirend és a hetirend rugalmassága megfelelő, időt és alkalmat biztosít a gyermekek komplex nevelésére.

A speciális tevékenységek összhangban valósíthatók meg az alapfeladatokkal.

Az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében kiemelt szerepet kap a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, mind a sajátos nevelési igényű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a roma nemzetiséghez tartozó gyerekek egyéni fejlesztése, a hátrányok kiegyenlítése, a tehetséggondozása, amely a hét minden napján megvalósul.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a hetirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenység és az ének-zene, énekes játék, gyermektánc a hét bármely napján megvalósítható, a gyermekek igénye szerint.

Az irányított mozgásos tevékenységet minden csoport heti egy alkalommal végzi.

11.3. **Ünnepek az óvodában.**

Cél:

- Az ünnepre való készülődéssel, a közös öröm élményével, a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése.
- A közös élmény erejével a gyermekek közösséghez tartozásának elmélyítése.
- Hagyományok ápolása.

Feladat:

- Az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok jelentőségének kiemelése az óvoda mindennapjaiból, mint külsőségében, mint belső tartalomban.
- Az ünnepek erkölcsi tartalmának megismertetésével a pozitív érzelmek fejlesztése.
- Az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó szimbólumok, jelképek megismerése.
- A szülőföldhöz való kötődés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az ünnepeket, megemlékezéseket a gyermekek életkori sajátosságainak és a helyi sajátosságainak, arculatának figyelembe vételével szervezi meg.
- Az óvoda, a folyosók, a csoportszobák feldíszítésével az ünnepek külsőségeit megteremti.
- A várakozás időszakát örömtelivé, izgalmassá teszi.
- A csoport sajátosságainak, fejlettségének megfelelően, aktívan, tevékenységeken keresztül szervezi meg az ünnepeket.
- Az ünnepi „műsorok” tartalmát pedagógiai értékeinknek, időtartamát a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően.

- A gyermekeket megterhelő, esetleg szorongással járó szerepeltetéseket elkerüli.
- Az ünnepekre, ünnepségekre vonatkozó, szokásostól eltérő (esetleg vallási vagy világnézeti alapon) szülői igényeket, elvárásokat maximálisan tolerálja.
- A családokkal közös élményszerzést biztosítja.

Népi szokásokon alapuló hagyományos ünnepek:

Mikulás várás.

Adventi időszak, karácsony.

Farsangi időszak.

Húsvét.

Gyermekélet hagyományos ünnepei:

Anyák Napja.

Gyermekek születésnapja.

Iskolába készülők búcsúztatása. Ballagás.

Gyermeknap.

Nemzeti ünnepek

Március 15.

Október 23.

A további jeles napokat a nevelőtestületek a nevelési gyakorlatuk szerint tervezik és szervezik meg.

12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A nevelőközösség pedagógiáját meghatározó tanulási környezet bemutatása:

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek.

Célunk:

gyermeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.

Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti. **Az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat** biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett.

12.1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, pszichikumot, a mozgást, kreativitást, az egész személyiséget fejlesztő, erősítő, élményt adó tevékenység.

Célja:

A gyermekek szabad képzettségének elősegítése.

Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.

Feladatok:

a játékhoz szükséges feltételek biztosítása

a szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során

a 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével

a gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékban, minta és szabálykövetéssel (a javíthatóság elkerülésével)

az óvodapedagógus játéksegítő módszerei.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

(Légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények)

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka.

Az óvodapedagógusok megteremtik mindezekhez a feltételeket. A játékos csoportlégkört, segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség, megerősítés.

A kreatív légkör segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását az alkotó együttműködés kialakulását.

A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani. Az óvónő kezdeményezésére a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermekek választanak a szabadon felkínált szerepek, játékhelyzetek és társak között. Az óvodapedagógus őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket.

Az óvodapedagógus az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

A különböző típusú játékokhoz szükséges idő biztosítása:

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvodapedagógus segítségével alakítják ki játékuk számára a megfelelő helyet. A csoportszobában legyen helye a többféle állandó és variálható "kuckóknak".

Itt kap helyet a meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye is. Itt helyezzük el az átváltozáshoz szükséges kellékek "kincsesládáját" is. A programunkban jelentős szerepe miatt kiemelkedik a környezet megismerésében, védelmében szerzett séták, kirándulások során összegyűjtött tárgyak, termések, növények, kavicsok, tollak és egyéb összegyűjtött "kincsek" elhelyezése.

Fontos, hogy itt mindig a gyermekek segítségével alakítsuk, rendezzük, változtassuk különböző szempontok alapján.

A rajzolásnak, festésnek, agyagozásnak, tárgykészítő népi játékoknak megvan az állandó helye, és mindig a gyermekek rendelkezésére állnak.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért az óvónő ösztönzi őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak.

Az időjárás függvényében az óvónő segítse az udvari szerepjáték kibontakoztatását pl.: népi játékok, mozgásos játékok, ügyességi játékok stb.

A játékhoz szükséges idő:

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A napirend biztosítja a gyermekek folyamatos játéktevékenységét.

A 3-4 éves gyermekek szinte egész nap játszanak egyedül, egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés idejét.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak.

A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához több időre van szüksége, mint a kisebbeknek. Ezért az óvónő figyelemmel kíséri a játékot és arra törekszik, hogy csak akkor ajánljon más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látja.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek az óvónő biztosítja a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság kialakulhasson. A napi életszervezésben az óvónő arra törekszik, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységekhez, a kirándulásokhoz. A reggeli órák, a tízórai utáni idő, a legnagyobbak csúsztatott ebédeltetése, korábbi ébresztése is növeli a kinn töltött időt.

A kreativitást segítő játékeszközök:

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Az óvónő a játékhoz olyan eszközt biztosít, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötlethez, játékfajta ihlessen.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékhoz szükséges kellékek (papás-mamás, fodrászos, orvosos stb.), amely ösztönzi a gyermekeket a szerepjátékokra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (vers, mese, ének, rajzolás) szükséges kellékek, hangszerek.

Az óvónő a 4-5-6-7 éves korosztálynak folyamatosan bővítve az eszköz választékot, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékek, félkész játékokkal az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikro csoportban óvónővel vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyerekek nagymozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, mód van kirakni a csoportszobai játékeszközöket, s ott megteremteni a nyugodt kreatív játékot (barkácsolást, rajzolást, festést, konstruálást).

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe:

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják.

Olyan csoporthelyzetek teremtése szükséges, amelyben a gyermek biztonságban érzi magát, sikeressé válik, a csoporttörténekek önérvényesítő aktivitását kellő irányba alakítja.

Az ilyen környezetben a gyermek a tevékenységekbe, játékba bekapcsolódik, az eszközöket rendeltetésszerűen használja, érzelmi – akarat világa összhangban van értelmi szintjével, beszédére az adekvát közlések jellemzőek.

Az óvónő lehetővé teszi, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék.

A programunkban kiemelt szerepet kapnak a séták, kirándulások környezetvédő feladatok. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermekek tapasztalatgazdagságában.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatos, utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Óvodapedagógusaink a játékba integrált tanulás során építenek a gyermekek a különböző szociális háttéréből, különbözőségekből, illetve multikulturális tartalmakból

adódó előzetes élményeikre, tapasztalataikra és rugalmasan alkalmazzák az innovatív pedagógiai módszereket (kooperatív, differenciálás, komplexitás).

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva:

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis - **a gyakorló játék**. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömmérzés társul.

Ez az örömmérzés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik.

Az óvodapedagógus biztosítja a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, s játékaival adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt, kezesség-szemesség kialakulását.

Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek kalandozását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmeket kelt.

Az udvaron is biztosítja az óvónő a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, kavics, víz és olyan kisebb nagyobb tárgy, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgathat.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekek játékának tovább fejlődését. Már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikus játék**. Az óvodapedagógus szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvésekhez. A kicsik játékában teret kap a papás-mamás játék, a fodrászos, orvosos, kalauzos játék, melyek egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg, együttlét együtt mozgás formájában. A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat, a "mintha" helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a **dramatizálásnak, bábozásnak**. A dramatizálás és a bábozás a gyermeki önmegvalósítás legjobb eszköze. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvodapedagógus, adjon utánozható mintát egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvodapedagógus előadásában jelenik meg az óvodában. Legyen a csoportoknak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is helyezzék a többi közé. Az óvodapedagógus a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket biztosítja vagy a gyermekekkel közösen készítik el.

A **konstrukciós játék**hoz kapcsolva jelenjen meg az eszközkészítés többnyire természetes anyagokból, elsősorban az óvónő által készített kellékek által, amit az óvónő a gyermekek aktív bevonásával hoz létre.

A gyermekek konstrukciós játékára jellemző a formagazdagság. A gyermekek átélik az "én készítettem" alkotás örömeit.

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályok között ügyességi és **szabályjátékokat**, amelyek könnyen betarthatnak.

Az óvodapedagógus olyan szabályjátékot is tervez, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

Az óvodapedagógus megszeretteti a szabályjátékokat. A gyermekeknek is megvan az a lehetősége, hogy ők maguk is létrehozhatnak szabályokat.

Gyakran előfordul a **kutató manipuláció**, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezébe.

Dominánsan jelentkezik az érzelmmel telített **szerepjáték**, a "mintha" helyzet, amelyekhez különösen erős képzelőerő társul.

Az óvodapedagógus segíti a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek.

A gyermekek játékelgondolása fejlődik. Megjelenik a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességét.

A jó példa nyomán a gyermekekben fokozódik a mesedramatizálás igénye. A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra.

Az óvodapedagógus a szülők bevonásával is barkácsolhat különböző típusú bábokat, hogy együttes, cselekvő megjelenítésre ösztönözze őket.

A szimbolikus szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki a **konstrukciós játék**. Később legyenek képesek arra, bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Különböző eszközöket, anyagokat használnak.

A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták.

Udvari játék: Minden óvodapedagógus kötelessége az udvaron tartózkodni, amikor a gyermekek az udvaron játszanak. Úgy helyezkedjenek el a pedagógusok, hogy az egész udvaron a játékok mellett biztosított legyen a felügyelet. (csúszda, mókuskerék, homokozó, trambulin, libikóka, betonos terület). Míg a gyermekek az udvaron játszanak, a dajkák rendbe teszik a csoportszobát.

Nyári élet az óvodában. Nyári időszakban, ha az időjárás kedvező, már a gyermekek reggeli fogadásakor a játékot is kint az udvaron kezdjük. Az óvodapedagógus kötelessége a nyári élet megtervezése a csoportnaplóban, (nyári napirend, szervezési feladatok, megajánlott játéktevékenységek) a különböző fejlesztő játéklehetőségek megajánlása a gyermekek számára.

A gyermekek beszédképességének fejlesztése játék közben:

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására.

Az óvodapedagógus szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, a nonverbális jelzések (mimika, gesztus) hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, a hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékok adnak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez. (pl.: hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát fejlesztő játékok stb.)

Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei:

Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei szituációfüggők

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás mellett az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakoztatását. Az óvodában fontos a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése.

A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek probléma megoldók, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - az óvodapedagógus játékkezdeményező, utánozható mintát adó bevonható társ, játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is támogató, engedő, elfogadó.

Segítő, kezdeményező azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények és emiatt a játék folyamata elakad. Segíti a gyermekek közötti a játékkapcsolatok kialakulását.

Az óvodapedagógus beavatkozik a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, agresszívak, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A gyermekek játékszintjének fejlesztése egyéni képességeiknek megfelelően.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

a gyermekek képesek állhatatosan több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni

játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték

az ismert meséket többször dramatizálják,

bonyolult építményeket képesek kreálni

élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására

társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok

interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

12.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

A tevékenység célja:

a gyermekek érzelmi értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek kialakítása

az irodalmi művek, mese, vers segítségével megteremteni a természet megbecsüléséhez, megóvásához elengedhetetlen érzelmi alapot, ezáltal hozzájárulnak a gyermekek környezetvédelmi neveléséhez, természetszerető környezetbarát felnőtté válásához

a gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalom iránti érdeklődés felkeltése

a nyelv szépségének, kifejezőerőjének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása.

A multikulturális tartalmakból azon versek, mesék, mondókák közvetítése, amelyek a gyermekek nemzetiségi identitását alakítják

Feladata:

a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása a népi, a klasszikus és kortárs irodalmi művekből egyaránt

a játékos megőrzésével megfelelő motivációval a játékos tevékenységek örömteli végzésével valósuljon meg és a céltudatos képességfejlesztést szolgálja a gyermekek érdekében

az anyanyelv ismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos tevékenységeken keresztül a valós élet szerepköreinek elsajátítása játékos formában (vers, mese, bábozás, dramatikus játékokkal).

Kiszámolók, csúfolók, altatók ritmusának felfedeztetése, megismertetése.

A nemzetiségi mesék különleges mesevilágának megismertetése a kisebbségi nevelésnek megfelelően

A megtanítandó anyagok arányának meghatározása, a magyar és a roma irodalmi anyagok aránya.

Az irodalmi művek kiválasztásának fontos alapelvei:

Tiszta forrásból merítsék

Megfeleljen a gyermekek és a csoportok fejlettségi szintjének.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógus feladata.

Az óvodában **a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -**, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az erkölcsi és esztétikai élmény mélységét. Ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

A magyar népköltészet, gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.

Gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A vers, a mese, az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését.

A tárgyi világot is megelevenítő, átlétesítő szemléletmódja és az ehhez társuló a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A verseket, mondókákat, találós kérdéseket a gyerekek gyorsan rögzítik, mert a ritmus, a rím segít ebben.

A versmondásnak nem kötöttek a módszertani szabályai: bárhol, bármikor mondható, ahol aktuális, ahol lehetőség adódik. Pl.: séta, udvari bogarászás közben - egy-egy látvány jelenség észlelésekor stb.

Tapasztalatunk szerint a hangulat - érzelm - alkalom egységében mondogatott versek észrevétlenül gyarapítják a gyermekek repertoárját.

A népmese, történet szintén segíti a környezeti és irodalmi nevelés komplexitását.

A mese anyanyelvi nevelésünk legfontosabb eszköze. Nyelvünk zeneisége, sajátos szókincse és észjárása beépül gyermekeink személyiségébe.

Kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.

A mese képi és konkrét formában, **esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel** - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló néphagyományokat, bölcsességeket - melyek a régi generációkon keresztül a mában is élnek - tovább visszük a népmesékben, szólásokon, találós kérdéseken keresztül.

Az évszakok változásait, amelyek a természetben csodákat varázsolnak szebbnél szebb versek őrzik. A fák, a növények a népmesékben úgy élnek, úgy változnak, ahogy csak a gyermeki fantáziában lehetséges. A "nemszeretem állatok" is közelebb kerülnek, elfogadhatóbbá válnak a gyermekek számára, ha irodalmi művekben is találkozhatnak velük.

A mesebeli "beszélő állatok" emberi tulajdonságaikkal ragadják meg a gyermeket és egyben hangutánzásra is készítik. Ezek a hangutánzások nagy segítséget jelentenek a gyermekek helyes hangképzésének alakításában.

Sok irodalmi mű ismerete szükséges ahhoz, hogy az adott vagy teremtetett szituációkhoz tartalmilag és formailag is a legalkalmasabbat találjuk meg.

Nevelésünk tervében célszerűnek tartjuk feltüntetni az irodalmi anyagot, a nézegetésre szánt könyveket.

A tevékenységekhez alkalmazható irodalmi anyagok:

3-4-5 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. /Simogatók, tapsoltatók, höcöggetők, hintáztatók, vigasztalók./

A felnőtt ölében teljes biztonságban hallgatott népi mondóka örömet okoz a gyermek számára. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában.

A gyermekek az óvodapedagógus együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, a vidám rigmusokat, rövid verseket állatokról, a természetről.

Hallgatnak figyelmesen egyszerű állatmeséket, láncmeséket. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. A vers, mese dramatikus játékokhoz csak kellékeket használnak az óvodapedagógusok, ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását. Lényeges az ismétlések, az alliterációk szerepe. A mesékhez a hétköznapi élettől eltérő különös beszéddallam tartozik, ami utánózható.

A 6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodapedagógusaink minden adandó alkalmat felhasználnak a kiolvasók rigmusok ismétlésére. Ismétlik a régi verseket is, de az új versek bemutatása mindig kapcsolódik az élményeikhez. Ügyeljünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. Tanulnak több versszakos versek a természetről, állatokról, családról, gyerekekről (érzelmi töltésű vagy humoros rímelő).

A gyerekek játszanak rémes találós kérdésekkel, mondanak mulattató mondókákat, tréfálgató felelgetőket, csúfoldókat, mozgásos játékot kísérő kiszámolókat, ugrókat.

Hallgatnak bonyodalmas tréfás állat és tündérmesét, a népmesék és műmesék köréből.

Az óvodapedagógus a délutáni pihenés alatt folytatásos mesét olvas, közösen találnak ki történeteket, meséket, befejezik a mesét stb.

Dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül - szerepeket egymás között felosztják, saját vagy társuk viselkedését kommentálják.

A mese, vers, bábozás, dramatikus tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A gyermekek a meséből, versből sok új fogalmat ismernek meg, bővítik szókincsüket.

A gyermek saját vers- és mese alkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása segíti az önkifejezést a kreativitás fejlődését.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A bábjáték és a dramatikus helyzetek kibontakoztatják a szabad önkifejezésüket, és lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. A gyermekekre figyelő, jó példát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodába járó roma nemzetiségű gyermekeket megismertessük saját vers és mondavilágukkal. Mivel kevés anyag áll rendelkezésre, ezért fel kell kutatni és népszerűsíteni a mondókákat, verseket a cigány gyermekköltészetből.

Szükséges a cigány írók, költők (Lakatos Menyhért, Bari Károly, Rostás Farkas György stb.) gyermekeknek szánt műveinek beszerzése az óvoda könyvtárába.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

az érthető, kifejező beszédkésztség alapjai kialakulnak

várják, igénylik a mesehallgatást, a verseket, mondókákat

a magyar népmesék szófordulatai passzív szókincsükbe beépülnek

tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni a metakommunikatív jelzéseket használják, kommunikálnak gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédkészségük, beszédkedvük erősödik kialakul beszédfigyelmük.
óvodáskor végére ismerjenek a gyermekek a nemzetiségi és a magyar kultúrából verseket, meséket, mondókákat.

12.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A tevékenység célja:

örömteli és élménygazdag közös ének-zenei tevékenységek által a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése,
zenei ízlésének formálása és esztétikai fogékonyságának alakítása, amely megalapozza a zenei anyanyelvüket.
zene befogadására való képesség megalapozása

Feladata:

különböző zenei képességek fejlesztése (ritmusérzék, hallásérzék fejlesztése)
a környezet hangjainak, zörejeinek megfigyelésével, énekkel, zenével a gyermekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságának alapozása, az ehhez szükséges feltételek megteremtése
a közös éneklés, mondókázás, népi játék és népi gyermektánc segítségével az együttes élmény biztosítása, játékos jókedv megteremtése és zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
a nemzetiségi táncművelés megalapozását szolgáló zenei élmények tervezése.
a zenei kultúránkban fellelhető zenei alkotások megismertetése a gyermekekkel
a gyermekek zenei érzékének fejlesztése a különböző ritmusok zenei hangzások segítségével
jellegzetes egyszerű táncmozgások bemutatása, a nemzetiségi mozgáskultúrával való ismerkedés a gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten

A gyermekek mindennapi tevékenységének része az éneklés, mondókás játék, a felnőtt minta spontán utánzásával a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Ahogyan a verset, úgy a dalt, mondókát is hozzákapszolgatjuk a tevékenységeinkhez, környezetünk jelenségeihez, hangulatfokozóként.

A hangszereinket és a természetes anyagokból a gyermekekkel készített ritmushangszereket a csoportszobák polcain helyezzük el.

A család az óvodai, zenei neveléssel együttműködve segítheti a gyermekek zenei fogékonyságának megalapozását. A csoportok ennek érdekében hirdetőtáblán kiteszik az aktuális kis mondókákat, dalokat, amelyeket így a gyermek, otthon a szüleivel is gyakorolhat. Zenei nevelésünk során megpróbáljuk kellő motiválással a gyermekek figyelmét ráirányítani a környezetünk hangjainak szépségére, érdekességére.

Kialakítjuk így a rácsodálkozás és pozitív érzelmi viszonyulás örömeit. Ennek érdekében nap, mint nap megteremtjük annak lehetőségét, hogy a szűkebb és tágabb környezetünkben így a természetben is közösen felfedezhessük és utánzhassuk a kisállatok (béka, madár, tücsök, kutya, macska...) természeti jelenségek(eső, szél) tárgyak (járművek, gépek) hangjait.

Ehhez az óvodapedagógus zenei érzékenysége, kifinomultsága is szükséges. Énekeinket és hangszeres előadásainkat szívesen hallgatják, melyek utánzásra is inspirálják őket.

Dalokkal, mondókákkal, népi játékokkal, a népi gyermektáncsal kialakítjuk az együtt játszás, mondókázás, éneklés, mozgás örömét. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárművészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, az éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyagokat igényesen válogatjuk össze, az évszakok sajátosságaihoz igazítva a gyermekek életkori sajátosságainak, fejlettségének megfelelően. A kisebbeknél (3-4 évesek) a legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését.

Az emocionális kapcsolat kialakítását segítjük az ölbéli játékokkal, höcögtetőkkal, lovagoltatókkal, csiklandókkal, tenyérjátékokkal.

A játékos mozdulatokkal feloldjuk a gyermekek feszültségét, pozitív hatást gyakorolva így a beszoktatás időszakára.

Az alkalmi dolgokat is úgy válasszuk meg, hogy azokhoz utánpótló mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekeknek nevei, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

A spontán dalolgatás és mondókázás alkalmával, érzékeltetjük az egyenletes lüktetést illetve megteremtjük annak gyakorlását.

Megtanulnak 5-8 mondókát 2/4-es ütemű s-m, s-m-d, l-s-m, m-r-d, s-m-r-d, d-l-s hangkészletű dalokat, melyek negyed- és páros nyolcad ritmusúak.

Megismerkednek a zenei alapfogalmakkal (halk-hangos, lassú-gyors, magas-mély).

Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét (fúvóka).

A nagyobbaknak 5-6-7 évesek megtanulnak 4-10 új mondókát, 15-18 gyermekdalt, melyek hangkészlete m-r-d-l, l-s-m-r-d, r-d-l-s-val bővül. Ők már az egyenletes lüktetés mellett érzékelik a dalritmust.

Képesek bonyolultabb énekes játékok játszására (kapuzók, hidas, sorgyarapítók, párcserélők stb.), melyben különböző térformák jelenhetnek meg (kör, duplakör, csiga, hullámvonal).

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan, egyénileg, kisebb csoportban.

Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében.

A gyermekek hallásfejlődését kedvezően alakítjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal (visszhangjáték) és a sokszori ismételéssel.

A mondókák, dalok ritmusával fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét, hatását fokozhatjuk a kitalált játékos mozdulatokkal.

Dalos játékaink, népi gyermektánc anyagaink szebbé és összerendezettebbé teszik a gyermekek mozgását

Az roma nemzetiségi gyermekek zenei érdeklődése már óvodás korban megfigyelhető. Ez főleg ritmusérzékükben és tiszta szép éneklésükben mutatkozik meg. Erre alapozva szabadidős tevékenységben ének-zenei és táncos képességeiket fejlesztjük. Igyekszünk ezt felhasználni a sikerélmény személyiségformáló erején át.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál is figyelembe vesszük a roma nemzetiségi gyermekek hovatartozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

a gyermekek felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat felfedezik a hangok szépségét és zenei harmóniáját

a gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat
érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
Ismerik, és megfelelően alkalmazzák a zenei fogalompárokat
tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
az etnikai gyermekek óvodáskor végére ismerjenek a kisebbség és a többség kultúrájából
merített dalokat, táncmozgásokat megalapozó zenéket.

12.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A tevékenység célja:

a személyiségfejlesztés megvalósítása a gyermekek aktivitásából fakadó játékos tevékenységek által, a gyermeki élmények és tapasztalatok képi, szabad önkifejezésére építve

a gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása a természet szépségei által, az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek és helyes ítéletek kialakítása, alkotói képességek megalapozása. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A nemzetiségi kultúra sajátos tér- forma és színvilágának megismertetése

Feladata:

a gyermekek környezete iránti érzékenységének kialakítása

a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

a 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése

a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermekek képi gondolkodásának fejlesztése, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A gyermekek kezűgyességének, kreativitásának és fantáziájának fejlesztése az egyéni adottságok figyelembevételével

A nemzetiségi kézimunka kultúra szín és formavilágának lehetőség szerinti megismertetése

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán lehetőséget, változatos eszközöket biztosít. Fontosnak tartjuk, hogy az alkotó tevékenységhez megfelelő légkör, hely, idő valamint megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag álljon szabadon a gyermekek rendelkezésére.

Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a célszerűséget és esztétikusságot, hogy azok többnyire természetes alapanyagúak legyenek.

A hely biztosításánál szem előtt tartjuk, hogy a tevékenységek megfelelő, kényelmes körülményt biztosítsunk, ahol a gyermekek nem zavarják egymást, védett az alkotók köre. Lehetővé tesszük, hogy a gyermek az elkezdett munkáját minden esetben befejezhesse.

Az óvodapedagógus feladata:

a gyermekeket megismertetni a tevékenységükhöz használható eszközök, és anyagok tulajdonságaival,

a velük való bánásmóddal, azok biztonságos kezelésével,

a különböző anyagokkal,
a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A gyermekek kreatív fantáziájukat sokszínű, érdekes vizuális tevékenységekben bontakoztatják ki (pl.: agyagozás, festés, rajzolás, tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, szövés, fonás, barkácsolás, varrás stb.).

A kisebb gyermekek, 3-4 évesek ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel, azok használatával és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Firkálhatnak, rajzolhatnak, mintázhatnak. Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit, eljárásait. Törekszünk az esztétikum iránti igényesség és értékelő képesség kialakítására - együttesen gyönyörködve a saját - a mű - ill. a népművészeti alkotásokban. Tetszés szerint részt vesznek a plasztikai alakításban.

A gyurmát vagy agyagot nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. formázhatják.

Az építés során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival.

A nagyobb gyermekek, 5-6-7 évesek alkotó-alakító tevékenységét újabb technikák megismertetésével bővítjük. A gyermekeknek fontos, hogy mindig legyen lehetőségük és alkalmunk az élményeik, érdeklődésüknek megfelelő szabad téma választására. Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk a gyermekeket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhetnek, így elősegítve a környezetesztétikai érzékenység formálását.

A képalakítása megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, ragasztással, karcolással, nyomattal, metszettel, a természetes anyagok felhasználásával. Segítjük a gyermekek befogadó és alkotó képességeinek fejlesztését, lehetőségét, valamint az igény kialakítását az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására megteremtjük annak lehetőségét, hogy az egyszerű odafordulástól az ámuló rácsodálkozásig jussanak el.

Rajzaikban megjelenik az emberábrázolás, környezeti tárgyak, cselekmények saját élményeiken alapuló témákban a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek, közös élmények eseményábrázolásai is.

A gyermekek természetes és más anyagok felhasználásával ajándékokat is készíthetnek, mellyel átéljük az ajándékozás örömét. Bevonjuk a szülőket az alkotó-alakító munkához szükséges anyagok gyűjtésébe, az óvoda szépítésébe, otthonos kialakításába.

Több alkalommal a gyerekek képei és plasztikai alkotásaiból kiállítást rendezünk.

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Heti egy-két alkalommal szervezünk irányított mikrocsoportos kötetlen formájú tevékenységet. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermekek egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, jussanak kifejezésre érzelmeik, vágyaik, szorongásaik. Alkotásaikban megmutatkozik a fantázia és élményviláguk, a természet szeretete.

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekek otthoni környezetében hiányoznak azok a tárgyi feltételek, amelyek az ábrázoló tevékenységhez szükségesek, ezért az óvodában egész nap folyamán biztosítjuk az ilyen irányú tevékenységükhöz az eszközöket és a teret, minél változatosabb technikák alkalmazását, hogy erőteljesebb színhasználatuk az eltérő kompozíció és formai ábrázolásuk kibontakozhasson. Jó kezűgyességük miatt a kézimunkában igen kitartóak, pontosan dolgoznak.

A gyermekek munkáinak kiállítása ösztönzőleg hat a szülőkre.

A gyermeki alkotásokkal díszítjük az óvoda folyosóját, bemutatjuk azokat a közösségi rendezvényeken, intézmények közötti rajzpályázatokon.

Bátorítjuk a tehetségeket az átlagostól eltérő alkotások létrehozására, melynek legjobb lehetősége az **Aranyecset tehetségműhelyben** való részvétel.

A dajka feladatai:

- segít az eszközök előkészítésében, ha szükséges, akkor az asztalok összetolásában, csoportszoba átrendezésében
- a gyermekeket figyelemmel kíséri a mosdóban, segíti őket a tisztasági feladatok ellátásában
- használat után a gyermekekkel közösen az eszközöket megtakarítják, elmossák, helyére teszik
- segít a kész munkák csoportszobájában vagy a folyosón való kihelyezésében, ill. a régebbi munkákat a gyermekeknek kiosztja, hogy mindenki saját, jellel ellátott dobozába tegye
- a tevékenység alatt figyelemmel kíséri a játszó gyermekeket

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

képalkotásban egyéni módon, biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből származó élményeiket, elképzeléseiket örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak, megtanulnak "látni" örülnek alkotásuknak, a közösen elkészített kompozíciónak megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról, és elfogadják mások véleményét

a gyermekek önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül és a természet kincseit felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani plasztikai munkáik egyéni, részletezők, téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők

rácsodálkoznak környezetükben a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.

Ismerjenek helyi kisebbségi szokásokat, hagyományokat, tárgyi kultúrártékeket

12.5. MOZGÁS

A mozgás jelentős szerepet tölt be a gyermekek tanulási képességeinek kialakulásában, fejlesztésében, megerősítésében.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A tevékenység célja:

mozgás megszerettetése

a kooperatív mozgásos játékok alkalmazása a szabad levegőn

a gyermekek egészségének megőrzése

a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, ügyességének, térérzékelésének, testi képességeinek fejlesztése játékos formában

a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, akarat tényezőinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

a gyermekek mozgásigényének egyéni fejlettségének kielégítése, ezzel együtt harmonikus összerendezett mozgásfejlesztése, mindennapi mozgás biztosítása a szabadban

a kondicionáló képességek (erő, ügyesség, állóképesség) fejlesztése mozgásos játékok tevékenységek rendszeres alkalmazásával a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása

a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása formálása és fejlesztése

a tanulási képességek, kompetenciák kialakítása

a gyermekek személyiségének fejlesztése (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás)

a gyermeki szervezet teherbíró képességének fejlesztése

koordinációs képességek (egyensúlyérzék, téri tájékozódás, differenciáló képesség)

a testséma fejlesztése, a testrészek megismerése

a nagy és finom mozgások érzékelése, formaállandóság fejlesztése

a tevékenységhez élmény, megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása

a személyiség akarat tényezőinek alakítása

ügyesség, társra figyelés, alkalmazkodóképesség és kooperatív készség kialakításának fejlesztése

használja a megismert és közösen elkészített segédanyagokat,

teremtse meg az egészséges személyiségfejlesztés érdekében azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelik szervezetük teherbíró, ellenálló- és alkalmazkodóképességét.

A csoportszobában és az udvaron is biztosítsa a megfelelő és balesetmentes helyet a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése céljából (pl.: fogójátékok, körjátékok, stb.).

Szükség esetén a csoportszoba átrendezésével biztosítson tág teret a mozgásgyakorlatok kényelmes végzéséhez. Ebbe a tevékenységbe a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve vonja be őket.

Használja ki az óvoda adottságait a kötelező és frissítő foglalkozások területén, és az időjárástól függően szervezze azokat az udvaron a füves vagy a betonozott területen.

A csoportszobában is biztosítson olyan eszközöket, amelyek mozgásra inspirálják a gyermekeket.

Az egyéni képességeket és szükségleteket figyelembe véve biztosítsa minden gyermek számára a teremben és a szabad levegőn is a mozgás lehetőségét.

Az udvaron a rendelkezésre álló eszközöket tudatosan használja ki a mozgásfejlesztés érdekében.

Kezdeményezzen rendszeres egészségfejlesztő testmozgást a gyermekek fejlettségétől függően.

a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése

a mozgáson keresztül értelmi és szociális képességek fejlesztése középpontban a tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztés (prevenciós szemlélet)

a mindennapi, levegőn történő szabad mozgás biztosítása

testedzés, testnevelés foglalkozások a szabad levegőn és a tornateremben, kis és nagymozgásos játékok, mozgás koordináció, lábboltozat erősítő gyakorlatok, stb.

életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése

Mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával fejlessze a kondicionális képességek közül különösen az erő és állóképességet, melyekkel befolyásolja a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

Szervezzen irányított mozgásos tevékenységet a hetiterv szerint- Az egészséges lábboltozat és a helyes testtartás kialakítása és megtartása érdekében tervezzen láb- és tartásjavító gyakorlatokat, illetve erre irányuló játékokat.

Tegye lehetővé az olyan sportversenyeken való részvételt, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelnek.

Fejlessze ki a nagymozgások tempójának, ritmusának, irányának egyre tudatosabb kontrollját, törekedjen azok pontosítására és finomítására.

Differenciált és koordinált izomműködésnek, a szem-kéz koordinációjának kialakításán keresztül fejlessze a finommotorikát.

Tudatosan tervezze a testrészek differenciált megismerését a testrészekkel végzett mozgásokon keresztül.

Alakítsa és tudatosítsa a test alapkoordinátáit (függőleges, vízszintes, elülsőhátsó) az arra irányuló mozgásos feladatok gyakorlásával.

Fejlessze a mozgásos feladatok gyakorlásával az egyensúlyt.

Ismertesse meg az alapvető téri irányokat saját testéhez viszonyítottan, különböző testrészekkel végzett mozgások közvetítésével.

Segítse a mozgással kapcsolatos és mozgáshoz kapcsolható kifejezések beépülését a gyermekek szókészletébe.

Óvodapedagógusi kompetencia függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő gyakorlatok beiktatása

Alternatív mozgás fejlesztés a **Mozgáskotta módszer** alkalmazásával

A mozgás sokoldalú tevékenység, jelen van az irányított foglalkozásokon, a mindennapos és szabad mozgáson túl a játékban, a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben is.

A dajka feladatai:

az aktuális helyszín (csoportszoba vagy a tornaterem) kitakarítása, kiszellőztetése, udvari mozgástevékenység előtt összegereblyezés, betonos rész leseprése, felloccsolása a szükséges eszközök előkészítése, teremrendezés tornaszakok kiosztása

kisebbségi segítése az öltözködésben, mosdóban a gyermekek figyelemmel kísérése

segít a gyermekeket lekísérni a tornaterembe

szükség esetén bent marad a tevékenység végéig és figyelemmel kíséri az óvodapedagógus kéréseit (eszközök kiosztása, tornaszerek elrakása, kisebbek tevőleges segítségadása, szükség esetén mosdóba kísérése a gyermekeknek)

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

a testnevelés foglalkozás lehetőség szerint szabad levegőn vagy tornateremben mindennapos szervezett és szabad mozgás.

játékidőben történő mozgásfejlesztés alternatív módon Mozgáskotta módszerrel heti egy alkalommal

Irányított mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A tornateremben és a szabadban is végezzük a szervezett mozgásokat - mozgásos játékokat.

Mozgáskottát, mint játékfejlesztő módszert alternatív módon használjuk.

A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján- az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve- minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk..

A fokozatosság elvét vesszük figyelembe.

Néhány perces bemelegítés (történhet zenére is) követik az előkészítő gyakorlatok, rávezető eljárások, melyekkel a fő gyakorlatokat, játékos mozgásokat készítjük elő. Ezt követi a játék, amely során játékos formában gyakorolják a tanult mozgásokat.

Életkori sajátosságaiknak megfelelően állítjuk össze a mozgásanyagot, hogy örömet leljenek benne, szívesen végezzék. Sokszor használunk kézi szereket, amely fejleszti a finommotorikájukat is.

A fejlettségtől függően minden gyermeknek biztosítjuk a megfelelő gyakorlási időt örömteli önálló mozgást. Az óvodapedagógus egyszerűen elmagyarázza a feladatokat és megmutatja a helyes mintát, igényli a mozdulatok pontos esztétikus gyakorlását, a szabályok betartását. 3-4-5 éves kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztése a fontos. Ebben a korban tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás. Kiemelten figyeljük a gyermekek természetes mozgását, járását, csúszását, kúszását, mászását (az elmaradás intő jel számunkra dislexia, figyelemzavar) mivel a mozgásfejlesztésben rejlik az idegrendszeri kapcsolatoknak az a fejlesztése, amely lehetővé teszi a gyermekek tanulási képességének megalapozását.

A kisgyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésükre.

Megismerkednek a futásgyakorlatokkal (pl.: futás különböző irányban, futás feladattal).

Játszanak ugrásgyakorlatokat (pl.: szökdelések, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás).

Megismerkednek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal.

A mozgásos játékok adnak teret a támaszgyakorlatok megismerésére. (pl.: csúszás, mászás, kúszás).

A talajtorna eleme is megjelenik a játékban (pl.: gurulás a test hossz tengelye körül). Játszanak egyensúlyozó játékokat.

Fontosak a szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok (labdajátékok, járások, futások stb.). A nagyobb 5-6-7 éves gyermekek a nagymozgásokat egyre pontosabban, koncentráltabban végzik. A finomabb, apróbb mozzanatok segítik a nagymozgások tökéletesítését.

Mozgásuk már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek.

A nagymozgások bővülnek a különböző ugrásokkal, guruló átfordulással, pontosabb szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal.

Az óvodapedagógusok terveznek lábboltozat erősítő speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokat.

Hangsúlyt kap a nagyoknál az észlelés, az alakítás, formaállandóság, mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a játékszabály gyakorlati alkalmazása.

Egyre gyakoribb a kisebb testrészekkel végzett mozgás, és gyakoribb a különböző eszközök kézi szerek használata (szalag, bot, labda, babzsák, karika stb.)

Az eszköz használata a támaszgyakorlatok segítik a kéz fogóizmának erősítését.

A gyermekek terhelhetősége nagyobb, erő állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik. Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, tapasztalatokat gyűjtenek. A játékokban versenyjátékokat is játszanak, amelyekkel fejlesztjük közösségi érzésüket és segítjük az egészséges versenyszellemük, önfegyelmeik és figyelmük megerősödését.

Mindennapos szervezett és szabad mozgás

Az időjárástól függően legtöbbször kint, rossz idő esetén a tornateremben, tornaszobában végezzük. Az óvodapedagógusok a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítják. Úgy állítjuk össze a néhány mozgásos perc anyagát, hogy felfrissülést, edzést, igazi örömet, játékot jelentsen a gyermekek számára. Nyáron az 5 évet betöltött gyermekeink számára vízhez szoktatást szervezünk.

Játékidőben történő mozgásfejlesztés

A játék során kint is, bent is megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítunk a mozgásra, a mozgásos játékok játszására. Többféle tornaszer áll a gyermekek rendelkezésére. (Greiswald, hordozható fa tornaszer, karikák, labdák, bordásfal, padok, zsámoly, tornaszőnyeg, mászóakák, nagyméretű szivacsok, triciklik, rollerek, Mozgáskotta eszközei stb.)

Elsősorban ezek a nagymozgások fejlesztését szolgálják. A különböző talajú udvarunk (betonos, füves, homok) is biztosít edzési lehetőséget.

Sokat tartózkodunk a szabadban, gyűjtünk, tapasztalunk, megfigyelünk. A kinti érzékelő-észlelő játékok mind segítik a finommotorika fejlődését.

A csoportszobai játékoknál is sok lehetőség van a finommotorika, a szem-kéz koordináció fejlesztésére (rajz, festés, gyurmázás, fűzés, nyírás, hajtogatás stb.). Ezek gyakorlására az egész nap folyamán biztosítunk megfelelő helyet, időt, hogy a szabad játék érvényesüljön. Az egészségfejlesztő testmozgásnak, a spontán, a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A mindennapi spontán mozgás, a mozgásos játékok, rendszeres alkalmazása a szervezett mozgásos játék és a heti egy szervezett mozgásos testedző tevékenység, a **Mozgáskotta**, mint komplex személyiségfejlesztő módszer kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait, elegendő alkalmat nyújt a gyermekek mozgás fejlődéséhez. Így válnak gyermekeink szívesen, bátran, biztonságosan mozgó, jó állóképességű, fizikai teherbírási, szabályokat alkotó és elfogadó, sikert és kudarcot egyaránt kezelni tudó edzett gyermekekké.

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekeknek fokozott a mozgásigényük, ezért a mindennapos mozgás része a napirendünknek. A gyermekek egészségtelen, szűk, zsúfolt lakásviszonyok között élnek, ezért a szabadban végzett mozgások kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét, az egészség megőrzését, megóvását.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

a gyermek eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. (testi érettség)

teste arányosan fejlett teherbíró

mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes

mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

a gyermekek igénylik, szeretik a mozgást - kitartóak a mozgásos játékokban
a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke, összerendezett mozgása kialakul
tudnak környezetükben tájékozódni - ismerik az irányokat
biztonságosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani
betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor -
kialakul a versenyszellemük, önfegyelmük megerősödik
tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni
szeretnek futni - kocogni
tudnak helyben labdát pattogtatni és járásközben labdát vezetni
óvodáskor végére felszabadultak, összerendezett a mozgásúak
legyen igényük a testmozgásra
személyiségük komplex módon fejlődik, kialakul a pozitív énképük.

13. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE - A KÖRNYEZET VÉDELMEHEZ ÉS MEGÓVÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SZOKÁSOK ALAKÍTÁSA, A KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA ÓVODÁNKBAN.

13.1. A külső világ tevékeny megismerése.

A **külső világ tevékeny megismerése** olyan átfogó tevékenység, amelyben környezeti fogalmak kialakítása, értékek felismerése, megismerési, döntési és cselekvési képességek fejlesztése történik, a fenntartható fejlődést szem előtt tartó környezettudatos magatartásforma megalapozása. Mindez gazdag, sokrétű tevékenységek által megy végbe. A fenntarthatóságra nevelés az óvodában a környezettudatos gondolkodás és viselkedés megalapozását jelenti már a legkisebbek körében is.

Ez magában foglalja a természeti környezet megóvását, a szelektív hulladékgyűjtést, az energiatakarékosságot és a víztakarékosságot, valamint a növények és állatok megismertetését. Emellett fontos a kritikai gondolkodás, a kérdezés és az érvelés képességének fejlesztése is.

A fenntarthatóságra nevelés célja az óvodánkban

Az egészséges életmód, életvitel szokásainak kialakítása.

A viselkedési normák és formák kialakítása.

Környezettudatos magatartás, környezetért felelős életvitel kialakításának elősegítése.

A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, erkölcsi és esztétikai megalapozása.

Az élet tisztelete és védelmének igénye.

Rendszerszemléletre nevelés.

A globális összefüggések megértése.

A természet, a biológiai sokféleség, az élet jelentőségének megértése.

Az igényes környezeti kultúra megalapozása a csoportszobákban, az óvoda belső terében, az udvaron.

Takarékosságra nevelés/energiatakarékosság, újrahasznosítás.

Problémamegoldó gondolkodás elsajátítása.

A személyiség sokoldalú formálása, nyitott, önálló személyiséggé válás.

A kíváncsiság fenntartása, az akarati tulajdonságok fejlesztése.

Konfliktus kezelés elősegítése.

Óvodánk alapelvei a környezettudatos nevelés terén:

A nevelőtestület egysége.

Partneri viszony kialakítása az intézmény összes dolgozójával és a szülőkkel.

Az óvoda napirendje, szokásrendje a kitűzött célokat szolgálja.

Hagyományok ápolása, helyi sajátosságok figyelembevétele.

A **külső világ tevékeny megismerése** komplex jellegének szem előtt tartása.

Személyes példamutatás.

Az alapelveknek megfelelő eljárások, módszerek:

A gyermekek szokásainak kialakítása, a viselkedéskultúra fejlesztése.

A természetvédő tevékenységhez szükséges anyagok gyűjtése és tárolása.

Az óvoda és a család együttműködése a környezetvédelemre nevelésben.

A fenntarthatóságra nevelés összetevői:

A természet alapjai.

Az ökológiai ismeretek előkészítése (jelenségek kapcsolatok).

A természetvédelem és a környezetvédelem alapismeretei.

A Föld, a talaj védelme az óvodai nevelésünk vonatkozásában.

Az élővilág védelme: növényvédelem, állatvédelem.

A levegő védelme.

A víz védelme.

Az óvoda és a lakóhely természeti környezete.

A táj és a település védelme.

Évszakonkénti környezeti és természeti ismeretek. A természettel kapcsolatos jeles napokhoz fűződő időjószerű megfigyelések, népi bölcsességek.

Őszi- téli- tavaszi- nyári változások, megfigyelések, tevékenységek, vizsgálódások.

Sziklakert és a gyógynövények gondozása.

Környezetvédelmi akciók szervezése:

Takarítási világnap, szept.22.

Mentsük meg a madarainkat! (Madárbarát óvodakert)

A Víz Világnapja (március 22.)

A Föld Világnapja (április 22.) Ültessünk fát, virágot, bokrot!

Madarak, fák napja (május 10.)

Környezetvédelmi Világnap (június 5.)

Állatok Világnapja (október 4.)

A környezetvédelmi nevelés célja óvodánkban

Az óvodai környezetvédelmi nevelés célja:

A társadalmi és természeti környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során.

Viselkedési formák, környezetorientált magatartás kialakítása.

A környezetkultúra iránti igény megalapozása. Környezetünk tisztaságának megőrzésére nevelés.

A természeti és társadalmi értékek felismerése, védelme.

Az óvodás gyermekek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése és megszerettetése, védelme.

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.

A nemzetiségi szokások, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismertetése, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.

A környezetvédelmi nevelés feladata:

A gyermekek közvetlen környezetének megismertetése, felfedeztetése, több érzékszervre ható cselekvéses tapasztalatok gyűjtése. Mennyiségfogalom alakítása, számlálás gyakorlása.

A környezet szeretetére, óvására nevelés, kirándulások, séták, kerti munkák stb. végzése során.

A környezetvédelem megismertetés, tisztaságra nevelés, akciók szervezése.

Ismerkedés a növény- és állatgondozással a még fellelhető kisebb gazdaságok megtekintése.

Ismerkedés jellegzetes nemzetiségi mesterségekkel (vályogvető, teknővájó, tollas).

Óvodánk alapelvei a környezettudatos nevelés terén:

Az élet tisztelete és szeretete fontos számunkra.

A környezetünk óvása, az egészség védelme, a munka megbecsülése, és olyan tulajdonságok megerősítése, mint a szeretet, tolerancia, felelősség, együttműködés, különbözőségek elfogadása.

A környezettel való ismerkedés, az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

Általa a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Programunk az óvodában folyó környezetvédelmi nevelés feladatait ismerteti, a gyakorlati lehetőségeket igyekszik összefoglalni.

A környezeti nevelés a kisgyermek születésekor veszi kezdetét a családban, majd szervezett keretek között folytatódik az óvodában.

A gyermekeknek az óvodába lépés első percétől kezdve olyan légkörben kell nevelkedniük, hogy megalapozódjon bennük az ÉLET tisztelete, nyitottabbá váljanak a környezetük, a természet irányában, a jóra, a szépre.

Az óvodai nevelésünk alapelve az is, hogy olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat alakítsunk ki, amelyek meghatározók a természetes és ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában.

Óvodánk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, további élményeket, tapasztalatokat az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

További feladatunk a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése, a gyermekek érdeklődésének felkeltése a környezetalakító munkajellegű tevékenységek iránt, azok fontosságának, hasznosságának átélése, eredményeinek megbecsülésére nevelés.

Az udvari játék, az óvoda környezetében tett séták, kirándulások számtalan alkalmat kínálnak arra, hogy nevelőink ráirányítsák a gyermekek figyelmét a természetes és mesterséges környezet csodáira. Pedagógusaink figyelmet fordítanak a gyermeki kérdések megválaszolására, amely ösztönzi a gyermekeket a természetes beszédre.

A kirándulások, séták alkalmával lehetőség adódik az élő és élettelen természet évszakonkénti változásának megfigyelésére, kölcsönhatások megláttatására.

A természet iránti vonzódásuk alapozza meg a környezetszerető, az értéként megbecsülő védő emberekké válásukat.

Az alapelveknek megfelelő eljárások, módszerek.

Arra törekszünk, hogy minden érzékszervvel való megtapasztalás alapján ismerjék meg a gyermekek a környezetüket.

Akciók szervezése.

Eredményhez kötötten, vagy meghatározott cél érdekében végzik a nevelők a gyermekekkel, szülőkkel.

Személyes tapasztalás, vizsgálódás.

Rendszeres és alkalmi megfigyelések, séták közvetlen környezetben szervezett foglalkozások.

Motiváció, kíváncsiság felkeltése.

Tapasztalaton alapuló megismerés.

Érzékszervek bekapcsolása.

Gondolkodási képességek fejlesztése.

Esélyegyenlőség biztosítása a tapasztalat- ismeretszerzés során / felzárkóztatás, tehetségfejlesztés.

Helyi természeti és épített értékek megismerése.

A természetben végezhető megfigyelésekkel /séták, kirándulások.

Egészségnevelő programok: - gyümölcsnapok, gyógytea főzés stb.

A természetes anyagok felhasználás, gyűjtése fontos szerepet kap a környezeti nevelésben.

A természethez való közelkerülés, a szép felfedezése, az átélt rácsodálkozás örömet adó élmények.

Az óvodapedagógus feladata:

Legyen tájékozott, érdeklődő, a részletekre is figyelő!

Engedje a gyermekeket elmélyülten keresni, kutatni. Várja ki az eredményeket.

Szervezen heti rendszerességgel (min. 1 alkalommal) élményszerző, tapasztalatszerző sétát.

A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Óvodapedagógusaink teremtsenek olyan helyzeteket, ahol a széles körben értelmezett környezet- benne önmagát – a gyermek élményszerűen tapasztalja, megfigyelheti, cselekvő, játszó részese lehet. Fedezzen fel mindent, amit csak lehet. Cselekedjen, kezdeményezzen a helyi környezeti problémák feltárásában, a megoldás keresésében.

Biztosítson elegendő időt, helyet, eszközöket az óvodapedagógus a gyermekeknek, a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

Fogadja el a gyermek szünni nem akaró kíváncsiságát, minden gyermek egyéniségét.

Az óvodapedagógus segítse egy olyan környezettudat formálását, amely tartalmazza a környezettel való együttélést, a környezetbarát életvitelt!

Csak az az óvodapedagógus nevelhet természetszerető gyermekeket, aki maga is jól ismeri, szereti, óvja élő környezetét, ismereteit a gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudja átadni.

A külső világ tevékeny megismerése segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatban és a környezet alakításában.

A dajka feladatai

- előkészíti a kerti munka eszközeit, szerszámokat (ásó, kapa, gereblye, locsoló, vödör, metszőolló, kosár, zöldhulladéknak zsák, söprű, palántázó fa, stb.)

- vetés, ültetés során a növények folyamatos utánpótlása, vetőmagok, virágföldek, virághagymák, termések, tárolóedények, stb.
  - megfigyelésekhez: távcsövek, nagyítók, mikroszkóp, fényképezőgép előkészítése
  - kerti munkához a ruhájukat védő kötény előkészítése
  - a helyszínen, természetes környezetben történő megfigyelő és tapasztalatszerző sétákra, kirándulásokra elkíséri, segítségével támogatja az óvónőt
  - kirándulásokra egyenpólo, láthatósági mellény előkészítése
  - előkészít papírzsebkendőt, WC papírt, törülközőket, frissítőt, poharat, plédet, labdát, feltölti az egészségügyi ládát
  - kirándulásokon is biztosítja a megváltozott körülmények között történő étkezés maximális feltételeit
  - kiránduláson esetlegesen megsérült, hányós gyermeket ellátja, ápolja, felügyeli, az egészségügyi előírások szerint jár el.
  - kiránduláson szükség esetén elkíséri a gyermekeket a mosdóba
  - a természet kincseinek megfigyeléséhez, gyűjtéséhez kosarak, nagyítók, bogárnézők, lepkehálók előkészítése
  - termések válogatásához, rendszerezéséhez kosarak, tálkák előkészítése
  - előkészíti, ill. közreműködik a kísérletekhez szükséges anyagok, eszközök előkészítésében: edények, üvegek, csíráztató-tálak, virágcserepek, ládák, üveggömb, akvárium, terrárium, akvárium, állateleségek, stb.
  - irányítja a csoportszobában levő terrárium, akvárium takarítását, szobanövények locsolását, öntözését
  - gyümölcsök, zöldségek fogyasztásra való előkészítése a minél több érzékszerv útján történő megismeréshez
  - segíti a teremrendezést, irányítja a gyermekeket. Lényeg a támogatás, de hagyja kibontakozni őket.
  - az „óvónők gondozása” – egy figyelmes segítő nagyon sokat hozzá tud tenni a naphoz egy-egy bögre teával!
  - Találja fel magát váratlan helyzetekben!
- Személyéből sugározzon a gyermekek felé, hogy „FONTOS VAGY NEKEM, SZÁMÍTHATSZ RÁM!”

Környezeti nevelésben alkalmazható eszközök:

Tapasztalatszerző séták, kirándulások.

Rendezvények.

Környezetvédelmi napok: Jeles napok.

Kapcsolatok kiépítése, működtetése a fenntartóval, szülőkkel, civil szervezetekkel.

Madáretetés.

Múzeumok, Vadaspark, Állatkert.

Helyi népszokások felelevenítése.

Tanösvények.

Kézműves foglalkozások.

Dramajáték.

Könyvtár, kiállítások látogatása.

A gyermekek szokásainak kialakítása, a viselkedéskultúra fejlesztése

Az életkorra jellemző érzelmi vezéreltséget figyelembe véve, érzelmi alapokon működő élmény és tevékenységi rendszerben alakítjuk a kapcsolatokat, a magatartási szokásokat, az együttműködést és a kommunikációt.

Nevelői hatásaink elsődlegesen a gyermekek szokásrendszerének kialakítását célozzák.

A már kialakított szokásokra, a családi nevelés hagyományaira, a családi nevelést tiszteletben tartva, próbáljuk gyengíteni a negatív, és erősíteni a pozitív szokáselemeket. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk, ugyanakkor határokat is kijelölünk.

Nagyon erős a gyermekek modellkövető tanulása, a szociális tanulás.

A gyermekek szokásrendszerének alakulásában meghatározó szerepet játszik a családi élet szokásai, hagyományai.

A család, az óvoda minden dolgozója mintául szolgál a gyermek számára, ezért fontos, hogy pozitív példát nyújtson. Az óvodapedagógus – gyermek kapcsolata lehet bármilyen jó, segítheti, de nem helyettesítheti a szülő-gyermek bensőséges kapcsolatát.

Tapasztaltuk, hogy optimális hatást csak a szülők és óvodapedagógusok összefogásával érhetünk el. Ehhez szükséges a kölcsönös tájékozódás és tájékoztatás, valamint az együttműködés.

A szokásokat fokozatosan finomítjuk, ösztönözzük azok minél önállóbb alkalmazását, lehetőséget adunk a javításra, kialakítjuk a valódi aktivitáshoz szükséges, értelmes fegyelmet.

A gyermek magatartás- viselkedés kultúráját figyelemmel, bátorítással, saját példánkon keresztül is fejlesztjük. A sikert észrevétetjük, a sikertelenséget segítjük elviselni.

A kíváncsiság mozgatórugóit használjuk fel az érzelmek formálásában.

A különböző élményekkel legélményszerűbben a kirándulásokon találkoznak a gyermekeink. A kirándulásokat alaposan előkészítjük.

A játék lehetőségét a kirándulásokon is biztosítjuk, miközben fokozottan ügyelünk

a gyermekek biztonságára. A természetben való viselkedésre az óvodapedagógusok adnak mintát, mértéktartó magatartásukkal, egyrészt kulturált viselkedésre bírják a gyermekeket, másrészt lehetővé teszik, hogy a gyermekek önfeledten csodálhassák a természet szépségeit, majd ráébredhessenek értékeire, védelmének szükségességére.

A természeti és technikai szokások közül: az élet a természet tisztelete, Pl az erdőben csendben, halkán kell járni. Mi ott csak vendégek vagyunk, vigyázzunk rendjére, a benne lévő élőlényekre. „Tanuljon meg a lábunk látni!” Ne tapossuk el a növényeket, virágokat, gombákat, bogarakat.

A szemét, a hulladékkezelés szokásai- válogatás.

Az igény szint alakulása a saját környezetével kapcsolatban (környezetesztétika).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni képességeinek megfelelően megtanulnak tájékozódni és eligazodni a szűkebb- tágabb természeti és társadalmi környezetükben.

Alakulnak ismereteik a természeti környezet élő és élettelen alkotó részeiről. Megfigyelik az időjárási jelenségeket, az évszakok változásait, a növények, állatok és az emberek életét. Pozitív érzelmi viszonyulásuk megerősödik a természethez, az emberi alkotásokhoz, az őket körülvevő környezet iránt. Megismerik lakóhelyük, városuk nevezetességeit, a helyi szokásokat, néphagyományokat, a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket.

Szívesen bekapcsolódnak a környezeti tevékenységekbe.

Megkülönböztetik az évszakokat, ismerik jellemző jegyeit, tudják, hogyan követik egymást, felismerik a napszakokat.

A megfigyelt természeti jelenségekben néhány elemi összefüggést felismernek.

Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

A növények fejlődése és az időjárás közötti összefüggéseket ismerik.

Környezetük növényeit felismerik, gondozásuk egyszerű műveleteit elvégzik.

Rendeltetésszerűen használják, és tisztán tartják a munkaeszközöket.
 Ismernek néhány háziállatot, madarat, bogarat, vadállatot, azokat élőhelyeik szerint csoportosítják.
 Megkülönböztetik a szép, tiszta, esztétikus, a piszkos, szemetes, megrongált környezetet, véleményt mondanak.
 Megtanulják szeretni, értékelni a természet szépségét, annak növény- és állatvilágát.
 Óvják, védik, gondozzák azokat. Pozitívan fejlődik tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, feladatuk, kitartásuk.
 Tudatosul bennük, hogy mi is a természet részei vagyunk.
 Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok- okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat - a matematikai fogalmakat, amelyek környezetükben vannak és azokat tevékenységeikben alkalmazzák
 Tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni tízig.
 Életkoruknak megfelelően véleményt mondanak, ítéleteket alkotnak
 Összehasonlítanak mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
 Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat.
 Ismerik teljes nevüket, családtagjaik nevét, szüleik foglalkozását, munkahelyét, tudják pontos lakcímüket.
 Ismerik óvodájuk nevét, közvetlen környékén jól tájékozódnak.
 Tudják saját születésük helyét és idejét.
 Ismerik az őket körülvevő közlekedési feltételeket, eszközöket. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
 Kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására.
 Megismerik a takarékoság (energia, víz, eszközök) fogalmát, a természetes anyagok használatának értékét.
 Megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint a talaj, a víz, a levegő, az élővilág, a település.
 Kialakult a beszédhelyezethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.
 Óvodásaink így válnak nyitottá a természet, az őket körülvevő mikro - és makro környezet állandó és változó szépségeit szerető, óvó, védő emberekké.

A természetvédő tevékenységekhez szükséges anyagok gyűjtése és tárolása

A csoportsobában a belső tér kialakításakor arra törekedtünk, hogy minél több természetes anyag vegye körül a gyermekeket, s álljon rendelkezésükre.
 A természetjárás során gyűjtött természeti „kincsek” illetve a veteményeskertünkben termett növények a gyermekek közvetlen közelében vannak elhelyezve. Így bármikor felhasználhatják a különféle tevékenységeikhez (játékeszközök, barkácsolás, csoportszoba díszítése, ábrázoló tevékenységek gazdagítása).
 A természetsarokban helyezzük el a gyermekek által gyűjtött anyagokat (toboz, makk, vadgesztenye, dió, csipkebogyó, levelek, mohák, kőzetek, csigaházak, gyümölcsök stb.).

Az óvoda és a család együttműködése a környezetvédelemre való nevelésben

Óriási jelentősége van annak, hogy az óvoda és a család közötti együttműködésben milyen helyet foglal el a környezeti- a természetvédelmi nevelés. Hogyan, milyen formában tudjuk a családok szemléletét befolyásolni, megnyerni őket e nemes célkitűzés megvalósítására.
 A környezetvédelemre nevelés gyakorlatában a szülők a legfontosabb segítőink.
 Óvodapedagógusaink rendszeresen adnak a környezettel kapcsolatos „házi feladatokat”.
 Kérjük a szülőktől a környezeti nevelést támogató segítséget.

Természetesen a szülők bevonásakor nagyon fontos az önkéntesség elvét betartanunk: sok-sok tapintat és személyes közelség szükséges az együttműködés szándékának felkeltéséhez.

Szülői értekezleten megismertetjük óvodánk környezet és természetvédelmi koncepcióját, amelyet a szülők együttműködésével kívánunk megvalósítani.

Konkréten a következőkben kérjük a szülők segítségét:

Mutassák meg a gyermekeiknek a természet szépségeit, az állatokat, növényeket, ezek védelmét.

Hasznos a családi kirándulás, séta.

Kérjük, hozzák el az óvodába a gyűjtőmunka eredményeit (termések, díszterek, gyümölcs, levelek stb.), segítsenek a gyermekek gyűjtőmunkáiban pl.: képek.

Bevonjuk a szülőket a környezetvédelmi akciókba. Pl.: virágok ültetése, faültetés, tisztasági akciók)

Szívesen elmegyünk egy-egy családhoz a gyermekcsoporttal pl.: szőlőszüretre, dióverésre, szilva, almaszedésre stb.

Ötleteket adunk, milyen könyveket vegyenek a gyermekeiknek.

Otthon is próbáljanak takarékoskodni a vízzel, energiával.

A szülőket is bevonjuk a kirándulásokba, sétákba.

Az óvodában kialakított szokások szülői megerősítés nélkül gyorsan kioldódnak.

A szülőkkel való együttműködéssel érhetjük el az állandósult szokásrendet.

Mi fontosnak tartjuk, hogy felhívjuk a szülők figyelmét a gyermekükkel együtt eltöltött idő szükségességére, az együttes játékokra, tevékenységekre, a napi mesélésre.

A környezetvédelemre nevelés összetevői:

A környezetvédelemre nevelést az óvodában úgy célszerű megszervezni, hogy a gyermekek nap, mint nap a tevékenységrendszeren belül tapasztalják, hogy a természet és a környezetvédelem életünk szerves részét képezi. Szükséges, hogy a gyermekek érzelmileg kötődjenek mikro- makro környezetükhöz.

A környezetvédelmi nevelést nem csak a **külső világ tevékeny megismerése** foglalkozások biztosítják, hanem annak szelleme, tevékenysége és eszközei is áthatják az óvoda mindennapjait.

A környezetvédelmi nevelés ismeretei már az óvodában is három körbe sorolhatók:

A természetismeret alapjai: Az első ismeretkörben elsősorban az óvoda közvetlen környezetében élő gyakori növény és állatfajok megismerését tűzte ki célul.

Jelenségek, kapcsolatok a természetben (az ökológiai ismeretek előkészítése): a növények és az állatok életének megismerése, a környezet és az élővilág közötti kapcsolatok, összefüggések megfigyelése tartozik.

A természetvédelem és a környezetvédelem alapismeretei: Környezetünk megismeréséhez az alkotóelemek ismeretére van szükség. Alkotóelemek: a Föld, a talaj védelme, az élővilág (növények, állatok), a levegő, a víz, a lakó és óvodakörnyezet, a táj és településvédelem.

SZIKLAKERT ÉS A GYÓGYNÖVÉNYKERT GONDOZÁSA.

Az óvodánk sziklakertje és gyógynövénykertje.

Az óvodakert gondozásának célja:

Az óvodai kerti munka kiváló lehetőség a gyerekek számára, hogy természet közelben, játékosan tanulják meg a növények fejlődését, gondozásuk fontosságát, esztétikai érzelmeket szerezzve.

Az óvodapedagógus feladata:

Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekeket a kertgondozás munkafolyamataival az eszközök célszerű használatával.

Munkavégzés során a balesetmentes szabályok betartásával.

A növények felépítésével, fejlődésük fázisaival.

A növénygondozás hasznosságával.

Higiéniai szabályok betartásával.

Az évszakok változása milyen hatást gyakorol a kerti növények gondozására.

A kertészkedés számos pozitív hatással bír, mint például a finom-motorikus képességek fejlesztése, a mozgáskoordináció javítása, a türelem és az önbecsülés növelése, valamint a stressz csökkentése. Emellett a közösségi élmény erősödik, és a friss levegőn való tartózkodás jótékony hatással van az egészségre.

Konkrét tevékenységek:

Ültetés:

A gyerekek magokat, palántákat ültethetnek, megfigyelhetik a növekedést, és megtanulhatják a növények gondozásának alapjait.

Öntözés:

A rendszeres öntözés is a kertészkedés része, ami a gyerekek számára felelősségteljes feladatot jelent.

Gyomlálás:

A gyomok eltávolítása a növények egészséges fejlődését segíti, és a gyerekek is részt vehetnek ebben a munkában.

Kerti szerszámok használata:

A kerti munka során a gyerekek megismerkednek a kerti szerszámokkal, megtanulják azok biztonságos használatát.

Kerti dekorációk:

A kerti munka során a gyerekek kreativitásukat is kiélhetik, például kerti dekorációk készítésével.

Termények betakarítása:

A megérett zöldségek, gyümölcsök betakarítása is örömteli élmény, és a gyerekek megköszönhetik a saját munkájuk gyümölcsét.

Fontos szempontok:

Biztonság:

A kerti munka során a gyerekek biztonságára különös figyelmet kell fordítani. A szerszámok használata során felügyeletre van szükség.

Életkornak megfelelő feladatok:

A kerti munka feladatokat az életkornak megfelelően kell megválasztani. A kisebbek könnyebb feladatokat kaphatnak, míg a nagyobbak összetettebb munkákat is végezhetnek.

Pozitív megerősítés:

A gyerekek munkáját mindig pozitívan kell megerősíteni, hogy élvezzék a kertészkedést és motiváltak maradjanak.

Türelem:

A kerti munka türelmet igényel, a növények növekedése időbe telik. A gyerekeknek meg kell tapasztalniuk ezt a folyamatot is.

A kerti munka az óvodában nemcsak a gyerekek fejlődését segíti, hanem a természet szeretetére, a környezettudatos gondolkodásra is nevel.

13.2. MATEMATIKAI TAPASZTALATOK GAZDAGÍTÁSA, TEVÉKENYSÉGE

Matematikai tapasztalatok gazdagítása, tevékenységek

Célja: A külső világ tevékeny megismerése magában foglalja a környezet megismerése mellett elemi matematikai tapasztalatok megszerzését.

A külső világ tevékeny megismerése tevékenységi formában természetes egységet képez a környezeti nevelés és a matematikai nevelés.

A programunkban a matematikai ismerettartalmak komplex kezelésére, az óvodai élet egészen belül megvalósuló fejlesztésre kívánja helyezni a hangsúlyt.

A matematikai nevelés lehetőségeit a természetes élményeikben, kapcsolataikban, mindennapi tevékenységeikben keressük. Meghatározóak ebben az érzékszervi – mozgásos tevékenységek.

A mindennapi élet matematikai tapasztalatok sokszínűségét kínálja. A szituációkban, tevékenységekben adott lehetőségeket felhasználjuk a tapasztalatok bővítésére, hiszen az élethelyzeteknek, a szabály-társasjátékoknak, a zenei ábrázoló tevékenységeknek éppúgy lehet matematikai, környezetismereti tartalma, mint a matematikai játékoknak.

Matematikai tapasztalatokat nyújtó érdekes problémahelyzetekben közvetlen környezetünk élő és élettelen anyagait eszközként használjuk. A problémák felvetésekor szem előtt tartjuk az egyéni képességeket és a munkatempót, egyénre szabott feladatokkal motiváljuk az önálló cselekvő tapasztalatszerzést, aktivizáljuk, alapozzuk a logikus gondolkodást.

A környezet megismerése során a gyermekek mennyiségi, alak, nagyságbeli, téri viszonyokat, kiterjedésbeli összefüggéseket tapasztalnak, fedeznek fel cselekvéses és gondolati tevékenységeik során. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér, sík és mennyiség szemléletük. Összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek szabadon, vagy kiemelt megnevezett tulajdonságok szerint.

A matematikai tapasztalatok témakörei:

Halmazok összehasonlítása tulajdonságaik szerint (szín, alak, számosság)

Több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának tisztázása.

Halmazok bontása részhalmazokra.

Kisebb, nagyobb, ugyanakkora fogalma.

Magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas.

Hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú.

Széles, keskeny, ugyanolyan keskeny.

Nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz.

Számlálásra vagy számlálás nélkül összkép alapján a mennyiségek megítélése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább tízig

összehasonlítanak mennyiség, nagyság, szín, forma szerint

megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, irányokat kifejező névutókat.

14. ANYANYELVI NEVELÉS:

Az anyanyelvi kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat legapróbb mozzanatában is.

A mese a vers része az egész óvodai élet átfogó anyanyelvi nevelésének.

A gyermekekkel való játékos beszédkapcsolat nagy lehetőség a beszéd, a szórakoztatás, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosításához.

Célja:

Az érthető kifejező beszéd készségének kialakítása.

A nyelv szépségének, kifejezőerőjének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása.

Helyes mintaadással, szabálykövetéssel az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakításával az óvodai nevelőtevékenység egészében.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása

Feladata:

A játékoság megőrzésével megfelelő motivációval, a játékos tevékenységek örömteli végzésével valósuljon meg a céltudatos képességfejlesztést szolgálja a gyermek érdekében. Olyan szociális közeg biztosítása, ahol a gyermek kifejezheti önmagát, kérdezni tud, véleménye van, válaszolni akar.

Az anyanyelv ismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos tevékenységeken keresztül a valós élet szerepközeinek elsajátítása játékos formában /vers, mese, bábjáték, dramatizálás, történetek, helyzetjátékok stb./.

Az értelmi képességek és kreativitás fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet és gondolkodás)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek megváltozott környezetben is képes felszabadultan kommunikálni.

Érthetően, választékosan, tisztelettudóan kommunikálnak társaikkal, felnőttekkel egyaránt, nyelvi problémák esetén a megfelelő szakember segítségével.

15. AZ ÓVODAI MUNKA, MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A természeti és társadalmi környezet megismertetése, a gyermeki világkép formálása úgy lehetséges, ha a gyermek aktív, tevékeny részese a tapasztalatszerzésnek, ha ismeri, alkalmazhatja, gyakorolhatja.

A munka célra irányuló tevékenység, amely külső irányítással történik, figyelmet, kötelességvállalást, ezek teljesítését igényli.

A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége.

A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célja:

A sokféle, változatos munka jellegű tevékenység során olyan készségek, tulajdonságok, szokások alakuljanak ki (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság), melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez, munkavégzéshez szükséges, közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését.

A különböző mindennapi szükségességből adódó tevékenységeket szívesen, örömmel végezzenek a gyermekek.

A munka a gyermek számára önként - örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység legyen;

Feladata:

a munkajellegű tevékenységek közben a gyermekek passzív szókincsének alakítása.

közösségi kapcsolatok alakítása, a saját és mások munkájának elismerése

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutat.

A játékos tevékenységek által fejlődnek ki a gyermekeknek azon készségei, melyek során tudja önmagát kiszolgálni. Jusson el a saját személyiségével kapcsolatos munka készség kialakulása után a közösség érdekében végzett munkáig.

A munkaszokások kialakulás közül fontosnak tartjuk, hogy kialakuljon:

a növények és állatok gondozásával kapcsolatos tevékenységek

a takarékosági szokások (villany, víz, energia használati tárgyak)

a külső környezettel kapcsolatos szokások (a szemét, hulladék, megfelelő kezelésének fontossága stb.).

Az óvodapedagógus feladata:

tanítsa meg a gyerekeket a feladatok helyes elvégzésére

ismertesse meg a gyerekekkel az adott munka eszközeit, helyes használatát, a munka ellenőrzésének módját

támaszkodjék a munka játékkal megegyező sajátosságaira

mindenfajta munkában és minden korcsoportban teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét

biztosítsa a gyerekek tényleges aktivitását, küszöbölje ki az üres, formális tevékenységet

biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát

egyéni sajátosságok figyelembevétele

a gyerekek ösztönzése, támogatása, önbizalmuk növelése, reális értékelése fejlettségnek megfelelően

a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhez mért munkalehetőségek megteremtése

nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkör megteremtése

A dajka feladata:

a gyermekek támogatása, önbizalmuk növelése

naposi munka segítése

a kisebb gyermekek részben történő kiszolgálása ebédeltetés közben

a dajka felelőssége, hogy minden asztalnál folyamatos legyen az étel pótlása

nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkör megteremtése

Munkajellegű tevékenységeink az óvodánkban:**Önkiszolgálás:**

A gyermekek saját személyével kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével a felnőtt segítségével ismerkedik meg (testápolás, öltözködés, saját személyükkel kapcsolatos igényesség, holmijuk rendben tartása, óvása, kulturált étkezési szokások elsajátítása).

Az óvodapedagógus és a nem pedagógus alkalmazottak egyik fő feladata a gyermekek támogatása, önbizalmuk növelése, megerősítése az önállóság terén, olyan pedagógiai módszerek alkalmazásával, (empátia, csendes hanghordozás, a gyerekbe vetett hit, elfogadás, a gyermekek praktikus tanácsokkal való ellátása) melynek eredményeképpen a gyermek képessé válik az önálló feladatvégzésre.

Gyermekcsoport szinten, egyidőben történő mosdóztatás során pl.: ebéd előtt, után minden esetben legyen óvónői felügyelet a gyermekeknél. A folyamatos mosdó használat esetén elegendő a nem pedagógus alkalmazottak felügyelete. Pl.: ebéd előtt, után.

Öltözködés területe: hagyjuk a gyermekeket önállósulási törekvésében érvényesülni, pozitív megerősítéssel, egyénileg, tevőlegesen, valamint önbizalma erősítésével segítjük a tovább-haladásban

Naposi vagy egyéb munka.

A gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be és fokozatosan bővítjük (kirándulások előkészítése, növényápolás, kisállatok gondozása). Az önkiszolgálással kapcsolatos munkaszokások begyakorlása után válik egyre tudatosabbá és örömtelibb tevékenységgé.

Programunk sajátosságából adódóan a naposi munka többrétű. Mivel sokat tartózkodunk a szabadban, bővül a kinti feladatokkal. A megnövekedett teendők miatt egy időben többen látják el ugyanazt a tevékenységet.

A naposi munka támogatása: A naposoknak egész napra adunk feladatot. A kisebbek is önként részt vehetnek a naposi munkában, a naposok segítőjeként. A naposok étkezés előtt a dajka segítségével előkészítik a tízóraihoz, ebédhez, uzsonnához az asztalokat (terítő leterítése). A folyamatos tízóraizás alkalmával figyelemmel kíséri a megterített asztalt, amennyiben mindenki befejezte a tízóraiást, a terítőt letöröli és összehajtja, a székeket felrakja és felsöpör az asztal körül és ezt megteszi ebéd után is.

Ebédnél minden asztalt leterítenek a naposok, és kihelyezik a terítéket a nagyobbak számára. A 2,5-3-4 évesek körében az önkiszolgáló munka érvényesül. A napos, ebéd közben a folyadékot a kisebbek poharába tölti, ill. kínálja a többieket kenyérrel, gyümölcssel. A levest a dajka adagolja a kisebbeknek, a nagyobbak önállóan szedhetnek a leveses tálból. Megtanulja megítélni, hogy mennyit képes az adott ételből elfogyasztani. A dajka felelőssége, hogy minden asztalnál folyamatos legyen az étel pótlása.

Az egyéni igényekhez igazodó pihenési idő biztosítása érdekében fontos a folyamatos uzsonnáztatás. Ebben az időszakban önkiszolgáló munka folyik minden életkorban. Jó idő esetén, az uzsonna befejeztével, az óvodapedagógus folyamatosan fogadja az udvaron a játszani induló gyermekeket.

A napos egyéb feladatai: növénygondozás, teremrendezés, dajka néni egyéb munkájában segítségnyújtás az aktualitásnak megfelelően, kisállatgondozás, óvodakert folyamatos figyelemmel kísérése.

Alkalomszerű munka és megbízatások:

Alkalmi megbízatások, melyek a nap folyamán gyakori elemei a gyermekek tevékenységének. Ezeknek körét mindig meghatározza a gyermekek fejlettsége, személyisége, a környezeti adottságok, melyek a gyermeki önállóság kialakulását segítik. Jó, ha tervezzük a megbízatások lehetőségeit.

(A kisebbek segítése - öltöztetésnél, ébresztésnél, ajándékkészítés, készülődés jeles napokra.)

A mosdó felelős feladata ügyelni a víztakarékosságra kézmosáskor, fogmosáskor, a mosdó feltörlése, akkor is, ha fogmosás után már a takarítása következik.

Növény és állatgondozás:

A környező világ megismerésének egyik része a növények és állatok fejlődésével, gondozásával, védelmével való ismerkedés. Sok lehetőség adott óvodán kívül és belül ezeknek a tevékenységeknek a végzésére.

Óvodán kívül: családi kiskertekben, baromfiudvarban.

Óvodán belül: élősarok gondozása, veteményes virágos, gyógynövényes kert ápolása, akvárium, terrárium, madáretető gondozása.

Környezet rendjének megőrzése:

Külső környezetben: a környezeti károk, veszélyek felfedezése - probléma megoldása a szülők bevonásával.

A felvállalt terület (parkrész, játszóhely, óvoda előtti utcarész) folyamatos rendben tartása, esztétikai értékének megóvása.

Az óvoda belső környezetének, udvarának ápolása, tisztántartása, védelme.

Fontos, hogy a feladatok elvégzéséhez nyugodt légkört, megfelelő játékoságot és gyakorlási lehetőséget, biztonságos munkaeszközöket, időt és helyet, különböző munkafajtákat biztosítsunk.

Van sok egyéni és közös munkavégzés, amelyet mindig követ az értékelés valamelyik formája:

önértékelés

egymás értékelése

óvónő értékelése

A rendszeresen végzett tevékenységeink a szokások kialakulását erősítik, az alkalomhoz kötődnek, az élményszerűséget biztosítják.

Rendszeres tevékenységek

Az évszakfal rendezése a gyermekek bevonásával. A szülők folyamatos tájékoztatása napi tevékenységeinkről. Gyümölcs - zöldségnapok beiktatása. Az általunk ültetett fa gondozása, megfigyelések változások felfedezése, a közeli park, az óvoda előtti rész tisztántartása, az élősarokban lévő növények és az állatok gondozása, aktuális időszakban a madáreleség készítése, madáretetők feltöltése, az élősarok megfigyelése. Folyamatos gyűjtögetés az évszakfalra az élősarokba.

Őszi munkatevékenységek:

termések, falevelek összegyűjtése (kosár, vödör)

csoportszoba dekorálása évszaknak megfelelően

az udvar folyamatos takarítása, tisztántartása

virágmagvak begyűjtése

zöldségfélék betakarítása (répa, zöldség)

gyümölcsök elrakása télire - befőzés

gyógynövények elrakása

télikert előkészítése, növények ládába, cserépbe ültetése

Nyári munkatevékenységek:

locsolás, gyomlálás,
érett termések leszedése (alma, meggy stb.) - elfogyasztása
udvarrendezés
a növények védelme, gondozása (fák, bokrok, virágok locsolása)
virágok folyamatos ápolása,
látogatás a határba: gabonafélék megfigyelése, gyűjtögetése (búza, napraforgó stb.)
barkácsolás nádból, kóróból, kalászosokból
járdák tisztítása (sepregetés, locsolás).

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

a gyermekek szeretnek közösen dolgozni - a rájuk bízott munkát önállóan, szívesen végzik
figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére
a környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák
megfelelő igény szint alakul ki környezetével kapcsolatban
a szemét és hulladékkezelés szokássá válik
megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben
elemi fokon tapasztalatot szereznek a munkaszervezésről, célszerű sorrendjéről
a munka elvégzésére való törekvés által kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik
önbizalmuk, felelősségérzetük
hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, egymás megoldását kölcsönös
megértéssel és segítőkészséggel értékelik.
Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát
a közösen végzett munka hozzájárul a társas kapcsolatok alakulásához, ezek örömeinek
átéléséhez
a tevékenységek gyakorisága, annak hatása megerősíti a gyermekekben a munka játéktól
eltérő jegyeit
alakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága - a dolgozó ember
iránti tisztelet
szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, a felnőtteknek.
A feladatok megoldása során kialakul a gyermekek önállósága, valósuljon meg az
együttműködés, egymás segítése.

16. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodáskorú gyermekek kompetenciáinak, képességeinek fejlesztése, a tapasztalatok bővítése, rendezése, valamint a pozitív attitűdök kialakítása, mindezt játékos és cselekvésközpontú tevékenységek keretében.

Tanuláértelmezésünk szerint az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik, oly módon, hogy a teljes nyitvatartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.

A gyermekcsoportok életét két óvónő irányítja, akik heti váltásban dolgoznak.

A törvény szerinti átfedési idő az óvodapedagógusoknál biztosított.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzet, sokféle út közül lehet választani, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

A különböző fejlettségű, képességű, különböző fejlődési tempójú gyermekek fejlődésének elősegítésére az óvodapedagógus alkalmazza a korszerű, konstruktív pedagógiai módszereket, mint projekt módszer, kooperatív technika. Az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését figyelembe véve, maguk választják meg - a gyermekek mindenek felett álló érdekét szem előtt tartva - a gyermekek nevelésével, oktatásával kapcsolatos tevékenységek tervezésében, megvalósításában, a gyermekek óvodai tanulása szempontjából a leghatékonyabb módszert.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Pedagógiai programunk a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Fontosnak tartjuk a szabad játék tiszteletben tartását.

Óvodásaink a játékokban és a játékokon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élik át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A szabad játék idején a csoportszoba játéktereit ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezhetik.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a játéknak mindenkor teremtsék meg a legoptimálisabb feltételeit.

A felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és problémaérzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élik meg egy - egy helyzet megoldását.

A jövő, az egyre halmozódó ismertek tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják.

Óvodapedagógusaink minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

Az óvodapedagógus feladatai:

Olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.

Differenciálás, inkluzivitás és integráció a játékokban való tanulás folyamatában

Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.

Az óvodapedagógus tervezzen cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.

Élményorientált, projekt alapú képesség, - készségfejlesztés megvalósítására törekedjen az óvodapedagógus

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek formái:

Választható tevékenységek

Kötelezően választható, felajánlott tevékenységek

Kötelező tevékenységek

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
spontán játékos tapasztalatszerzés

játékos, cselekvéses tanulás

gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés

gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a helyzeteket és a feltételeket előre meg tudja tervezni, és át tudja gondolni. A differenciálás minden helyzetben érvényesítendő.

Tervezés, tematikus rendszer, integrált fejlesztés

Helyi pedagógiai programunkban megfogalmazott műveltségterületeket tematikus rendszerben dolgozzuk fel.

Az éves tématerveket témahétre és/vagy projekt hétre bontjuk, mely lehetőséget biztosít a folyamatosságra, rugalmasságra, differenciálásra, a többszöri gyakorlásra, a felfedező, érdeklődésre épülő ismeretszerzésre.

A témák feldolgozása során a tevékenységi területek komplexen és integratív módon kapcsolódnak össze.

Az integráció egy vezérfonal mentén sokoldalú megközelítéssel és sokirányú képességfejlesztéssel történő feldolgozást jelent.

A heti tervek tevékenységi területek mellett megjelennek a kiemelt célok, feladatok, tartalmak, szervezési feladatok, valamint a képességfejlesztés „három-szintű differenciálása”.

Fontos, hogy a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembevételével válassza meg az alkalmazott módszereit, melyek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

A gyermekek tanulási folyamatában kiemelt elem, a motiváció/belső késztetés, a játékos formában történő ismeretszerzés.

Az óvodás gyermek motiváltságát fenntartó pedagógiai hatásrendszer:

Gyermekek által használt módszerek közül:

gyermeki megfigyelés, vizsgálódás, kutakodás (a tények feltárásához)

manipuláció, kísérletezés, próbálgatás, kipróbálás (a tények feldolgozásához)

vita, gyermek véleménynyilvánítás, értékelés, gyermek magyarázat, gyermek kérdésekre való válaszadás elősegítése, ösztönzése (a tapasztalatok tudatosításához)

Pedagógus által használt módszerek közül:

tanakodás, kétely ébresztése, hitetlenkedés, probléma szítása, provokálása (a gondolkodás, a tanulási folyamat beindításához)

bemutató, elmesélés, elbeszélés, leírás (a tények feltárásához)

vitára, magyarázatra, véleménynyilvánításra készítés (a tények alkotó feldolgozásához)

elismerés, megerősítés, ösztönzés, buzdítás, elismerésre méltó példaként kiemelés (az elemzendő tények és a megszerzett tapasztalatok elősegítésére)

Olyan óvodapedagógusi szerepek, amelyek kedveznek a motivált állapot fenntartásának:

katalizátorként

facilitátorként, vagyis ösztönzőként

szupervizorként, vagyis tanácsadóként a gyermek kérésére

Szervezési módok, amelyek elősegítik a gyermek szabad, alkotói megnyilvánulását:

egyéni tevékenységek

egyéni szabott tevékenységek

csoportos munkaforma

mikrocsoportos munkaforma

páros munkaforma

Az irányítási mód a motivált állapot fenntartásának:

az indirekt tanulásirányítás

nyílt tanulás-tanítás

kooperatív tanulás

A tanulás tartalmának megjelenítése:

a tevékenység tartalmak integrált megjelenítése

élménykörbe, témába integrált tartalmak

téma - tervek, projekt tervek

komplex tevékenység, tevékenységek egymásutánja

Az óvodai nevelés valamennyi területe összefonódik. Tudatosan kell dolgoznunk a komplexitást szem előtt tartva. Úgy kell ellátnunk feladatunkat, hogy az óvodásaink fedezzék fel a valóságban lévő dolgok közötti összefüggéseket.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;

ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

17. PEDAGÓGIAI ADMINISZTRÁCIÓS FELADATOK

AZ ÓVODAI NEVELÉS TERVEZÉSÉT SZOLGÁLÓ DOKUMENTUMOK

Az óvodai nevelés tervezési dokumentumai:

Pedagógiai program

Éves munkaterv

Csoportnapló:

- Nevelési terv
- Tematikus terv
- Heti tématerv készítése
- A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció
- Egyéni fejlesztési terv

Pedagógiai Program: óvodánk nevelési tevékenységének alapidokumentuma, mely átfogja a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet.

Az óvodai **munkaterv** meghatározza az óvodai nevelési év helyi rendjét.

A nevelőtestület közösen határozza meg a megvalósítandó feladatokat, a határidőket és a felelősöket.

Felvételi mulasztási napló

A gyermekek adatait, jelenléti ívét, mulasztását tartalmazza.

Az óvodai csoportnapló

A pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja, tükrözi az óvoda pedagógiai programját.

A csoportnapló vezetése, elkészítése számítógépen minden óvodapedagógus feladata.

A csoportnapló vezetése 2025-2026-os nevelési évtől az OviKréta rendszerben történik.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum. ^{20/2012.(VIII.31.) 93/A. § (1)}

Az OviKréta rendszer tartalmazza különböző szempontok alapján értékeli a rendszer.

A családlátogatás

beiratkozás előtt meggyőződünk, hogy a gyermek a nyilvántartásban szereplő lakhelyén vagy tartózkodási helyén életvitelszerűen lakik. ^{Nkt. 49. §}

a befogadás alatt kerüljön sor. Minden újonnan befogadott gyermek esetében megejtjük a családlátogatást, ahol az anamnézis adatai nyugodt körülmények között felvehetőek.

később csak abban az esetben megyünk meglátogatni a családot, ha valamilyen komoly probléma merül fel a gyermekkel kapcsolatban. (pl.:nevelési problémák, viselkedési problémák, vagy a szülő kérésére)

18. A GYERMEKEK MÉRÉSE-ÉRTÉKELÉSE:

OviKréta mérőrendszer alkalmazása, amely a gyermek fejlődésének minden területére kiterjed, a bemenettől a kimenetig számszerűsített adatokat tartalmazó formában.

A mérőrendszer alkalmazásáért felelős minden óvodapedagógus.

Célcsoport: Minden gyermek

A mérések eredményeiről az óvodapedagógus fogadóóra keretében tájékoztatja a szülőket a gyermekük fejlettségéről.

A mérések eredményeit az óvodapedagógusok a gyermekek egyéni fejlődési naplójában rögzítik.

A gyermekek mérése után minden esetben fejlesztési tervet szükséges írni minden óvodapedagógusnak

amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,

a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,

a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

a gyermekek fejlettségének mérését a DIFER mérőrendszerrel segítségével is elvégezhetjük az iskolakészültségi fok megállapításához

a gyermekek fejlődésének mutatóit alapján, az intézményi összesített adatok elemzésekre, trendvizsgálatokra ad alkalmat, mely a fejlesztés irányát mutatja meg.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.

A tanköteles korú gyermek további egy nevelési évig óvodában történő részvétele kérdésében 2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal hoz döntést.

Az eljárás a szülő kérelmére indul, hiszen a szülő az, aki bármilyen indokból úgy véli, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt.

A kérelmet kizárólag a szülő vagy a gyám nyújthatja be.

A beadványnak tartalmaznia kell a kérelmező nyilatkozatát arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.

A kérelemben bármilyen releváns indok leírható, így a szülő leírhatja, miért, milyen okból kérelmezi a felmentést, milyen körülmény, állapot, tény teszi azt indokolttá. Az eljárásban ezen körülmények vizsgálatára kerül sor.

A szülő a kérelméhez bármilyen, általa fontosnak tartott iratot, dokumentumot mellékelhet, kikérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is

csatolhatja, ilyen módon a kérelemmel foglalkozó szakemberek közvetve az óvoda véleményét is figyelembe vehetik.

Az Oktatási Hivatal eljárása közigazgatási hatósági eljárás. Amennyiben az Oktatási Hivatal hatósági eljárása keretében úgy ítéli meg, hogy különleges szakértelemre van szükség a megalapozott döntés meghozatalához, szakértőt vesz igénybe. A kirendelt szakértő csak az eddig is e kérdéssel is foglalkozó szakértői bizottság, ahol hozzáértő szakemberek foglalnak állást a gyermekkel kapcsolatosan.

A szakértői bizottság szakértői véleményét a már bevett, eddig is alkalmazott komplex pedagógiai-gyógypedagógiai – pszichológiai, szükség szerint orvosi vizsgálata alapján alakítja ki, az Oktatási Hivatal ez alapján dönt a kérdésben.

Amennyiben a kérelemben foglaltak és a csatolt dokumentumok alapján minden szükséges adat rendelkezésre áll a döntés meghozatalához, az Oktatási Hivatal nyolc napon belül dönt.

Amennyiben nyolc napon belül nem hozható döntés a kérelem tárgyában – vagy azért, mert hiányos a kérelem, vagy mert további adatok beszerzése szükséges a döntés megalapozásához, vagy mert szakértői bizottság kirendelése indokolt – az Oktatási Hivatal teljes eljárásban, hatvan napon belül dönt a kérelemről.

Az Oktatási Hivatal döntése ellen bírósági jogorvoslat vehető igénybe, melynek során az illetékes bíróság negyvenöt napon belül köteles határozatot kiadni.

19. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELLEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből érkeznek hozzánk.

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg az óvodában. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodában előítélet kibontakozásának helye nincs.

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

A gyermekvédelem célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről.

A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.

Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Célja, hogy megelőzze, elhárítsa, vagy enyhítse azokat a gyermekekre ható hatásokat, amelyek egészséges személyiségfejlődésüket megzavarják és gátolják

legyen természetes a felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása

az óvodába járó cigány etnikumhoz tartozó gyermekek 80-90%-a időben meg tudja kezdeni az iskolát

a sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokára

a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek egészséges személyiségfejlődése elérje koruk megfelelő szintjét

Gyermekvédelmi feladataink a célok eléréséhez:

A megelőzés (prevenció) feladatai:

a gyermeki Nkt.45. § - szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel
biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése
együttműködés a gyermekvédelemben a társszervekkel
óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezése
a családot, a gyermekeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése
egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása

A veszélyeztetettség és hátrányos helyzet kialakulásának okai:

súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés, testi- lelki
bántalmazás, munkanélküliség
erkölcstelen családi környezet
a gyermek elhanyagolása
rossz lakáskörülmények
rendszeretlen táplálkozás
érzelmi sivárság
igénytelenség
a szülők alkoholizmusa
a szeretet, a megértés hiánya
védetség nem biztosító, konfliktusoktól terhelt családi élet

A feltárás feladatai:

a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése
a tünetek okainak megkeresése
a gyermek veszélyeztetettségének, illetve hátrányos helyzetének megkülönböztetése a
helyi kritériumok alapján. Adott gyermekeket adott időben és környezetben, aktuális
állapotában figyelembe véve vizsgálunk.

A megszüntetés feladatai:

az egyéni fejlesztés megszervezése
induló hátrányok csökkentése, egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése
a szülők segítése, a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez
a gyermek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása
segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően
együttműködés konkrét esetekben a segítőkkal, társszervezetekkel

20. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

Integrációt elősegítő csoportalakítás

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása

A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)

Pedagógiai munka kiemelt területei

Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)

Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)

Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása

Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése.

Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása

Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, szülői fórum, az óvoda nyitott rendezvényei

Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel

Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kirándulások szervezése; rendezvények látogatása)

A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)

Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

Várható hatások, eredmények

A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

SZOCIÁLIS SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGE

A Család- és gyermekjóléti központok munkáját szociális munkások segítik, akiknek a feladata a prevenció, a gyermekvédelmi problémák megelőzése.

A segítő célja a Gyvt. 40/A. § (2) ag) pontja értelmében,

a gyermek veszélyeztetettségét megakadályozása,

a gyermek családban való nevelkedését segítése,

egyéni és csoportos foglalkozások biztosítása számukra.

segítségnyújtás a gyermekek, a szülők és a pedagógusok irányába.

Az óvodában, a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

egyéni segítés, tanácsadás;

csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) - egyszerre több gyermeket ér el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;

közösségi tevékenységek –e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja

A szociális segítő szociális szakemberként támogatja az óvoda

hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet

veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése

BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységet: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák:

az esetmegbeszélések,

a szupervízió

az intézményen belüli belső képzések

Óvodán belüli tevékenységek, amelyekkel a feladatok megoldhatók:

tevékenység	módszer	felelősök
tájékoztatás a beóvodázás előtt a védőnő segítségével az óvodás korúak feltérképezéséről a beiratkozás időpontjának kihirdetése az óvoda saját arculatának bemutatása személyes felkeresés	Kimutatás lista	Intézményvezető Intézményvezető, Védőnő
beiratkozás okmányokkal körzethatár szerint a fenntartó időmeghatározása alapján előzetes családlátogatás, meggyőződünk arról, hogy a család életvitelszerűen a bejelentett lakcímen tartózkodik	Tájékoztatás hírelés, plakát Információ, beszélget. Családlátogatás Beírás, beszélgetés Családlátogatás Egyeztetés	Óvodapedagógus Intézményvezető Gyermekvédelmi felelős Fenntartó, intézményvezető, Szülők
környezettanulmány a beiratkozott gyermekek családjánál az óvodák közötti létszámegegyeztetés a beiratkozásokról az óvoda vezetőivel, ill. a fenntartóval		Óvodapedagógusok Óv. vezetői, fenntartó Intézményvezető
a szülő értesítése a felvételtől, elutasításról	határozat Óvodai felvételtől	Intézményvezető
tanévkezdés előtt tájékoztató szülői értekezletek az új gyermekek szüleinek (júniusban)	írással tájékoztató szülői értekezlet	Óvodapedagógusok intézményvezető, szülők
igazolatlan távollmaradás esetén- családlátogatás - intézkedés Napi kapcsolattartás szorgalmazása	családlátogatás, informálódás fórum, beszélgetés	Gyermekvédelmi felelős Óvodapedagógusok
Óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (ingyenes étkeztetés, ruhagyűjtés, segélyezés)	tájékoztatás információcsere	Gyermekvédelmi felelős Intézményvezető, Szülők
Egyénre szabott fejlesztési tervek készítése, logopédiai fejlesztés Óvodai gyermekvédelmi esettanulmány	javaslattétel, információ tervezés, fejlesztés	Intézményvezető, szülők, fenntartó
A szülővel való kapcsolattartás egyéni helyzeteknek megfelelő formában figyelembe vesszük a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, óvodai csoport kialakítása (HH, HHH aránya)	értekezletek, továbbképzés, intézkedés. Törvények betartása	Óvodapedagógusok Logopédus Gyermekvédelmi felelős Intézményvezető, Óvodapedagógusok Intézményvezető

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben a partner társszervekkel:

partnereink	kapcsolattartás módja	felelősök	időkeret
Családsegítő, gyermekjóléti szolgálat	Esetmegbeszélés, vélemény a családdal kapcsolatban Személyes találkozás, nevelési értekezlet	Gyermekevédelmi felelős- családgyozozó, intézményvezető	Havonta, szükség szerint
Pedagógiai Szakszolgálat, Nevelési Tanácsadó	Felterjesztés, szakvélemény előadások, iskolaérettségi szülői értekezlet	Intézményvezető, óvónők, szakszolgálat vezetője, szakemberei	Időszakos, ősszel, tavasszal
Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság	Szakvélemény kérés, felterjesztés	Óvodapedagógusok, intézményvezető, Rehabilitációs Bizottság szakemberei	Szükség szerint
Szociális osztály Önkormányzat	Gyermekevédelmi támogatásra való jogosultság egyeztetése, nyilvántartás	Gyermekevédelmi felelős, előadók	Havonta, szükség szerint, azonnal
Védőnői szolgálat, gyermekorvos	Vizsgálatok, egyeztetés, tájékoztatás	Védőnő, gyermekorvos, óvodapedagógusok, intézményvezető	Havonta, szükség szerint
Védőnői Szolgálat	Listakészítés a 3-5 éves gyermekekről	Intézményvezető, körzeti védőnő	Évente 1-2 alkalommal

A gyermekevédelmi program megvalósításának erőforrási, feltételei:

Személyi	szociális segítő biztosítása gyermekevédelmi felelős alkalmazása szakképzettség megszerzésének elősegítése (tanfolyamok) az óvodai dolgozók tájékoztatása előadók meghívása gyermekevédelmi témában
Tárgyi (gyermekevéd. törvény, etikai kódex, családgyoz)	Egészséges, nyugodt környezet kialakítása Eszközök biztosítása a fejlesztésekhez, különös tekintettel az eltérő nevelési igényű gyermekek nevelésében Fejlesztőszoba kialakítása
Anyagi eszközök	Pályázati lehetőségek kihasználása Cégek, civil szervezetek, szponzorok, támogatása Segélyszervezetek akcióinak megszervezése

21. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Célunk:

elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése.

a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése
minőségi nevelés;

szegregációmentesség;

egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése

hátrányok kompenzálása

esélyteremtő támogató lépések megteremtése; -óvodai és más segítő szervezetek segítő (szociális, mentális, pedagógiai) szolgáltatások hozzáféréseinek biztosítása

Esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok

szegregáció mentes csoportszervezési gyakorlat fenntartása

a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoport besorolásánál, az arányok és a kiegyenlítetttség érvényesítése

az intézményben folyó pedagógiai munka során a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányainak kompenzálása, egyéni differenciált fejlesztéssel az eredményes felzárkóztatás elősegítése, esélyegyenlőségük előmozdítása érdekében

a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai programokba történő bevonása, aktív részvételük biztosítása

a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hozzásegítése a számukra kínált támogatások eléréséhez, a kedvezmények igénybevételeéhez

a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes neveléséhez az alapvető feltételek megteremtése

korszerű, differenciáló módszerek és a kulcskompetenciák fejlesztését célzó programok alkalmazása

a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében nyitottság és együttműködő partneri viszony kialakítása a gyermekek szüleivel

Az óvodapedagógus feladatai

a gyermekek megfigyelése, felmérése,

a bevonódás elősegítése,

finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése,

a figyelemkoncentráció fejlesztése

gondolkodási képességek fejlesztése

fantáziafejlesztés,

a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása,

együttműködési képességek fejlesztése.

Bizalomépítés (verbális és nonverbális kommunikáció, hitelesség, teljes odafigyelés)

A család, a gyermek minél mélyebb megismerése

A kapcsolatmélyítés lehetőségei:

A családok bevonását segítő rendezvények, programok – Nyílt óvoda programok, projekt napok, Szöszmötölő,

Szülői értekezletek

Fogadó órák

Családlátogatások.

22. A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda és a család kapcsolata –

Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége

„A család - intézmény kapcsolat leginkább a szülők aktív bevonásán keresztül építhető. A szülők bevonása számos módon gazdagíthatja a kisgyermek nevelését. A szülők különböző eseményeket, programokat szervezhetnek, mellyel hozzátehetnek a pedagógus erőforrásaihoz. Megoszthatják tudásukat bizonyos témákban, adhatnak anyagokat, eszközöket. Szervezhetnek támogatókat, gyűjtéseket, és részt vehetnek a döntések meghozatalában” (Barbour, 1996).

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket. Óvodánk célja a családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve gyermekközpontú óvodai élet megteremtése.

Célunk az együttműködés terén:

a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
a gyermekek személyiségének megismerése,
a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény,
igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
a feladatok egységes értelmezése
együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás
saját gyermekeik óvodai nevelése terén:
az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
az együttműködés szabályainak betartása,
a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
a családok elköteleződésének támogatása
kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot;
megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel;
támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel,
hasznosítani a közösségi szolgáltatásokat (Barbour, 1996).

Minden csoportban arra törekszünk, hogy a szülők megaláztatására a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a

gyermeket. Óvodánk nyitott a szülők, a családok felé. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát.

Az óvoda a családi nevelést kiegészíti és tiszteletben tartja a család nevelési hagyományait. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés.

A szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe.

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg.

Rendezvényeinken, ünnepeinken a szülők segítőtársként vesznek részt, jelenlétükkel emelik az ünnep hangulatát, osztoznak az ünnep örömeiben gyermekeikkel, a többi szülővel, az óvoda dolgozóival. Fontos szerepet tulajdonítunk a szülői munkaközösségnek, a folyamatos együttműködésben számítunk véleményükre.

A sikeres együttműködés feltételei intézményünkben:

A nevelőtestület pozitív hozzáállása;

Az a nézet, miszerint a szülők részvétele fontos az intézmény életében, és ezt közvetíteni is képesek a szülők felé;

Az együttműködés hagyománya;

A nevelőtestület nyitott ismereteinek, képességeinek bővítésére, melyet megosztanak a szülőkkel;

A nevelőtestület szorosan együttműködik a szülőkkel, bevonják őket az intézmény szakmai életébe;

Közös erőfeszítések történnek a gyermekek rendszeres értékelésére, a tájékoztatásra, a közös megoldásokra

Biztosítjuk a helyet, az eszközöket, a személyi feltételeket a megfelelő kapcsolattartás és hatékony együttműködés érdekében

Az óvoda és a család kapcsolatának alapelvei:

A gyermekek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.

Az óvodában és a családokban folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése.

Közös célok megvalósítása, az együttműködés szabályainak betartásával.

Az óvodapedagógusok a gyermek és a program érdekében kezdeményező és elfogadó, amely az egyenrangú kapcsolat alapja.

A barátságosság, jó interperszonális készségek, pozitív attitűd és viselkedés a család képességeihez, valamint a család döntéseinek és tevékenységeinek támogatása, rugalmasan reagáló óvodapedagógusi attitűd.

Óvodánk célja:

Családközpontú pedagógia megvalósítása.

A gyermekközpontú óvodai élet megteremtése a családi nevelésre alapozva.

Óvodánk nyitottsága a szülők, a családok felé.

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés a kölcsönös bizalom talaján.

A családi nevelést kiegészítve a gyermekek gondozása, ápolása, védelme, szocializációja, nevelése, fejlesztése.

A szülők nevelőpartnernek tekintése, a pedagógiai programunk céljainak, feladatainak, nevelői felfogásunknak megismertetése.

A családi nevelés kiegészítése, a család nevelés hagyományainak tiszteletben tartása.

A családokkal való összhangban nevelés.

A szülők azon képességeinek támogatása, erősítése, melyek minőségi tapasztalatokhoz és lehetőségekhez juttatják a gyermekeket.

Támogató környezetet nyújtása a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

Óvodánk feladatai:

A családi nevelési eljárások, szokások megismerése, ezek figyelembevétele.

Az ismeretek, információk rendszeres cseréje a családokkal.

Az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítség nyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Olyan közös tevékenységek szervezése, melyeken lehetőség adódik a gyermek fejlődésének optimális irányba terelésére (pl.: „Mamazsúr”, szülői értekezlet, szülőknek szervezett fórumok)

Fontos szerephez juttatjuk a szülői munkaközösséget, a folyamatos együttműködésben számítunk véleményükre.

A szülők, családtagok legyenek aktív részesei az óvodai eseményeknek, tegyük motiválttá őket az ünnepi előkészületek, kirándulások, helyi hagyományokkal kapcsolatos óvodai rendezvények megszervezésében, megvalósításában.

Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A partneri együttműködést, a szülői bevonódást támogató gyakorlatunk alapelvei:

Elfogadás

Kölcsönös bizalom

Kommunikáció

Pozitívumok keresése

A gyermekekre vonatkozó pozitívumok erősítése

Rugalmas alkalmazkodás

A családközpontú pedagógia megvalósításának alapelvei:

A folyamatos, kölcsönös, erősségeken alapuló partneri kapcsolat megvalósítása a család és az intézmény között.

Folyamatos kétoldalú kommunikáció megvalósítása.

Annak felismerése, hogy a család jelenti az állandóságot a gyermek életében.

A szülő-szakember együttműködés minden szintjének, bátorítása a személyes ellátástól a programok fejlesztésén/implementálásán/értékelésén keresztül a szakpolitika formálásáig.

A családok etnikai, kulturális, szocioökonómiai sokféleségének tiszteletben tartása.

A család erősségeinek, egyediségének és különböző megküzdési módjainak felismerése.

A teljes és elfogulatlan információk támogató módon való megosztása.

A családok közötti kapcsolatépítésnek, egymás támogatásának bátorítása.

Az eltérő fejlődésmenetű gyermekeket és családjaikat a létrehozott rendszer részének szükséges tekinteni.

A családok valódi szükségleteire való reagálás.

Az óvodapedagógus feladatai:

A szülővel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik. Kapcsolatfelvétel a leendő szülőkkel (családlátogatás, telefon, online)

A szülők támogatása abban a szerepükben, hogy az első életévekben ők gyermekeik első számú nevelői

Az óvoda menedzselése a szülők, családok felé (A Helyi Pedagógiai Program ismertetése: útmutatók, sajtó, szülői értekezletek, nyílt fórumok, A leendő óvodások ellátogatnak az óvodába, nyílt hétre, családi délutánra meghívás a leendő óvodások szülei számára)

Folyamatos konzultáció a szülőkkel a gyermekek egyéni fejlődéséről.

A szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe.

Rendezvényeinken, ünnepeinken a szülők segítőtársként vesznek részt, jelenlétükkel emelik az ünnep hangulatát, osztoznak az ünnep örömeiben gyermekeikkel, a többi szülővel, az óvoda dolgozóival.

A pedagógus megismeri az erősségeket, a védőfaktorokat, melyeket felismer a család és a gyermek életében, működésében.

Az óvodapedagógusok felkutatják, megismerik a lehetőségeket, forrásokat a családok megsegítésére, melyekről informálják a szülőket, családokat.

A szülőt önmagával egyenrangú partnernek tartja a gyermek körüli döntésekben.

Saját szakmai kompetenciájával kiegészíti a szülő kompetenciáját.

Szülői reziliencia: A szülő az őt érő stresszt képes úgy kezelni, hogy az nem jelenik meg a nevelési helyzetben, valamint örömmel gondol gyermekére és saját szülőségére. A nehézségei ellenére is képes gyermeke számára optimális nevelési, fejlesztési, gondozási környezetet teremteni, megfelelő figyelmet adni.

Társas kapcsolatok: támogató társas kapcsolatok megvalósítása, melyek praktikus segítséget, információforrást és érzelmi támogatást is jelentenek a résztvevő szülők körében. A családi működéssel, gyermekneveléssel kapcsolatos nehézségek esetén a szülők találnak informális segítséget a környezetükben. (A szülők igénye a szülő-szülő kapcsolat erősítése, egymás megismerése, információcsere)

Szülői neveléssel és a gyermeki fejlődéssel kapcsolatos ismeretek átadása (óvodapedagógus-szülő, szülő-szülő)

Konkrét támogatás szükséghelyzetben: A szülők a lehetséges szolgáltatások minél szélesebb körével tisztában lehetnek, valamint megtanulhatják ezeket elérni, segítséget tudnak kérni.

A gyermekek társas és érzelmi kompetenciái: a szülők segítése, támogatása abban, hogy gyermekük társas-érzelmi készségeinek fejlődését hatékonyan tudják támogatni.

A kapcsolattartás módja óvodánkban:

Családlátogatás

Értekezletek

Nyílt napok

SZÓSZ

Kérdőívek

Közös ünneplések

Közös kirándulások

Családi délutánok

Munkadélutánok

Az együttműködés lehetséges tartalmi formái

Kapcsolattartási lehetőség	Cél	Munkaforma	Résztvevők
Beiratkozás	Ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés	Szülők, óvónők, intézményvezető
Családlátogatás	Gyermek életkörülményeinek megismerése Az óvoda programjával való ismerkedés	Játék a gyermekkel, egyéni beszélgetés	Csoportok óvodapedagógusai, gyermekvédelmi felelős
Óvodakezdés	Ismerkedés az óvodai élettel Minél fájdalommentesebb elválás a szülőtől (befogadás) Szülő-gyermek kapcsolat megismerése Bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	Közös játék, közös tevékenység szülővel, gyermekkel beszélgetés	óvodapedagógusok, szülők, óvodai dolgozók
Szülői értekezletek	Óvoda életével kapcsolatos információs megbeszélések Jellemző problémára, kérdés megválaszolása, szakember meghívása Egy-egy csoport életének, fejlődésének megbeszélése	Értekezlet Előadás Csoport értekezlet	intézményvezető, óvodapedagógusok, Szülők
Nyílt napok, közös ünnepek	Betekintés az óvoda mindennapjaiba Közös ünneplés, a partnerkapcsolat mélyítése	Megfigyelés Közös beszélgetések Egyéni beszélgetések	Gyermekek, szülők, óvodapedagógusok
Kapcsolattartási lehetőség SZOSZ	Cél Szülői feladatok koordinálása Szülői kezdeményezések megvalósítása Szülők érdekképviselése	Munkaforma Értekezlet megbeszélés	Résztvevők Szülők, SZOSZ, intézményvezető és helyettes

Családi játékdélutánok, sportrendezvények	Szülő-gyermek kapcsolat megismerése A játék elsődlegességének megerősítése a szülőkben Közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése	Közös játék, pl. barkácsolás, kézművesség, versenyjátékok, óvodák közötti vetélkedők, vetélkedések	Gyermekek, szülők, az intézmény alkalmazotti közössége
Munkadélután	Egy-egy elkészített játékeszköz, báb, fejlesztő hatásának megismerése Szülők megismerése	Közös munkatevékenység, beszélgetés	Szülők, óvodapedagógusok, az intézmény alkalmazotti közössége
Mikulásvárás	Az ünnep közös szervezésével (csomagkészítés) az óvoda-család kapcsolatának mélyítése	Szervezés, közös ünneplés	Gyermekek, intézményvezető SZMK,
Karácsony, Advent megünneplése	Az óvoda-család kapcsolatának érzelmi síkra terelése Közös készülődés elősegíti a Karácsony eredendő mondanivalójának előtérbe kerülését	Munka délelőtt, közös ünneplés, ajándékvásárlás, készítés	Gyermekek, szülők, vendégek, az intézmény alkalmazotti közössége
Családi nap	Az óvoda támogatási lehetőségeinek biztosítása közösségépítés	Családi nap szervezése, gyermek programok, műsorok, felajánlások	az intézmény alkalmazotti közössége, támogatók, SZÓSZ közösség
Kapcsolattartási lehetőség	Cél	Munkaforma	Résztvevők
Farsang	Vidám hangulatú együttléttel közösség formálása hagyományápolás	Táncos mulatság, vidám jelmezes bemutatók, vetélkedések	Gyermekek, óvodapedagógusok
Óvodai- családi kirándulások	egészséges életmódra való nevelés szabadidő hasznos eltöltése közös beszélgetések óvodai kötődés elmélyítése	Kirándulások, túrák, természet szeretetére nevelés	Gyermekek, szülők, az intézmény alkalmazotti közössége

Anyák Napja	Meghiitt közös együttlét Családi kapcsolatok mélyítése	Közös együttlét, ünneplés	Szülők, óvodapedagógusok, gyermekek nagy szülők,
Környezetvédelmi ünneplése, akciók	Világnap Közös munka a környezetünk szépitésében Növényápolás, ültetés A természet óvására nevelés, szemléletformálás	Közös munkálkodás, együttlét	Gyermekek, más óvodák, iskolák, szülők, vendégek, az intézmény alkalmazotti közössége
Szöszmötölő műhely	a családok közötti kapcsolatépítés elősegítése Kreatív szülők bevonása, alkalomnak megfelelő dekoráció, eszközök, ajándéktárgyak készítése. A szülők erősségeinek beépítése	barkácsolás	szülők, óvodapedagógusok
Évzáró, ballagás	Közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése	Közös együttlét, ünneplés	Gyermekek, szülők, vendégek, az intézmény alkalmazotti közössége

ÓVODA-ISKOLA KAPCSOLATA

Célunk:

gyermekeink iskolai beilleszkedését megkönnyítő feladatok,
iskolai életük nyomon követése érdekében tervezett feladatok.

Feladataink az iskolai beilleszkedés megkönnyítésére:

iskolaóra, rendezvénylátogatások,
iskolai pedagógusok meghívása, óvodai tevékenység tartalmak látogatására,
szakmai rendezvények visszalátogatása

Iskolai életük nyomon követése érdekében tervezett feladatok:

óvodásaink meglátogatása ősszel és tavasszal,
egyéni konzultáció, esetmegbeszélés,
az óvodába visszalátogató gyermekek fogadása,
volt óvodásaink szerepvállalása óvodai rendezvényeken.
szülői értekezlet szervezése,

"Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket az egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködőek, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Az óvodapedagógia megújulásával előtérbe került a gyerekek képességfejlesztésében a tevékenykedtetés, az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, amelyet játékosan vonzó tartalommal az óvónő "szervez", az életkori sajátosságok, szükségletek figyelembevételével.

Ezek a feladatok az óvodapedagógusok önállóságát, önfejlesztését kívánják meg, ugyanakkor az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatban a személyiségének "varázsát" csillogtató nyitott, rugalmas, kreatív képesség kell, hogy jellemezze az óvodapedagógus speciális pedagógiai képességeit.

Az intézményes nevelés második lépcsője a kisiskoláskor, amely napjainkban "kiemelt" figyelmet kap az óvodából-iskolába történő átmenetet érintve.

Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenőmentesebbé tegyük.

Keressük az együttműködés sokoldalú lehetőségeit, vágyakozva annak elfogadtatására, hogy minden életkornak megvan a maga fontos szerepe, feladata.

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái:

Kapcsolattartási lehetőségek		Cél	Munkaforma	Résztvevők
Óvodalátogatás nagycsoport		A gyermek egyéniségének megismertetése, az óvoda programjának bemutatása	megfigyeltetés	Gyermekek, nagycsoportos, első osztályos nevelők
iskolák bemutatkozása		Programjuk, módszereik megismertetése A szülők iskolaválasztásának megkönnyítése	Tájékoztatás, beszélgetés, értekezlet	Szülők, igazgatók, iskolai nevelők, óvodapedagógusok
iskolalátogatás		Tapasztalatszerzés az iskolai életéről	Megfigyelés, ajándékozás	Nagycsoportosok, óvodapedagógusok, első osztályos tanítók
Iskolai beiratkozás		Dokumentumok elkészítése (óvodai szakvélemény) Szülői kötelezettségek megerősítése (tankötelezettség)	Közös döntéshozatal, értekezlet	Szülők, óvodapedagógusok
Iskolalátogatás (visszalátogatás)		Az iskolai beilleszkedés eredményessége	Megfigyelés, véleményezés	óvodapedagógusok, első osztályos tanítók
közös eredmények		Jó kapcsolat kiépítése, ápolása	Játsszóház, rajzpályázat, ünnepek, nyílt napok	Óvodások, iskolások, dolgozók, szülők
Óvoda, Iskola, család kapcsolata		Dokumentálás az iskolai felkészültségről. Az iskola oktatójának nevelőmunka tartalmi megismerése (iskolanyitogató)	Fejlegyzés, megfigyelés, óralátogatás	Szülők, óvodapedagógusok, tanítók, iskolás gyermekek, nagycsoportosok

23. AZ ÓVODA ÉS A KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK KAPCSOLATA

Óvodánk kapcsolatot tart a helyi közművelődési intézményekkel. Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk.

Évek óta jó kapcsolatban vagyunk a gyermek könyvtárral /több alkalommal elmennek a csoportok/ - látogatás, gyermekfoglalkozások, kölcsönzés stb.

Minden évben ellátogatunk a Tiszazugi Földrajzi Múzeumba, amely nagyon közel van az óvodánkhoz. (Ősi népi mesterségek eszközeit, szokásait figyelhetik meg.)

a. Rendszeres a kapcsolatunk a Városi Művelődési Házzal:

A kínálatukból minden óvodásoknak való programból válogatunk, amelyek segítik, színesítik programjukat. Pl.: bábszínház, zenés gyermek műsorok, népi mesterségek kiállításai: fazekasok, kosárfonók, kézimunka kiállítások, kerámiákból, festményekből, tárlatok, egyéb kiállítások: csigák, hüllők, kisállatok, halak, madarak stb.

A város többször rendez közös gyermeknapot a művelődési ház szervezésében - az óvoda is részt vesz ezekben.

Kapcsolattartási lehetőségek		Cél	Munkaforma	Résztevők
Művelődési Ház	Kiállítások	Az óvodások, az iskolások, a felnőttek munkáinak megismerése Az akváriumban, terráriumban tartott egzotikus állatok tulajdonságainak felfedezése A népművészet megismerése	Megfigyelés, ismeretszerzés beszélgetés,	Gyermekek, intézményi dolgozók, szülők
Könyvtárlátogatás		A könyv megbecsülése, megszerettetése Irodalmi élménynyújtás, mondóka, mese, versanyagunk gazdagítása	Megfigyelés, szereplés, beszélgetés, beiratkozás	Gyermekek, óvodapedagógusok, könyvtáros,
Múzeumlátogatás		Az ősi népi hagyományok, mesterségek és eszközök megismerése	Megfigyelés, tapasztalatszerzés, tájékozódás	Gyermekek, az óvoda és a múzeum dolgozói
Színházlátogatás		Az ismert és új irodalmi anyagok általi élményszerzés	előadás	Gyermekek, előadók, óvoda, művelődési ház dolgozói
Játszóház		Közös együtt- tevékenykedés Kreativitás fejlesztése	Közös anyaggyűjtés, aktív részvétel	Óvodások, iskolások, óvodai, iskolai, művelődési ház dolgozói

23. AZ ÓVODA EGYÉB KAPCSOLATAI

Kapcsolatunk a fenntartóval

Korrekt, pozitív munkakapcsolat kialakítása, a kölcsönös nyitottság, információáramlás, együttműködés szellemében.

A kapcsolattartás formái:

az Önkormányzat által meghatározott módon, az intézményvezető beszámolója az óvoda munkájáról

kölcsönös tájékoztatás, egyéni beszélgetések, segítségadás

kapcsolattartás a Képviselőtestület tagjaival

az intézményvezető által az óvoda képviselte a városi rendezvényeken

Kapcsolat a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal

A kapcsolattartás formái:

Együttműködés keretében vállalták, hogy:

társadalmi tevékenységével támogatja az óvoda nevelő– oktató munkáját, részt vesz az óvoda, a családok aktív részvételét igénylő programok szervezésében, lebonyolításában,

a Roma Nemzetiségi Önkormányzat kiemelten támogatja az óvodának a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlősége érdekében végzett tevékenységét.

a roma származású gyermekek óvodába járatása érdekében eljárnak, különös tekintettel a társadalmi felzárkózás elősegítése érdekében.

a szülőket ösztönzi gyermekük folyamatos és rendszeres óvodába járatására.

a szülők rendszeresen érdeklődjenek gyermekük óvodai élete, fejlődése iránt.

támogatja az óvodai rendezvényeket

szorgalmazza a szülői aktivitást, az óvodai kapcsolattartás erősítését.

lehetőségeihez mérten támogatja az óvodát és képviseli roma nemzetiséget az óvodai programokon.

Kapcsolatunk a Városi Bölcsődével

Célunk: egymás munkájának megismerése, a zökkenőmentes intézményváltás segítése szülők, gyermekek számára egyaránt.

Kapcsolattartás formái:

kapcsolattartó kijelölése a két intézmény együttműködésének biztosítására

rendezvényeken való kölcsönös részvétel a jobb megismerés érdekében

egymás nagyobb ünnepségeinek látogatása együtt szerepléssel

az átmenet segítése egyéni látogatással a befogadó részéről,

Kapcsolattartás az egészségügyi szervekkel

Védőnő, orvos, fogorvos, Családsegítő Szolgálat.

A kapcsolattartás formái:

időszakos egészségügyi vizsgálat az óvodában

tisztasági vizsgálatok
alkalmanként esetmegbeszélések
évente orvosi vizsgálat minden csoportban
tanköteles korú gyermekek részére iskolaérettségi vizsgálat
évente, hallás, látás vizsgálat
fogászati szűrés, ellenőrzés
közös előadások, fórumok szervezése az egészséges életmóddal kapcsolatban
kapcsolattartás a Családsegítő Szolgálattal a veszélyeztetett és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a roma nemzetiségű gyermekek védelme érdekében.

Kapcsolattartásunk a Nevelési Tanácsadóval, logopédussal, Tanulási képességeket vizsgáló bizottsággal

A kapcsolattartás formái:

a gyermekek problémáinak feltárása a nevelési év elején az óvodában történik
a logopédus a középső és nagycsoportban beszéd felmérést végez a beszédhibák kiszűrésére
a beszédhibás gyermekek szakszerű logopédiai fejlesztése az óvodában, helyben történik
iskolaérettség megállapítására, nevelési, fejlődési problémák feltárására igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó illetve Tanulási képességeket vizsgáló bizottság munkáját.
Szükség esetén a fejlesztő pedagógus munkáját is igénybe vesszük, esetleg javasoljuk a pszichológiai kezelést.

Kapcsolatunk a szakmai szervezetekkel

Oktatási Hivatal

Pedagógiai Oktatási Központ Szolnok (szaktanácsadó, továbbképzések, konferenciák fórumok, műhelymunkák)

A kapcsolattartás formái:

tevékeny részvétel és bekapcsolódás programjaikba,
folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat,
a pedagógus előmeneteli rendszerben való tovább lépéshez igénybe vesszük a szaktanácsadói szolgáltatást
a lehetőségekhez mérten intézményünk népszerűsítése, pedagógiai értékeink megmutatása a meghirdetett megyei pedagógiai napok keretében

24. A HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA-NEVELÉSE

A három év alatti gyermekek nevelésének célja:

A három év alatti gyermekek nevelésének célja, hogy a kisgyermek elajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.

A három év alatti gyermekek óvodai nevelése hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez, mindezt a családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartásával teszi.

A három év alatti gyermekek nevelésének alapelvei:

A család rendszerszemléletű megközelítése:

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a három év alatti gyermekek nevelésében elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által az óvoda hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása.

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.

Az óvodai intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A családi nevelés elsődleges tisztelete.

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást az óvoda életébe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete.

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség.

Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A három év alatti gyermekek óvodai nevelése a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával.

Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális, képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.

A korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró óvodapedagógus képes. Ebből

adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudásának gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése.

A kisgyermek egyéni igényeitől függő beszoktatásra, biztonság érzetének újrateremtésére kell törekedni a személyi és tárgyi környezet állandóságának megteremtésével.

A napirend folyamatossága, az egyes tevékenységek egymásra épülése, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában, és növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása.

A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a helyes szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése.

A kisgyermek nevelésének alapvető feltétele az óvodapedagógus elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A három év alatti gyermekek nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érzésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását.

A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni, ezért fontos, hogy egyéni szükségleteihez igazodó, érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban részesüljön.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége.

A gondozási helyzetek az óvodapedagógus és/vagy a dajka a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzete.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, mely hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciaképzés támogatása.

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a három év alatti gyermekek nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya.

Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

A három év alatti gyermekek nevelésének feladatai.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése.

A családi és a három év alatti gyermek nevelésének összhangja, a szülők és az óvodapedagógusok közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat kiépítése, mely elengedhetetlen feltétele a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel az óvodapedagógus differenciált, egyéni bánásmódot alkalmazó attitűdjét.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A társas kapcsolatok megtapasztalása, az együttlét helyzetei az „én érvényesítés”, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. Az óvodapedagógus feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése, az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása, a tapasztalatok és élmények feldolgozása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

A három év alatti gyermekek nevelésének főbb helyzetei.

Tanulás

Játék

Gondozás

Mozgás

Mondóka, ének

Vers, mese

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak és - kiléphetnek, a tevékenykedésből. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

25. INKLÚZÍV PEDAGÓGIA – INTEGRÁCIÓ

Az integráció az inkluzív pedagógia azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő egyének elfogadását és a többséggel történő együttélését jelenti. Az esélyegyenlőség magában foglalja a másság elfogadását, azaz egy olyan másik személynek egyenlő társként történő elfogadását, aki a mindennapi életben, átlagos jellemzőkkel mérve, eltérő személyiség, és akit eltérése miatt a közösségből való kirekesztés veszélye fenyeget

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos stabil biztonság vegye körül. Egyéni differenciált bánásmód szükséges a személyes bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani, ahol a másság, különbözőségek elfogadása mindenkinek természetessé válik.

Minden gyermek más, minden gyermeket a maga szintje és képességei szerint szükséges nevelni, fejleszteni. Az inkluzív szemlélet az egyénre szabott pedagógiai gyakorlatban, folyamatos visszacsatolásban, nyomon követésben realizálódik.

Az inkluzív szemlélet gyakorlatban történő kifejezése és eszköze a differenciálás. A differenciálás segítségével a személyiség a maga útját bejárva képes fejlődni. Ebbe a szemléletbe beletartozik az átlagos fejlődési ütemű, átlagtól eltérő, a más kultúrából érkező, különleges gondozású, tehetséges és a SNI, BTMN-es gyermek is.

Az inkluzív nevelés, integrációból adódó többlet feladatok megoldásánál nemcsak az óvodapedagógusokra, hanem a pedagógiai asszisztensekre és dajkákra is fontos szerep hárul. Kapcsolatuk, viszonyuk, kommunikációjuk, együttműködésük különösen nagy hangsúlyt kell, hogy kapjon.

Az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka feladata:

A másság elfogadtatása a gyermekközösséggel, hangsúlyozza, hogy a fogyatékkal élő gyermek nem beteg, hanem más: más az életmódja, más a teljesítménye, több segítséget igényel. - A gyermek és szülő méltóságát tiszteletben tartsa.

A családok, gyermekek elfogadása, feléjük szakmai alázattal való közeledés.

A gyermekek érdekeinek szem előtt tartása.

Törekedjen toleranciával, empátikus magatartással partnerkapcsolat kialakítására a szülőkkel. - Valósítson meg tervezett, tudatos, kezdeményező kommunikációt a szülőkkel.

Segítse elő a teljes személyiség fejlődését.

Biztosítsa a gyermek számára a legoptimálisabb fejlődést biztosító érzelmi légkört, biztonságot.

Támasszon olyan elvárásokat a gyermek felé, melyek teljesítőképességeit nem haladja meg.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

Különleges bánásmódot igénylő gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Kiemelten tehetséges gyermek

hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek

mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

A vizsgáló szakembereknek meghatározó szerepe van az igény diagnosztizálásában, a fejlesztési irányok meghatározásában, a legmegfelelőbb képzési forma kiválasztásában, a már vizsgált gyermekek után követő vizsgálatában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A korai együttélés során a sérült gyermek- személyiségfejlődése harmonikussá válik- és szülei megtapasztalják a toleranciát, az ép gyermekek számára pedig természetessé válik a különbözőség.

A gyermekek fejlesztését, tehetséggondozását, a szociális hátrányok enyhítését, az együttműködések kialakítását, az óvodai fejlesztő programok keretében a gyermekek igényéhez igazodva az óvodai nevelés során a szülőket támogatva, illetve a gyermekeknek a szolgáltatásokat biztosítva oldjuk meg

A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt. Ezt elfogadva dolgozta ki intézményünk a sajátos nevelési igényű gyermekek helyi program fejezetét.

Cél:

az egyénre szabott pozitív tulajdonságokra és a meglévő ép funkciókra építve, a személyiség komplex fejlesztése, a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékból, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékból, hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása.

a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása

A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása

Feladat:

Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása.

A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis érzékelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatos kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása).

A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérült felzárkóztatását segítik elő.

Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.

A közösségbe való beilleszkedését elősegítése a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeinek figyelembe vétele.
A gyermek minden segítséget kapjon meg a hátrányainak leküzdéséhez
Az óvodapedagógusok részvétele az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A „másság” jellemzői:

Beilleszkedési zavar

Magatartási rendellenesség

Tanulási nehézség

A fenti problémákkal küzdő gyermekek vizsgálatát és szakvéleményét a tiszaföldvári Pedagógiai Szakszolgálat és Nevelési tanácsadó, és a JNK Szolnok Vármegyei Tanulási Képességet Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság készíti el.

A fejlesztés célja:

Az egyénre szabott pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.

Feladatok:

A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, vagy tanulási nehézséggel küzdő gyermekek különbözőségének elfogadtatása, kezelése

A különbözőséget elfogadó környezet megteremtése (kis létszámú csoportok)

A BTMN-s gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése

Egyénre szabott fejlesztő programok készítése

A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált foglalkozás, esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása

A szülő- pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

A fejlesztésben részt vevő személyek:

A gyermekek fejlettsége az óvodáskor végére a sokoldalú nevelő, fejlesztő munkánk, a speciálisan felkészült szakemberek segítő munkája hatására eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, amennyiben ezt rajtuk, illetve rajtuk kívülálló okok nem akadályozzák.

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

Óvodapedagógusok

Logopédus

Nyelv- és beszédfejlesztő

Gyógypedagógus

Fontos, hogy legyenek **speciális végzettségű óvodapedagógusok** is az intézményben, akik kiegészítik a speciális szakember munkáját.

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik.

Logopédus általános feladati:

Előzetes tájékozódás, megfigyelés az óvodapedagógus véleményének figyelembevételével

A megsegítés szükségességének megítélése a beszédindításban, a beszédhibák korrekciójában, a nyelvi kommunikációs zavarok és a diszlexia megelőzésében. Korrekció, prevenció.

A gyermekek alapos szűrése csoportban tevékenység, játék közben.

Anamnézis felvétele a szülőtől, a probléma okainak tisztázása érdekében.

A diagnosztizálás érdekében a szakvélemény beszerzése a megfelelő helyről (orvos, szakirányú szaktanácsadók).

A szülők meggyőzése és tájékoztatása- minden esetben – a vizsgálatok céljáról, fontosságáról.

A gyermek fejlesztésében mérvadó szakvélemény feladatsorának mindenkori betartása.

Jó partnerkapcsolat kiépítése az óvodapedagógussal és a szülővel a foglalkozások megtekintése által.

A szűrésekről, megfigyelésekről a fejlesztendő területekről írásos anyag készítése, valamint az anamnézis figyelembevételével foglalkozási terv készítése a gyermek fejlődésének érdekében.

A megfelelő szint elérése esetén összegző vélemény szükséges, mely egyben lezárja a fejlesztést is.

Várható eredmények:

Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.

Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a különbözőség elfogadását, tolerálását.

26. A TEHETSÉGES GYERMEKEK GONDOZÁSA

„Vegyétek észre, ha egy gyermek különleges!
Nem azért különleges, mert külön akar lenni,
hanem azért, mert nem tud más lenni.”

/ Szabó Magda/

Az Nkt. 62.§ (1) szerint a pedagógus alapvető feladata, hogy segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat.

A tehetséges gyermek általában érzékeny, jellemzően az érzelmi – szociális területen rendelkezik hátrányokkal. Értő figyelem, számára megfelelő gondoskodás, szeretet, elfogadás a korai években szinte pótolhatatlan.

A meg nem értés, a megfelelő segítségnyújtás elmaradásának következményei lehetnek. Mivel a személyisége is másképp van összerakva, mások a szükségletei, ezért a fejlesztést célszerű összetettebb módon és magasabb szinten, hozzáértéssel megtervezni.

A tehetséges gyermeknek szüksége van az erős képességek gondozására (ami érdekli, amiben kiemelkedik), s gyengébb képességeik fejlesztésére, az egyenlőtlen és számára sokszor komoly nehézségeket jelentő személyiségfejlődés kompenzálására, fejlesztésére gazdag, változatos élmény- és tevékenységkínálattal, speciális módszerekkel.

A tehetséges gyermek igényli, hogy sokféle területen kipróbálhassa magát, kihívások elé állítsuk, erőfeszítésre ösztönözzük.

A egyes életkorú csoportokban a kisebbek számára biztosított a tehetség gondozása, ápolása, mert az óvodai napirend során kezdeményezett tevékenységek bármelyikébe

bekapcsolódhatnak, ill. aktívan részt vehetnek. Tehát, ha a 3 éves gyermek érdeklődik az 5-6 évesek számára felkínált tevékenységekben, abba bekapcsolódik és aktívan részt vesz, akkor számára már adott a tehetséggondozás.

Az 5-6-7 éves gyermekek részére viszont, az egyéni fejlesztésen túl, tehetségműhelyeket kínálunk fel.

A tehetségműhelybe megfigyelés, óvónői, ill. szülői javaslat alapján kerülhetnek be a gyermekek.

A foglalkozások heti rendszerességgel, egy alkalommal, délután kerülnek megtartásra.

A tehetséges gyermekek azonosításának célja:

Az óvodánkba járó tehetségígéretnek felfedezése.

A tehetségígéretnek elkallódásának megelőzése.

A tehetségígéretnek megfelelő fejlesztése érdekében a fejlesztendő területek azonosítása.

A tehetséges gyermekek azonosításának feladatai:

A család és az óvoda hatékony együttműködésének elősegítése.

A tehetségazonosítás megvalósítása kérdőívekkel (szülői, óvodapedagógusi kérdőívek).

A tehetségígéretnek beválogatása az adott tehetséggondozó műhelybe.

A tehetséges gyermekek azonosításának módszerei:

családlátogatások.

fogadóórák, szülői értekezletek.

kérdőívek szülőknek, óvodapedagógusoknak.

megfigyelés. (Megfigyelési szempontok: - motiváltság, kreativitás, kiemelkedő manuális készség és vizuális gondolkodás, együttműködő képesség, feladat iránti elkötelezettség, tolerancia.)

mérés, értékelés

A szülők tájékoztatása, egyetértése, bevonása a tehetséggondozó programunkba.

27. TEHETSÉGMŰHELY

Mesekuckó – tehetségműhely

Célunk:

Igényes irodalmi élmények iránti fogékonyság kialakítása.

A metakommunikációs jelzések helyes felismerése és alkalmazása mesedramatizálással, bábjátékkal és szituációs játékok által.

Szereplési vágy kielégítése.

Szókincsbővítés.

Pontos beszédértés – és szövegértés fejlesztése.

Verbális és nonverbális kifejezőkészség fejlesztése.

Személyiségfejlesztés – változatos élmény- és tevékenységkínálattal, speciális módszerekkel.

Feladata:

A gyermekek speciális képességeinek, erősségeinek fejlesztése.

Élményekhez kötött, megfigyelésen, tapasztaláson alapuló változatos mesék, szituációs játékok felkínálása, biztosítása.

Személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.
Az egész személyiség támogatása.

Aprók tánca – tehetségműhely

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok megfigyelései, javaslatai alapján kerülhetnek be az 5-7 éves óvodások.

Megfigyeléseink egyrészt a gyermek mozgásfejlettségére, testsémájának fejlettségére, a gyermek téri tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettségére, értelmi képességeire, zenei képességeire, másrészt kreativitására, motivációs szintjére és magatartásformáira, szociális fejlettségére és érettségére irányulnak.

Célunk:

a magyar néptánc megismertetése
a magyarságtudat, a hazaszeretet erősítése
a népi hagyományok megismertetése
a szocializáció elősegítése

Feladat:

a magyar néptáncához szükséges alaplépések elsajátítása
a gyerekek együttműködő képességének, az egymásra figyelésének fejlesztése
a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése
metrum - és ritmus érzék fejlesztése
szép testtartás kialakítása
a mozgás, a tánc örömeinek felfedeztetése

Aranyecset - tehetségműhely

Célunk:

A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségigéretes elhallódását, felismerjük az alul teljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/

A kreatív, tehetségigéretes gyermekek további komplex fejlesztése.

A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása.

A sokféle vizuális technikát megismerve a gyermek későbbi érdeklődési irányait tudja alakítani.

A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, komplex személyiségfejlesztése, gondozása a művészeteken keresztül.

A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése.

A képzőművészeti foglalkozások szerencsésen egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha a gyermek ezeken a területeken nem rendelkezik jó adottságokkal.

Feladatunk:

A tehetséges gyermekek alkotó- alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, tartalmának, minőségének fejlesztése és szervezeti formáinak biztosítása.

Ismerkedjenek meg a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka még változatosabb technikáival, anyagaival, eszközeivel és formáival.

Ösztönözni, motiválni kreativitásukat.

A tehetséges gyermekben rejlő lehetőségek kibontakoztatása, tovább erősítése.

A már meglévő vizuális kultúra fejlesztése különböző felkínált technikák, művészeti ágak által.

A sokféle vizuális technikát megismerve későbbi érdeklődési irányainak elősegítése. Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak. Minden gyermek ösztönzése egyéni elképzeléseinek megvalósítására, a szabad eszköz használat támogatása és a megszokottól eltérő látásmód, képalakítás bátorítása.

28. DIFFERENCIÁLÁS

A differenciálás célja:

Egyfajta érzékenységgel, bánásmóddal fordulni és viszonyulni a gyermekek másságához

A fejlesztés érdekében a legmegfelelőbb pedagógiai módszerek kiválasztása.

A differenciálás feladata:

A gyermekek sikeres tapasztalatszerzéseit, tanulási folyamatait elősegíteni úgy, hogy azt az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk.

Az óvodába kerüléskor részletes anamnézis felvétele, mérési eredmények alapján egyéni fejlesztési terv készítése.

Érésen alapuló, sürgetéstől mentes fejlődés-fejlesztés támogatása, a gyermek differenciált bánásmód hatására jusson el saját képességei legmagasabb szintjére.

A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása.

Fontos tényező, hogy ezen életkornak a legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége a szabad játék! Tehát pedagógusként indirekt módon, olyan szabadon választható fejlesztőjátékokat kell becsempészni a mindennapokba, ami a gyermek érdeklődését felkeltve örömmel, saját egyéni fejlettségi szintjének megfelelően választhat. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A differenciálás lehetőségei az óvodai tapasztalatszerzési – ismeretszerzési – tanulási tevékenységekben:

a tartalomban: a tartalom mennyisége, mélysége, egymásra építettsége alapján.

a cél elérésében: Az egyes fejlődő képességek fejlettségének elérése, valamint jártasságok, készségek kialakulása érdekében azonos vagy eltérő szintű feladatok végzése; más eszközök bevonásával, vagy azok megkeresésével, egyszerűbb vagy bonyolultabb problémák felvetésével; kereső/kutató/felfedező módon.

a módszerekben: Beszélgetés, megbeszélés előnyben részesítése némely gyermeknél, vagy az elbeszélés, a bemutatás, szemléltetés, magyarázat ... eljárásainak megválasztása, vagy az értékelés módszerének különféle eljárásai (elismerés, megerősítés, dicséret, jutalmazás, bátorítás, ösztönzés, példaként kiemelés ... stb).

a munkaformákban: Van olyan gyermek, aki szívesebben tevékenykedik egyénileg vagy, párosan (óvopedagógussal vagy a barátjával), csoportban (homogén vagy heterogén csoportban; vagy szimpátia alapján létrejött csoportban... stb), frontális körülmények között.

a szervezés módjában: Kötött, kötetlen, mikro csoportban, kooperatívan.

az irányítás módjában: Direkt, indirekt, nyitott vagy zárt formában.

a közvetítés módjában: Auditív, vizuális, audiovizuális, kinezetikus, komplex, interaktív, Tárgyi, síkbeli, makett, manipulatív, kísérleti, természetes, mesterséges eszközök használatával, szimbólumok, technikai eszközök... stb.

az időben: A tevékenységre, egyénre fordított idő mennyiségében, minőségében (segítséget kérve-kapva, ráfigyelve, eligazítva, csak ottilétként... stb.)

a tevékenység folyamatának struktúráját, felépítését illetően: Pl.: játékba ágyazottan, játékokra építve, komplex tevékenységsorban, integráltan, valamint projekt módon; egy téma körül járásaként, vagy egy probléma megoldásaként, vagy a kis lépések elvét követve, vagy nagyobb lépésekben stb.

a pedagógusszerepben (a gyermekek igényeihez mérten): Katalizáló, ösztönző, tanácsadó, segítségnyújtó, irányító, szabályzó, mellérendelt, alárendelt, fölérendelt viszonyban.

a válaszadásban: Szóban, rajzban, megmutatva, megsúgva, megépítve, elkészítve, megalkotva, kiválasztva a helyeset.

a munkavégzés ütemében, tempójában: A feladatvégzés sebességéhez való igazodás: lassú, gyors, időre, egyéni tempóban, kiegészítő feladatok adásával...stb.

az önállóság fokában, a segítségadás módjában: Önállóan, segítve, magyarázva, utánóztatva, bemutatva, megmutatva, együtt végezve kis segítséggel, együtt végzéssel, hivatkozással...stb.

munkaformákkal: egyéni, mikrocsoportos együttműködéssel, munkamegosztással.

Fontos feladatunk a gyermekkel szemben (Adler nyomán):

Elfogadjuk őt olyannak, amilyen

Biztosítjuk bizalmáról minden cselekedetében

Elnyerjük a bizalmát

Erősítjük öntudatát

Elismerjük a teljesítményét, igyekezetét

Társai felé irányítsuk

Társai előtt is értékeljük teljesítményét, igyekezetét

Apró lépésenként tervezzük képességei fejlesztését

Használjuk ki erősségeit, kedvező adottságaira építünk

Tanulási folyamatait egyelőre bízzuk a szabad játékában tanulható tevékenységekre.

29. ROMA NEMZETISÉGI NEVELÉS

A nemzetiségi óvodai nevelés a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelettel kiadott Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján valósul meg, célkitűzéseivel és feladataival összhangban, roma kulturális nevelést folytatunk, magyar nyelven.

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezését ugyanazon nemzetiséghez tartozók által benyújtott kérelem kitöltésével kezdeményezhetik a szülők. Amennyiben legalább nyolc, azonos nemzetiséghez tartozó szülő azt kezdeményezi, a nemzetiségi óvodai nevelést, a kérelem beérkezését követő naptári évben kezdődő nevelési évtől meg kell szervezni, feltéve, hogy legalább nyolc gyermek valóban be is iratkozik az óvodába.

Óvodánkban évtizedek óta folyik roma nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelése a magyar gyermekekkel, magyar nyelven mind a négy óvodai csoportban.

A roma nemzetiségű szülők igénye a kezdetektől fogva, hogy integrációban, együtt neveljük gyermekeiket.

Óvodánk felvállalja az óvodai környezetünkbe telepedett roma nemzetiségű családok gyermekeinek óvodai nevelését.

Általában sok közöttük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Ha eredményesen akarjuk nevelni a roma nemzetiségű gyermekeket szükséges, hogy ismerjük a múltjukat, kultúrájukat, sajátos habitus, norma és közösségi rendszerüket, s ennek tiszteletben tartása mellett segítjük elő a többségi társadalmi elvárásokhoz való alkalmazkodásukat is. Személyiségfejlesztésük kétpólusú.

A roma nemzetiségű gyermek nagyobb eséllyel indulhat az óvodában, ha megismerjük egyéniségét, ha a teljesítményei mellett elismerjük kulturális értékeit.

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodaként nevelőtestületünk feladata, hogy megvalósítsuk a nemzeti, etnikai nevelés célkitűzéseit.

Feladatrendszerünket különböző szervezési formában úgy valósítjuk meg, hogy értékeit, alapelveit beépítjük a mindennapi óvodapedagógiai munkánkba is.

A program alapelvei:

családi szocializációra épülő pedagógiai gyakorlat megszervezése

alkotó közösségbe folyó együtt – tanulás, nevelés, kooperativitás

hidépítés az óvoda és a család között, kölcsönös tisztelet

kultúra és hagyományápolás, értékközvetítés

Munkánk középpontjába a hagyományápolás, hagyományörzés áll, amit az etnikai kultúra közvetítésével, a kisebbségi kultúrából merített dalok, versek, mesék, mondókák, játékok cigány és magyar nyelvű megismertetésével, értéként kezelésével biztosítunk.

A roma nemzetiségi óvodai nevelés célja:

Alapvető célunk:

A gyermekek egészséges életviteléhez, biztonságos, harmonikus fejlődésének biztosítása, az egyéni és eltérő fejlődési ütemű figyelembe vételével az integrációs nevelésben.

A halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek felkarolása, segítése, részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, fejlesztése.

Kialakítani a gyermekeknél a pozitív érzelmi viszonyt a nemzetiségi kultúra iránt, erősíteni identitás tudatukat.

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekek adekvát nevelésével – oktatásával a társadalmi együttélés normáinak megalapozása, erkölcsi értékrend orientálása, előítéletek redukálása.

Célirányos, eredményes multikulturális, integrált neveléssel az esélyegyenlőtlenségből, szubkulturális másságból fakadó hátrányok kiegyenlítése.

a gyermek egész személyiségének fejlesztése, a szomatikus és pszichés sajátosságok összessége, elsősorban a játék és a szabadidős tevékenységek, foglalkozások keretein belül az egyes gyermekre irányított differenciált törődést előtérbe helyezése.

Tiszteljük, becsüljük hagyományaikat, ismerjük meg kulturális értékeiket (népmesék, népdalok, cigány művészek alkotásai, cigányzenét, népviseletet, mesterségeket).

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a roma/cigány kultúra iránt. Ne szégyelljük nemzetiségi hovatartozásukat (kapcsolat a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal)

Ennek értelmében olyan pedagógiai gyakorlatot valósítunk meg, amely a családi szocializáció sajátosságaira és a nemzetiségi kultúra értékeire, az alkotó közösségbe folyó együtt nevelődésre/tanulásra épülve, optimálisabbá teszi a személyiség, készség és képesség fejlesztését új módszerek, technikák alkalmazásával.

Feladat:

a magyar, a roma nemzetiségű gyermekek ismerjék meg és tartsák tiszteletben egymás hagyományait, szokásait

érzelemgazdag óvodai légkör megteremtése, a magyar nyelv közvetítése a gyermekek felé szituáció és tevékenység közben.

a mindennapos érzelmi kötődés és a gyermek biztonságérzetének kialakítása, erősítése az érzelmi élet gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének megerősítése, a különbözőség tiszteletben tartása, az identitás alakítása.

a nemzetiségi kultúra, a hagyomány ápolása, továbbadása, a még fennmaradt népi énekek, mondókák, esetleg mesék, versek átköltése, illetve a „különbözőségek” korai elfogadása

a nemzetiségi kultúra, a hagyomány ápolása

szocializációs és szubkulturális sajátosságok feltérképezése, elemzése;

tárgyi, objektív feltételek számbavétele, biztosítása;

humán erőforrás elemzése (Kedves-ház akkreditált végzettségű óvodapedagógusok - programsegítők, pedagógiai asszisztens, fejlesztő pedagógus, nyelv és beszédfejlesztő pedagógus, roma társadalomismeret szakképzettségű óvodapedagógus)

a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének mérése, egyéni fejlesztési programok kidolgozása;

közösségépítés, kooperatív ismeretszerzés metodikájának érvényesítése;

egyéni bánásmód, differenciálás játékba integrált készség, képesség fejlesztés;

nyitott ház programok, családi napok szervezése;

a nemzetiségi hagyomány és kultúraápolás felnőtt segítők, nemzetiségi önkormányzat bevonásával

szemléletformáló szülői ankétok szervezése;

Az óvodai nevelés általános feladataihoz kapcsolódóan az alábbi területekre kiemelt figyelmet helyezünk:

Egészséges életmódra nevelés.

Társas kapcsolatok, magatartás, viselkedés különbözőségének megismertetése, elfogadtatása, szocializáció elősegítése.

Fokozott mozgásigény kielégítése.

Erkölcsei tulajdonságok formálása (norma, értékrend).

A cselekvő, tapasztalatszerzésre épülő ismeretek, bővítése, mélyítése, a környező világ megismertetése. A személyes, szociális, kognitív képességek fejlesztése.

A rendszeres óvodába járás megszervezése.

A környezeti feltételek, eszközök biztosítása a játék témákhoz (babaszoba átalakíthatósága, eszközei, színes ruhák- szerepjátékhoz, csillogó – virító színek – vizuális nevelés).

A szülőkkel kialakított, kölcsönös elfogadáson, együttműködésen alapuló partneri viszony,

Szemléletformálás a tudás, tanulás értéként kezelésében.

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelésében a türelem, meggyőzés, következetesség és elfogadó attitűd vezet eredményre úgy, hogy elismerjük a kultúrák egyenrangúságát, sokszínűségét, az egymás mellett élés esélyeit.

A nevelőtestületünk képességei adottak, a különbözőségek elfogadása jellemzi a dolgozókat.

A nemzetiségi feladatellátással kapcsolatos elkötelezettség jellemző a felnőtt közösségre. Az óvónők felkészültsége előremutató, több roma tanfolyamot végeztek, egy óvónő szakvizsgázott roma társadalomismeretből.

Állandó gyermekvédelmi felelős segíti a roma nemzetiséghez tartozó szülőkkel való kapcsolattartást.

Nyelvi nevelés

Elsősorban a nyelvi kommunikáció terén mutatkozó hátrányokat kell leküzdeni sajátos módszerekkel, illetve logopédus segítségével.

Valójában a gyermekek magyarul beszélnek, de sokszor szegényes szókinccsel rendelkeznek. A saját nyelvüket nem használják, nem él a roma nyelv hagyománya.

A roma nemzetiségi nyelvet nem beszélő roma nemzetiséghez tartozó gyermekek esetében is fontos, hogy megismerjék a roma nemzetiség kultúráját és szokásait, valamint pozitív érzelmi viszony kialakítás a roma nemzetiségi kultúra iránt, melyek hatására erősödik az identitásuk.

A kisgyermek kommunikációs helyzetben gátlás nélkül, jó utánzási készséggel tanulja meg a helyzeteket, a viselkedéskultúrát és számos más mozzanatot az óvodapedagógustól, mint modelltől.

Több érzékszervre hatóan, többször ismételt, türelmes magyarázattal, cselekvés közben fedeztetjük fel vele környezetét.

Az óvodai élet legfontosabb tevékenységi formái:

Játék

Verselés, mesélés

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A külső világ tevékeny megismerése

Mozgás

Munkajellegű tevékenységek

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A roma gyermekek ismerjenek helyi kisebbségi szokásokat, hagyományokat

A gyermekek rendelkezzenek olyan szókinccsel, amely képes a megszerzett ismeretek bővítésére, illetve rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, amelyek szükségesek a zökkenőmentes iskolakezdéshez.

Alakuljon ki a roma gyermekek önállósága, valósuljon meg az együttműködés, egymás segítése.

30. INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Nevelési időben szerzett térítésmentes szolgáltatások:

Szolgáltatási forma	Cél	Munkaforma	Résztvevők
1. Logopédia	A beszédhibák korrekciója	Egyéni foglalkozások	Rászoruló gyermekek, logopédus
2. Hittan	A szülők igényei alapján, világgép formálás	Csoportos foglalkozások	Hitoktató, gyermekek

31. BOLDOGSÁGÓRÁK

A Boldogságóra Személyiség gazdagító, személyiségnövelő program.

A szociális intelligenciát, az érzelmi intelligenciát, érzelmi kultúrát neveli, növeli. 1 tanulócsoporthoz a Boldogságóra program 10 témakörét a tanév során feldolgozza.

Az intézményből legalább egy pedagógus rendelkezzen Boldogságóra akkreditált képzés tanúsítvánnyal

A képzésen a pedagógusok szakmai segítséget kapnak a Boldogságóra program hatékony alkalmazásához, elsajátítják a pozitív pedagógiai szemlélet alapelveit, illetve saját élmény tapasztalatot szereznek a boldogságórás módszertanból, miközben szakmai tudatosságuk is erősödik.

Módszertani segítség a Boldogságóra program honlapján biztosított.

Célunk:

Irányítjuk a pozitív orientáció alapjait és azokat a kompetenciákat alakítsuk ki a gyermekekben, amelyek birtokában a gyermekek eredményesek lehetnek a pozitív mentális állapotok elérésében és megteremtésében.

A Boldogságórák célja:

vezérfonalat adni a gyermekeknek, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget a mentális egészség fejlesztése

A Boldogságóra program és a pedagógus feladata:

A gyermekek lelki nevelése.

Olyan technikák megtanítása a gyermekeknek, ami segítséget ad számukra a mindennapi életben.

Rendkívüli, szeretetteljes csoport közösség kialakítása.

Problémás helyzetekben a megfelelő megküzdési stratégiák a gyermekek rendelkezésére bocsátása.

A különleges bánásmódot igénylő gyerekek neveléséhez a pedagógusok módszertani palettájának bővítése.

Az óvodapedagógus olyan megküzdési stratégiákat nyújtson minden gyermeknek, hogy kikerülve az óvoda védő-óvó környezetéből, számukra könnyebbé váljon az óvoda-iskola átmenet, később könnyebb legyen a felnőtté válás folyamata.

A pedagógus a pozitív megerősítéssel fejlessze a gyermek önismeretének egészséges fejlődését, ezáltal hasson a teljesítményére és eredményeire, kapcsolataira.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

A témakörök:

Boldogságfokozó hála

Optimizmus gyakorlása

Kapcsolatok ápolása

Boldogító jócselekedetek

Célok kitűzése és elérése

Megküzdési stratégiák

Apró örömeik élvezete

Megbocsátás

Testmozgás

Fenntartható boldogság

32. ÖSSZEGZÉS

Programunk a Nevelőtestület együttes, tudatos munkáját tartalmazza. Úgy alakítjuk az óvoda életét, hogy sokféle kapcsolat, sokféle együttműködés, a gyermekekhez igazított tevékenységi alkalmak, a vidámság, a meghittség, a nyugalom és nyüzsgés biztosítja az óvoda hangulatát. Megteremtjük a csoportszobában, az udvaron, azokat a feltételeket, amelyek között a gyermekek élnek, és megfelelő lehetőséget biztosítunk a játékhoz a környezet megismeréséhez, védelméhez.

Nyitottak vagyunk a gyerekeket körülvevő környezetre, annak változásaira. Igyekszünk megnyerni a családokat a programunk megismertetésével. Úgy hisszük, hogy az élménygazdag óvodai tevékenység rendszer megteremtésével tág teret nyújtunk a gyermeki kezdeményezésnek, felfedezésnek és aktív együttműködésnek.

Olyan nevelési programot tudhatunk magunkénak, amely megfelel a hatályos köznevelési törvény előírásainak és hosszabb távra iránytűje lesz az óvodában folyó munkának.

33. A FELÜLVIZSGÁLATRA, MÓDOSÍTÁSRA, NYILVÁNOSSÁGRA ÉS TÁJÉKOZTATÁSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK.

Az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségvezetői minden nevelési év végén értékeli a pedagógiai programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA:

A pedagógiai program módosításának indoka lehet:

- * törvényi jogszabályi változás
- * fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- * a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet a(z):

- * intézményvezető
- * nevelőtestület bármely tagja
- * szakmai munkaközösség
- * szülői szervezet
- * óvoda fenntartója

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA:

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. Egy példányát az intézményvezető irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében.

Ezen kívül megtekinthető az óvoda honlapján is: <http://szondiovi.hu>

34. TÁJÉKOZTATÁS A PEDAGÓGIAI PROGRAMRÓL:

Az új gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az intézményvezető vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyermekek szüleinek az intézményvezető vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentieken túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda igazgatójától, igazgató-helyettesétől és a csoport óvodapedagógusaitól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidő belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az intézményvezető-helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

1. sz. melléklet

35. Legitimációs záradék

Készítette: Az igazgató a tiszaföldvári Belterületi Óvoda nevelőtestületének bevonásával készítette.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

Berényiné Berniét Erzsébet

intézményvezető

Ph

A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

Szűcsné Bodor Zsolt

szakmai munkaközösség-vezető

A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták**.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

Károlyi Mária

a nevelőmunkát segítő köznevelési alkalmazottak nevében

A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta**.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 11.

Zsuzsanna Dancs

a szülői közösség nevében

a)A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján a **nevelőtestület által önállóan kidolgozott** helyi egészségfejlesztési programot, a nevelőtestület az **iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el**,¹ melyhez az óvoda vezetője beszerezte az óvodapszichológus véleményét is.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

[Signature]

védőnő

óvodapszichológus

Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) –döntési hatáskörében **36-128/2025. (VII. 07.)** számú határozatával **elfogadta**.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

Szűcsné B. Vanda

a nevelőtestület nevében

A fenntartó **189/2025. (VII. 31.)** határozatszámon **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025.

Berényiné Berniét Erzsébet

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** Az igazgató a tiszaföldvári Belterületi Óvoda nevelőtestületének bevonásával készítette.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

.....
Borényi Bernadett

intézményvezető
Ph

- 2.) A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

.....
Bujdosiné Bódisz József

szakmai munkaközösség-vezető

- 3.) A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták**.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

.....
János László

a nevelőmunkát segítő köznevelési alkalmazottak nevében

- 4.) A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta**.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

.....
Sákosné Deák Zsuzsanna X
a szülői közösség nevében

- 5.) a)A(z) tiszaföldvári Belterületi Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján a **nevelőtestület által önállóan kidolgozott** helyi egészségfejlesztési programot, a nevelőtestület az **iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el**,¹ melyhez az óvoda vezetője beszerezte az óvodapszichológus véleményét is.

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei
Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet
Vármegyei Védőnői Szolgálat Osztálya
Tiszaföldvár
001374308

.....
óvodapszichológus

- 6.) Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – döntési hatáskörében ..... 36-128(VII.07)2025. számú határozatával **elfogadta.**

Dátum: Tiszaföldvár, 2025. 07. 07.

.....
Szűcsné K. Vanda
a nevelőtestület nevében

- 7.) A fenntartó ..... 189/2025.(VII.31.) ..... határozatszámon **JÓVÁHAGYTA.**

Dátum: Tiszaföldvár, 2025.

.....
Berényiné Bernadett Enyéd

intézményvezető

Jegyzőkönyvi kivonat

Tiszaöldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. július 31-én tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Tiszaöldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 189/2025.(VII.31.) határozata a Belterületi Óvoda Pedagógiai Programjának jóváhagyásáról

Tiszaöldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Belterületi Óvoda (5430 Tiszaöldvár, Szondy V. út 6/a.) Pedagógiai Programját jóváhagyja.

A Belterületi Óvoda Pedagógiai Programja 2025. szeptember 01. napján lép hatályba.

Felelős: Berényiné Bencsik Erzsébet igazgató a Pedagógia Program végrehajtásáért.

Erről értesülnek:

1. Tiszaöldvár Város Polgármestere, helyben
2. Tiszaöldvár Város Önkormányzatának Jegyzője, helyben
3. Polgármesteri Hivatal Szervezési Osztály, helyben
4. Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Adóügyi Osztálya, helyben
5. Belterületi Óvoda 5430 Tiszaöldvár, Szondy V. út 6/a. szám

K.m.f.

Hegedűs István
polgármester sk.

dr. Csala István
jegyző sk.

Kihirdetési záradék

E határozat kihirdetésére 2025. augusztus 1-jén került sor a Tiszaöldvári Városi Könyvtárban.

Tiszaöldvár, 2025. augusztus 1.

dr. Csala István
jegyző

